BIBLIOTECA POLIROM

Uzodinma Iweala

Fiarele n-au patrie

POLIROM

Uzodinma Iweala

Fiarele n-au patrie

Traducere din limba engleză şi note de
Cătălina Necula

POLIROM 2007

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM
este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Uzodinma Iweala
Beasts of No Nation

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:
IWEALA, UZODINMA
Fiarele n-au patrie
Trad. de Cătălina Necula.
Iaşi: Polirom, 2007

ISBN 978-973-46-0603-O

PROZA XXI

„Romanul lui Uzodinma Iweala este una dintre acele cărţi de debut extrem de rare a căror lectură ne convinge din prima clipă că autorul lor va deveni un scriitor remarcabil.”

Salman Rushdie

Fiarele n-au patrie îi dă un nume, o voce şi un suflet unuia dintre nenumăraţii copii africani transformaţi fără voie în soldaţi. O carte dură şi convingătoare, cu un impact afectiv deosebit.”

The Observer

„Uşurinţa cu care Iweala creează personaje, amestecul iscusit de culoare şi austeritate şi forţa emoţională terifiantă a naraţiunii sunt impresionante. Încă şi mai impresionantă este măiestria autorului de a stârni nu doar compasiunea, ci şi afecţiunea noastră pentru personajul central.”

The New York Times Book Review

Fiarele n-au patrie nu e un roman autobiografic şi nici nu pretinde că ar fi. Însă autorul a lucrat în Nigeria cu supravieţuitori ai războaielor civile din vestul Africii, iar cartea aceasta este scrisă cu siguranţa cuiva care ştie despre ce vorbeşte. Şi, de asemenea, într-un stil care subliniază problemele reprezentării unei vieţi de o atât de extraordinară brutalitate încât aproape depăşeşte orice imaginaţie.”

London Review of Books

Scriitor de origine nigeriană, **Uzodinma Iweala** s-a născut pe 5 noiembrie 1982 la Washington, D.C.

În 2004 a absolvit *magna cum laude* Secţia de Limbă şi Literatură Engleză şi Americană a Universităţii Harvard, unde a studiat prin intermediul unei burse Mellon Mays.

În prezent predă la Columbia University şi locuieşte în Potomac, Maryland şi în Lagos, Nigeria.

Fiarele n-au patrie (2005), romanul său de debut, publicat la doar 23 de ani şi distins cu Barnes&Noble Discover Award (2006), a fost întâmpinat cu elogii critice fără precedent.

Cartea prezintă experienţa terifiantă a lui Agu, un băiat dintr-o ţară nenumită din vestul Africii, care este smuls cu brutalitate din lumea fascinantă, naivă şi liniştită a copilăriei şi recrutat, la o vârstă foarte fragedă, într-o unitate de gherilă angajată în războiul civil ce macină ţara. Agu plonjează fără veste într-o realitate de coşmar, plină de cruzime şi imprevizibilă, într-un război care nu e al lui şi al cărui scop îl ignoră cu desăvârşire, asistând la dezumanizarea fiinţelor din jur şi, implicit, la propria dezumanizare, la dezintegrarea rapidă a lumii sale, la destrămarea tuturor aspiraţiilor şi certitudinilor.

Ceea ce ne înfăţişează Uzodinma Iweala prin intermediul vocii de o sinceritate dezarmantă a lui Agu e de fapt o lume infernală, populată cu fiinţe spectrale, lipsite de gânduri şi sentimente, reduse doar la trăiri instinctuale – o lume în ruine din care nu poţi evada decât rememorând episoadele pline de căldură şi culoare ale trecutului, visând sau murind. *Fiarele n-au patrie* surprinde prin contrastul pregnant dintre viziunea naivă şi copilăroasă a lui Agu, punctată adesea de un umor macabru, şi ororile de neînchipuit ale războiului pe care îl descrie cu o forţă de sugestie impresionantă.

Uzodinma Iweala

Fiarele n-au patrie

Je parvins à faire s'évanouir dans mon ésprit toute l'espérance humaine. *Sur toute joie*, *pour l'étrangler*, *j'ai fait le bond sourd de la bête feroce*.

„Izbutii a face să piară din cugetul meu orice nădejde omenească. Asupra oricărei bucurii, ca s-o gâtui, am făcut saltul surd al fiarei feroce."

Rimbaud, *Une Saison en Enfer*[1]

Începe aşa. Simt mâncărime parcă insectele se târăşte pe pielea mea şi apoi capul începe să mă furnice chiar între ochi şi apoi vreau să strănut fiindcă mă mănâncă nasul şi apoi aer îmi suflă direct în ureche şi aud lucruri atât de mult: ticăit de insecte, sunet de camion care mârâie ca un fel de animal şi apoi pe cineva care zbiară OCUPAŢI-VĂ IMEDIAT POZIŢIA! REPEDE! REPEDE! REPEDE! MIŞCAŢI-VĂ RAPID! MIŞCAŢI-VĂ RAPID, HAI! Cu o voce care îmi atinge corpul ca un cuţit.

Deschid ochiul şi este lumină peste tot în jurul meu intrând în întuneric prin gaura din acoperiş, trecând ca o plasă peste corpul meu. Apoi îmi simt corpul strivit ca un şoarece mic în colţ când intră lumina. Mirosul de apă de ploaie şi de sudoare îmi intră-n nas şi simt că bluza mea e aşa udă că e aproape ca o altă piele. Vreau să mă mişc dar toate oasele mă doare şi muşchii mă doare parcă o furnică de foc mă ciupeşte de peste tot. Dacă pot să mă plesnesc ca să o fac să dispară o fac, dar nu pot să mişc măcar un deget. Nu fac nimica.

Paşi e peste tot în jurul meu şi mă face să cred că tata vine să aducă medicament ca să oprească toată mâncărimea şi durerea. Mă întorc pe spate. Paşii se aude din ce în ce mai tare, mai tare, mai tare până când îi aud mai tare decât respiraţia mea sau bătaia inimii mele. Tic-tac, tic-tac, tic-tac. Aud mai tare, mai tare, mai tare şi apoi umbrele se vede în lumina de pe sub uşă.

Cineva ciocăne. CIOC CIOC. Dar eu nu răspund. Apoi ei se enervează şi dau cu picioarele, aşa că tot locul ăsta se clatină şi acoperişul cade în bucăţi mici aşa că intră înăuntru şi mai mult lumină. Şi lemnul de peste tot crapă până când aud PING PING şi văd şuruburile care cade din uşă în găleată lângă picioarele mele. Sunetul se luptă cu peretele, saltă de ici colo, prin plasă de lumină, până când parcă sunetul împinge uşa şi e aşa de multă strălucire.

1 Un anotimp în Infern, trad. Taşcu Gheorghiu, ed. Albatros, Bucureşti, 1999.

STRĂLUCIRE! Aşa de multă strălucire intră în ochiul meu până văd pete roşii multă vreme. Apoi văd ochi galbeni de la un corp mic şi întunecat cu o burtă mare şi picior subţire ca al păianjenului. Corpul ăsta este aşa de slab că pantalonii scurţi îi flutură în jurul piciorului ca fusta de femeie şi cămaşa arată că rochia aşa cum atârnă de umărul lui. Gâtul lui se luptă prea tare să ţină capul mare care se mişcă mereu într-o parte sau în cealaltă.

Mă uit la el. El se uită la mine. El nu e surprinzător deloc să mă vadă chiar dacă eu sunt surprinzător de el, dar faţa îi cade şi se face mai întunecată. Adulmecă precum câinii şi păşeşte spre mine. POC! Mă loveşte.

Iar şi iar mă loveşte şi fiecare lovitură dată de mâna lui se simte pe pielea mea ca partea plată a macetei. Încerc să ţip, dar el loveşte aerul din pieptul meu şi după aia îmi plesneşte gura. Gust sânge. Îmi vine să vomit. Tot locul din jurul nostru se clatină cum se clatină fructele stricate pe raft, sună parcă o să se spargă-n multă bucată şi-o să cadă peste noi. El mă apucă de picior, trage de el aşa tare că mi se pare că o să se rupă cum se rupe carnea, şi corpul meu alunecă uşor din adăpost afară la lumină şi-n noroi.

La lumină, respiraţia mea vine înapoi şi se forţează să-mi deschidă pieptul ca să mă oblige să tuşesc şi ochiul meu să lăcrimeze. Lumea întreagă se întinde în faţa mea şi mă uit în sus la cerul cenuşiu care se mişcă încet-încet deasupra frunzei de sus a tuturor copacilor Iroko[2] înalţi-înalţi. Şi dedesubt, mai mulţi copaci mai mici se luptă unii cu alţii ca să urce la lumina soarelui. De pe toată frunza picură apă de ploaie şi sclipeşte ca bijuteriile sau ca sticla. Ierburile de pe lângă drum e aşa înalte şi verzi ca nici o altă culoare pe care am văzut-o înainte. Asta mă face să mă gândesc să mă bucur, să dansez, să strig, să cânt fiindcă Vai! Spun că sunt în sfârşit mort. Mă gândesc că poate băiatul ăsta e spirit şi că trebuie să-i mulţumesc fiindcă m-a adus acasă pe tărâmul spiritelor, dar înainte să pot să deschid gura ca să spun ceva, mă lasă întins pe spate în noroi.

Pot să văd spatele unui camion care se opreşte puţin mai încolo de mine. Două camioane blochează toată şoseaua şi mai multe se opresc pe marginea drumului. Bucata de pânză care le acoperă e aşa de ruptă şi plină de gaură şi vopseaua se cojeşte ca să arate aşa multă rugină, ca sângele, făcându-mă să mă gândesc că e ca un animal rănit camionul. Şi peste tot în jurul camionului, arătând exact ca nişte fantome, e soldaţi. Unii poartă haine de camuflaj, alţii poartă tricou şi pantalon de blugi, dar nu contează fiindcă toate hainele se rupe şi are găuri mari. Unii din ei poartă bocanc adevărat şi restul poartă papuci. Unii din ei stă drepţi, cu picioarele aşa drepte că arată parcă nu are genunchi. Unii din ei se uşurează pe camion şi alţii se uşurează în ierburi.

Aproape toată lumea are puşcă.

Băiatul care mă loveşte pe mine fuge la primul camion. Când ajunge la

---

2 Arbore uriaş care creşte pe continentul african, cunoscut şi sub numele de tec african, venerat de populaţia Yoruba.

uşă se îndoaie cu spatele aşa drept şi picioarele aşa drepte. Doar capul se mişcă înainte şi înapoi, la dreapta şi la stânga, pe gât. Apoi se ridică şi, dintr-odată, uite aşa de repede, uşa camionului se deschide larg şi îl loveşte pe băiat chiar în burta lui mare şi el decolează ca o pasăre, zboară prin aer şi aterizează în fund într-o gaură cu apă de pe drum. Sunete vine de la toţi ceilalţi soldaţi. E sunete de râs.

Zac aici chiar dacă vreau să mă ridic fiindcă corpul mă doare şi mi-e teamă că dacă mise cineva o să-mi facă ceva foarte rău.

Un bărbat coboară din camion. Pare să fie şeful. Mă uit fix la bărbat şi la jacheta lui care se desface în multe fâşii verzi care se mişcă înainte şi înapoi când inspiră sau expiră. Poartă mănuşi atât de murdare că pare galbene sau maro şi şapca pe care o ţine-n locul transpirat de sub braţ alunecă fiindcă e îmbibată aproape de tot cu sudoarea lui.

Mă uit la el cum trece de la un camion la alt camion. Camioanele e atât de vechi că vopseaua se cojeşte şi cauciucurile e atât de lăsate că dacă le loveşte intră înăuntru şi ies afară. Toţi ceilalţi soldaţi urmăreşte fiecare mişcare pe care o face; chiar şi cei care ţine arma gata să tragă întoarce capul ca să se uite cum priveşte fiecare camion. Se mişcă încet ca o persoană importantă ca să fie sigur că toată lumea care se uită la el ştie că el e şef. Toţi ceilalţi soldaţi se uită la el de parcă e rege. Mă uit şi eu.

Până când bărbatul şef pleacă de la ultimul camion, ei îl înconjoară şi toţi se mişcă la fel cum se mişcă el. Îl urmează pe el către mine. Umbra lor mă înconjoară şi picioarele lor e ca o cuşcă în jurul meu. Nimeni nu spune un cuvânt şi bărbatul îşi molfăie partea dinăuntru a obrazului uitându-se la mine parcă sunt o furnică sau o insectă ca ea. Spune deci, cine a găsit lucrul ăsta? Dar nimeni nu răspunde.

Apoi spune mai tare, de ce e lucrul ăsta aici pe pământ?

Băiatul care mă găseşte vine acuma-napoi de la colibă cu nişte banană la fel de neagră ca drumul. Şterge fructul de la gură cu mâna şi merge la bărbatul ăsta mare care-i spune, Strika. Tu ai găsit lucrul ăsta? Şi băiatul mic dă din cap foarte tare parcă e bucuros că bărbatul ştie că el a fost.

Aha! Strika? Tu ai fost, spune bărbatul. He he he! Hmmm! Ţipă şi apoi se-ntoarce spre ceilalţi soldaţi şi-i înjură. Adică dintre voi toţi BĂRBAŢI ÎN TOATĂ FIREA! Numai băiatul ăsta – un lucruşor slăbănog cum e asta – găseşte lucrul ăsta aicea.

Nu mă mişc şi bărbatul şef ridică braţul către cer. Strigă, unde l-ai găsit, aşa de tare că vocea lui devine înaltă şi se aude parcă i se opreşte în gât. Strika arată cu mâna înspre colibă. Aşa să fie, spune bărbatul şi clatină din cap parcă nu poate crede deloc deloc aşa ceva. SSSSSSSSS! Strigă, tu. Unde es Lucotenent? Lucotenent! LUCOTENENT! Şi altă voce-i răspunde, e în tufiş.

Ierburile se scutură şi un bărbat iese de acolo ţinându-şi cu o mână pantalonul şi cu cealaltă puşca. Pielea lui galbenă străluceşte ca aurul şi

sudoarea îi străluceşte în barbă. Fuge la noi şi se opreşte când ajunge să se uite la mine parcă e prea mult mirat. Apoi salută foarte leneş, nu ca toată lumea care parcă nu poate îndoi nimica.

Comandant să trăiţi! Strigă cu o voce care chiar sună precum cineva care se vaită. Bărbatul ăsta Comandant spune, vino aici. Vino aici, până când Lucotenent merge mai aproape de Comandant care ţipă, CE CREZI CĂ FACI? Lucotenent nu spune nimica. Nu ştii? Vă rog, să trăiţi. Mă căcam în tufiş. Şi Comandant îl prinde pe Lucotenent de ureche până când faţa bărbatului se strâmbă de atâta durere. Deschide urechea şi ascultă-mă bine bine, spune Comandant. Dacă vrei să te căci, nu te căci pe timpul meu. Cine eşti tu? Fugi în tufiş exact ca o femeie. Dacă vrei să te căci, trebuie să te căci chiar aicea-n drum. Nu pleci de pe drumul ăsta pentru nimica-n lume. Mă-nţelegi Lucotenente? Dă din cap, da, da şi toţi ceilalţi soldaţi încearcă să nu râdă bătând din picioare şi tuşind sau prefăcându-se că strănută. Poţi să-mi spui ce e asta, spune Comandat şi arată spre mine. De ce îl laşi pe Strika să-l scoată la lumină?

O Doamne. Ce mă fac eu, spune Lucotenent. E spion, oh. E o ambuscadă, oh. Hai să-l omorâm şi s-o ştergem de aici. TACI DIN GURĂ, urlă Comandant. Cine te roagă să vorbeşti? Idiotule. Dacă vine cineva aici, atunci o să facem faţă cum trebuie.

Apoi toată lumea-ncepe să râdă, chiar şi Comandant, şi când se întâmplă asta văd cum Lucotenent arată parcă vrea să-l omoare pe Comandant. Mormăie în barbă şi strânge pumnul.

Comandant îngenunchează lângă mine şi zâmbeşte aşa că văd cum îi e toţi dinţii din gură, galbeni cu o gaură ici şi colo. Gingiile îi e negre şi ochii îi e atât de roşii. Nasul îi iese în afară ca un bulb foarte rotund la vârful care atârnă peste buza lui mare şi maro. Întinde mănuşa spre faţa mea şi-o prinde cu putere dar şi delicat parcă are grijă de mine şi apoi se uită la tot sângele şi mizeria şi muşcătura de ţânţar şi noroiul de pe mine fiindcă am fost târât în drum. Plescăie din limbă şi-i spune lui Strika, încerci să-l mănânci pe asta sau ce. Şi Strika dă din cap că nu. De când mă găseşte nu pot niciodată să-l aud pe băiatul ăsta vorbind.

Până acum ştiu cine e Strika şi Comandant şi Lucotenent. Dar sunt aşa de mulţi oameni care nu spune absolut nimic că mă-ntreb dacă chiar ştiu să vorbească. Comandant se întoarce către mine. Vrei nişte apă, spune el delicat, dar eu nu răspund fiindcă plutesc deasupra corpului meu şi mă uit doar. Lumea se schimbă-n multe culori în jurul meu şi aud oamenii vorbind, dar e ca altă limbă. Plutesc departe ca o frunză pe apă până când POC! Mă simt rece şi mai ud şi apoi cum corpul meu e atât de greu în jurul meu.

Strika, spune Comandant. Du-te şi adu mai multă apă. Strika aleargă la ultimul camion şi sare sus. Apoi Comandant îmi spune, ţi-e foame? Ţi-e sete? Şi fiindcă mă simt mult mai bine şi capul îmi e mai limpede, îmi ating burta şi dau

din cap că da.

El spune, păi asta nu-i o problemă. Dacă vrei mâncare, o să mănânci. Şi dacă vrei băutură, o să bei, dar trebuie să aştepţi până când îmi spui numele tău. Cum pot să stau jos ca să mănânc cu un om care nu-i ştiu numele? Mă auzi? Dau din cap spre el din nou dar nici un cuvânt nu poate să iasă din gura mea.

Ai nume, nu-i aşa, spune el şi-şi lipeşte faţa de faţa mea. Încerc din greu să-mi amintesc, să-mi storc gândul că să-mi găsesc numele, dar nu iese nimic. Acum Comandant se supără şi arată spre el. Numele meu e Comandant. Toată lumea-mi spune mereu Comandant. Cum îţi spune ţie toată lumea?

Dau din cap încercând să-mi amintesc în timp ce Comandant îşi duce mâna la curea şi-mi arată un pistol negru uite aşa.

Vreau să plâng şi simt că trebuie să mă duc la baie, dar ştiu că dacă fac asta el o să m-omoare uite-aşa, deci scutur din cap şi mă uit la ochiul lui roşu până-mi aduc aminte cum în satul meu toată lumea-mi spune Agu fiindcă aşa-mi spune tata. Şoptesc Agu, numele meu e Agu, fiindcă mi-e greu să vorbesc şi apoi văd cum Comandant ia mâna de pe pistol şi zâmbeşte. Agu, ei? Ţi se spune Agu. Păi, aşa am să-ţi spun şi eu, zice el. Şi respir din nou şi capul nu mă mai doare aşa tare fiindcă mă gândesc, Slavă Domnului din Ceruri, încă trăiesc.

Lui Comandant i se târăşte încet un zâmbet pe faţă şi se-ntoarce către soldaţii lui şi spune, îl vedeţi pe asta de pe drum. Îl vedeţi? Şi toţi ţipă, DA DA în timp ce Comandant îşi mângâie barba şi-şi rupe cu unghia cojile de pe răni ca să pătrundă printre fire de păr. Se uită de la un soldat la altul şi toată lumea rămâne tăcută.

EI, ADU APĂ! Strigă el şi Strika îi dă o ploscă mică şi albastră cu capac roşu. Comandant ia o batistă murdară din buzunarul de la piept şi o udă cu nişte apă. Apoi mă apucă de ceafă şi-mi freacă faţa şi spune, păi, dacă ai de gând să mănânci cu un bărbat, atunci trebuie să fii curat. Simt apa în toată zgârietura, muşcătura şi tăietura şi mă înţeapă prea mult. Vreau să ţip dar el zâmbeşte cu limba între dinţi parcă găseşte şi curăţă o comoară veche. Mi-e aşa de sete. Apuc plosca dar Comandant o ridică sus în aer şi îmi toarnă apă pe faţă şi-n gură. Are gust de plastic şi kerosen. Are grăunte mici mici de nisip dar mă descurc. Mă face să mă simt cumva bine.

Lucotenent fornăie şi tropăie din picioare. Comandant îmi spune, de ce zaci pe marginea drumului ca un şobolan mort. Lucotenent crede că eşti spion. Aşa e?

Lucotenent spune ceva cu jumătate de glas şi se holbează la mine parc-ar putea să mă taie în multe bucăţi chiar aici. Şi ce treabă ai aici, zbiară Lucotenent la mine.

TACI DIN GURĂ! Ţipă la el Comandant. Cine te roagă să deschizi gura ta cea proastă oricum? Apoi el vorbeşte cu mine şi spune, atunci ce faci aici aşteptând în coliba asta mică-mică. Ar trebui să-mi spui. Eşti spion? Dacă nu

vorbeşti atunci he he he! Şi ia un cuţit din teaca de pe picior. Are mâner negru şi lamă neagră în afară de margine care străluceşte aşa de ascuţită că arată parcă poate să taie şi un fir de păr exact pe mijloc. Strălucirea îmi orbeşte ochiul şi mă face să-mi fie frică. Altfel, spune el, o să te dau la Lucotenent. Ia uită-te la el. Nici măcar nu ştiu ce o să-ţi facă. Mai bine îmi spui mie şi eu o să te ajut.

Clipesc din cauza tăişului cuţitului. Când mă uit el mă face să mă simt parcă limba mi se dezleagă şi se pregăteşte să spună asta şi ailaltă. Tata îmi spune să fug, îi spun lui Comandant. Fugi departe-departe ca să nu te prindă duşmanii şi să nu te-omoare. Şi apoi mă ascund în tufiş şi fug încoace şi încolo şi nu ştiu nimic.

Lucotenent fornăie iar.

Ei, hmm. Aşa să fie? Mă întreabă Comandant. Unde e tatăl tău? Şi ceilalţi soldaţi se apleacă înainte până simt că pune ochii pe mine, până când simt privirea lor ca o muşcătură de insectă.

Nu ştiu, spun şi încerc foarte tare să nu plâng ca să nu creadă oamenii ăştia că sunt un prost. El spune că o să mă găsească.

Comandant îşi suge buza şi-mi atinge faţa încet-încet. Mă ia de mână şi mă ridică în picioare. Vrei să fii soldat, mă-ntreabă cu voce moale. Ştii ce-nseamnă asta?

Mă gândesc la înainte de război când sunt în oraş cu mama mea şi văd trecând bărbaţi cu uniforme nou-nouţe şi sabie scânteietoare ţinând în mână pistol şi strigând stâng-drept, stâng-drept, în spatele trompetei şi tobei, aşa cum se face la paradă aşa că dau din cap că da.

Dacă rămâi cu mine, o să am grijă de tine şi o să ne luptăm cu duşmanii care îl ia pe tatăl tău. Mă auzi? Se opreşte şi-şi linge buza. Mă auzi? Totul o să fie bine, spune el cu buza aşa de aproape de urechea mea că îi aud salivă în gură. Mă uit şi îi văd zâmbetul şi îi simt mâna pe faţă atingându-mă uşor. Văd tot soldaţii ăştia cu armă şi cuţit şi apoi mă gândesc la tată care dansează uite-aşa din cauza gloanţelor.

Ce trebuie să fac?

Aşa că mă înrolez. Uite-aşa. Sunt soldat.

Lucotenent spune nu gândi. Lasă la voia întâmplării. Spune că-n secunda în care încetezi să te gândeşti la asta, capul tău se întoarce spre miezul fructului putred.

Comandant spune că e ca atunci când te îndrăgosteşti. Nu poţi să te gândeşti la asta. Trebuie doar să o faci, spune el.

Şi eu îl cred. Ce altceva pot să fac?

Toţi spun, nu-ţi mai face griji. Nu-ţi mai face griji. În curând o să-ţi vină rândul şi atunci o să ştii ce simţi când omori un om. Apoi râd de mine şi scuipă pe jos lângă picioarele mele.

Ne oprim pe drum şi Strika şi cu mine stăm în spatele unui camion şi

lovim aerul cu picioarele şi asudăm din cauza soarelui. Vântul îmi suflă încetişor în ureche şi pe piele şi mă uit la Strika şi mă gândesc la toate lucrurile care le învăţ ca soldat. Învăţ să mărşăluiesc, stâng-drept, stâng-drept; învăţ cum să mă ascund în tufiş şi să stau nemişcat ca să nu vadă nimeni unde sunt, învăţ cum să merg cu un picior în faţa celuilalt ca să nu mă audă nimeni; să fug, să sar, să mă rostogolesc pe pământ şi să cânt toate cântecele de soldaţi care le cântăm când muncim sau mărşăluim. Îmi place bărbaţii mai în vârstă şi cum duce puştile şi arată totdeauna aşa de duri de parcă sunt în film şi încerc să mă port ca ei, dar câteodată mă gândesc la casa mea şi la mama mea şi la tatăl meu şi la sora mea şi mă întristez. Şi mă gândesc la Strika şi mă întreb de ce nu spune nici măcar un cuvânt în tot timpul ăsta când eu sunt soldat. Dacă-i pun o întrebare, atunci doar dă din cap că da sau nu. Aşa că-i pun mereu întrebări, chiar şi acum când stăm aici şi aşteptăm, tu eşti Strika şi el dă din cap că da. Ai părinţi şi el dă din cap că nu. Îţi place bananele? Dă din cap că da. Peştii? Da. Perele? Da. Eşti prost? Nu. De ce nu vorbeşti cum se vorbeşte? Nu răspunde. Cum e să ucizi pe cineva? Nu răspunde. Strika! Se uită la mine.

Şi apoi un cercetaş pe care-l strigă Speranţă strigă şi fuge pe drum. Vine din tufiş şi ţipă, vin, vai! Vin iară! Şi cum fuge se împiedică de el când fuge-n sus pe deal şi toţi muşchii i se mişcă şi după ce se opreşte aşa că nu poate să stea liniştit. Puşca se loveşte de spate parcă-l bate ca să fugă mai repede, mai repede, mai repede şi eu râd fiindcă nu arată ca un om nebun, arată ca un cal nebun.

Comandant se agită încet-încet când vede pe cercetaş care fuge din răsputeri în sus pe deal. Of! Spune şi mă uit cum îşi pune mâinile una peste alta şi cum buza i se chinuie să zâmbească. Comandant începe să asude şi văd cum cămaşa îi e udă leoarcă de sudoare. Lucotenent îl lasă singur şi arată parcă-ncearcă să găsească un loc în care să se ascundă. Comandant se gândeşte şi-mi place să mă uit la el cum se gândeşte. Îşi pune o mână în părul lui mare şi pe cealaltă o pune să cureţe barba şi se plimbă înainte şi înapoi de colo-colo parcă e-n cuşcă chiar dacă de fapt stăm afară în aer liber. Apoi strigă ordine. Mutaţi camionul ăsta de-a curmezişul drumului! Parcaţi camionul ăsta aici! Toată lumea să-şi ocupe poziţia! Tu din tufiş, mai repede, mai repede! Rapid. Rapid, rapid. Şi noi toţi ne mişcăm iute ca să facem toate lucrurile care le spune. Stârnim aşa de multă învălmăşeală şi alungăm animal mic-mic din tufiş pe drum. Şopârla şi şobolanul de tufiş şi broasca, toţi fug şi ţopăie şi sar. Fug pe drum ca o găină fără cap şi caută loc să se ascundă. Strika sare-n sus şi-n jos şi apucă maceta lui şi fuge apoi în spatele cauciucului camionului care blochează drumul. Îl urmăresc pentru că nu ştiu unde să mă duc, dar mă duc după roata din spate pentru că nu-i destul loc pentru doi în spatele unei roţi. Toată lumea se mişcă, se grăbeşte, sare, se ascunde şi face zgomot până când pur şi simplu este linişte peste tot şi pare să fie doar un camion care se strică în mijlocul drumului. Chiar şi înainte de război, asta se întâmplă mereu, şi

acuma se-ntâmplă şi mai des fiindcă din cauza la război e greu să repari orice.

Stau în spatele cauciucului, ţinând cuţitul şi aşteptând. Mă uit la ţânţar de peste tot care se mişcă în cerc parcă aşteaptă şi ei ceva. Dacă vin lângă mine îi alung cu mâna, dar nu se întâmplă nimic. Sunt aşa de mulţi.

Mă uit de după cauciucul meu şi pe drum aerul tremură ca apa dacă arunci cu pietre în ea. Şi după aia văd camion mic-mic apropiindu-se şi mişcându-se încet-încet ca o vacă. Nici măcar nu se gândesc că e ceva în neregulă şi aproape că râd şi aproape că mor pentru că inima mea bate aşa de repede şi mă gândesc ce o să se întâmple. Ei nici măcar nu ştiu că suntem aici şi vin spre noi că idioţii.

Primul camion se opreşte la câţiva metri de unde mă ascund. Mă uit de după cauciuc în ochii şoferului. Fereastra lui străluceşte de atâta soare, dar cumva pare neagră. Lângă el, un om cu uniformă face semn. Faţa i se strâmbă de frică şi arată parcă buza îi trage în jos toată faţa, nasul, ochiul, sprânceana. Se uită unul la altul şi după aia şoferul dispare dintr-odată în spatele volanului. Îmi amintesc soldaţii care vine la mine-n sat şi ţin maceta mai strâns. Îmi place cum se simte în mână, parcă e parte din corpul meu. Mă uit la bărbat şi mă uit la Strika şi îmi spun că e timpul să ucid, sunt gata, dar bag mâna între picioare fiindcă mi se pare că trebuie să mă duc la baie. Inima îmi bate BUM BUM. BUM BUM. Şi mi se pare că îmi e greu să respir, dar mă gândesc că Dumnezeu o să mă ajute. Sunt gata. Mă uit.

Duşmanii nici măcar nu încearcă să lupte şi arată prea obosiţi ca să se mai gândească să lupte, ha ha ha, ha ha ha. Chiar dacă nu ne vede încă pe noi soldaţii nicăieri pe drum, tot sare din camion arătând parcă le vine să plângă. VĂ RUGĂM NU NE ÎMPUŞCAŢI! Strigă bărbatul cu uniformă. Nu avem nici o armă şi nici de mâncare şi nici bani şi nici gloanţe. NIMIC! LĂSAŢI-NE SĂ PLECĂM, VĂ RUGĂM!

Îi număr. Sunt numai douăzeci şi arată parcă sunt deja morţi. E sânge peste tot pe haina şi pe pielea lor, câteodată chiar şi pe ochi. Şi chiar merg încet că moşii cu baston.

Şeful duşmanilor strigă, uite. Uite. Mâinile noastre e sus şi nu avem arme. Nici o puşcă.

E linişte şi după ăia îl aud pe Comandant strigând din iarba de lângă drum, în primul rând: Teritoriul ăsta e al nostru al tuturor rebelilor. Voi îl călcaţi. În al doilea rând: Daţi jos toate hainele care le aveţi şi puneţi-le pe drum. În al treilea rând: Întindeţi-vă pe burtă cu faţa în jos şi cu mâinile întinse cât de mult puteţi. Dacă nu faceţi asta în zece secunde, vă împuşcăm şi-o să muriţi. Mă înţelegeţi? Mă uit la duşmanii care se uită unul la altul şi număr unu doi trei patru până la zece şi nu-şi dă jos hainele. Şi după aceea aud PLEOSC ca un milion de oameni bătând din palme şi POC când glonţul loveşte uşa de metal a camionului duşman. Duşmanii se uită unul la altul şi şopteşte până când Comandant strigă din tufiş, HAIDE! AM SPUS HAINELE JOS! TOATĂ LUMEA

HAINELE JOS CHIAR ACUM!

Şi apoi duşmanii îşi scoate hainele foarte repede şi îşi rupe cămaşa şi îşi rupe şi pantalonii şi le aruncă pe jos. Corpurile îi străluceşte de transpiraţie la soare şi ţânţarii vine încet-încet spre ei. Unii are chiloţi plini de găuri care le acoperă treaba şi alţii trebuie să şi-o acopere cu mâna ca să nu o vadă toată lumea.

CULCAT! Ţipă Comandant. Puneţi mâinile jos. Ei se întind pe jos şi văd lacrimi pe faţa unui duşman. Tuşeşte şi se smiorcăie şi şopocăie. Cred că spune că nu vrea să moară. Te rog Doamne. Nu vreau să mor dar sunt prea departe ca să-l aud. Cred că asta spune şi mă uit la el şi chiar îmi pare rău de el dar după aia îmi amintesc de tata.

Comandant iese din tufiş zâmbind şi transpirând şi ţinându-şi arma gata să împuşte pe cine nu face ce-i spune el. În spatele lui toată lumea iese din tufiş din toate părţile până nu mai e nici un loc ca oamenii să poată să fugă. Strika iese de după roată aşa că mă iau după el. Strânge toate uniformele duşmanului şi le duce-n camion.

Ţânţarii vine mai aproape. Mai aproape. Cine e şef, zbiară Comandant şi nimeni nu răspunde. Se plimbă de colo până colo şi atinge cu puşca pe duşmanul care vorbeşte primul şi se roagă se roagă TE ROG NU NE ÎMPUŞCA! Tu. Unde e armele tale? Zbiară. Scoală-te. Unde e?

Bărbatul spune că nu vrea probleme, vai. Nu avem arme. Dar Comandant spune, Aha! Javra asta de duşman nu vrea necazuri şi toţi în afară de mine şi de Strika, ăla care nu scoate niciodată un sunet, râde hi hi hi ca la cea mai tare poantă din lume.

După aia Comandant îl loveşte foarte tare cu piciorul în burtă pe duşman şi bărbatul cade-n genunchi şi vomită peste tot.

Comandant zbiară, căutaţi în camion. Căutaţi în camion! Şi trei soldaţi fuge să caute-n camion. După aia Comandant îmi zice, Agu. Vino aici, mă. Vino aici acum. Şi după aia îi spune şefului duşmanilor să îngenuncheze chiar dacă e deja în genunchi şi vomită. Stau pe loc şi mi-e frică. Nu vreau să omor pe nimeni azi. Nu vreau să omor niciodată pe nimeni.

Tâmpitule, îmi zice. Vino aici şi adu maceta. Dar eu tot nu mă mişc. Comandant vine la mine şi mă apucă de gât. Idiotule, urlă. Vino aici! Vino aici în clipa asta! Mă târăşte spre soldatul duşman. Vezi javra asta! Urlă el. Vrei să fii soldat, da? Atunci omoară-l. OMOARĂ-L ACUM!

Încep să plâng şi să tremur. Şi în capul meu strig NU! NU! NU! Dar gura mea nu se mişcă şi nu spun nimic. Şi mă gândesc că dacă ucid o să mă duc în iad şi o să înghit fum şi foc şi nu o să mai pot să respir aşa că stau ca prostul şi plâng şi iar plâng şi tremur şi iar tremur mă uit şi iar mă uit. Şi după aia văd cum un soldat duşman încearcă să fugă în tufiş. Treaba se bălăngăne în sus şi în jos şi dosul i se zbate până când aud foc de armă şi văd cum carnea de pe picior i se împrăştie pe drum. Cade pe jos dar nu zice nimic, nu ţipă şi nu

plânge şi nu se vaită, dar se mai mişcă, îşi târăşte corpul gol cu mâna şi cu un picior parcă poate încă să fugă. Nimeni nu se mai uită la el, dar eu aud cum se mişcă aşa ca o şopârlă care zgârie pe acoperiş. Tremur şi îmi ţin treaba. Îmi vine să vomit.

Nu se mişcă nimeni. Comandant strigă, CINE ÎNCEARCĂ SĂ FUGĂ NU O SĂ MAI AIBĂ PICIOARE CU CARE SĂ FUGĂ. ÎNŢELEGEŢI?

Da, domnule, da, vai. Nu facem nimic, zice bărbatul duşman de pe jos şi se uită ca viţelul fiindcă pune mâna pe jos şi suflă ca o vită. Vă rog, domnule, şi lacrimile îi curge pe faţă. Se amestecă repede cu sudoare şi clipeşte aşa mult. Haideţi, domnule. Nu ne ucideţi, vai. Luaţi-ne. Faceţi-ne PDR1. Nu avem nimic.

Domnule, unul din bărbaţi sare din camionul duşman şi strigă la Comandant care se uită de la şeful duşmanilor la soldaţi care aruncă jos patru puşcă, două mici şi două mari. Desfac braţele ca să îi arate că nu au mai găsit nimic. Ochiul lui Comandant scapără şi plesneşte pe soldatul duşman cu dosul palmei.

Eşti un MINCINOS! Ţipă şi-l pocneşte iar şi iar şi iar. MINCINOS şi tâmpit. Om prost.

Mă uit la bărbat când cade în palme şi în genunchi şi scuipă sânge pe drum. Comandant îl pocneşte şi aud în capul meu PLEOSC PLEOSC. Se desface la pantaloni şi-şi scoate treaba şi-mi zice, uite Agu. Uite ce facem noi cu duşmanii. Şi aud ssss şi îl văd pe Comandant care strânge din ochi şi din gură şi din dinţi şi face pe bărbatul duşman.

Ahhh, spune şi se închide la pantalon şi toată lumea râde hi hi hi. Uite ţapul ăsta împieliţat. Scoală, nenorocitule! În genunchi, hai, în genunchi.

Nici unul din ceilalţi duşmani nu se uită în sus. Unii face pe ei şi pute peste tot. Scuip fiindcă am prea mult scuipat în gură.

Omoară-l, îmi spune Comandant la ureche şi îmi ridică sus mâna cu maceta. Of, omoară-l.

Duşmanul îmi spune, nu mă omorî, oh. Te rog, te implor, of. Te rog. Domnul o să te binecuvânteze. Şi de fiecare dată când vorbeşte împroaşcă scuipat şi sânge peste tot. Şi după aia începe să facă pipi şi nici nu poate să se oprească.

Îl vezi pe omul ăsta de aici, spune Comandant, uită-te la el. Nici măcar nu e om. Face pe el ca o oaie sau o capră sau ca un câine. Mă ia de gât şi îmi şopteşte la ureche, omoară-l acum fiindcă nu am timp, vai. Dacă nu-l omori, of. Lucotenent o să creadă că eşti spion. Şi cine ştie dacă nu te şi omoară. Îmi strânge mâna pe mânerul macetei şi simt lemnul în degete şi-n palmă. E ca atunci când omori capre. Ridică mâna asta şi loveşte tare-tare.

Îmi ia mâna şi o abate peste creştetul capului duşmanului atât de tare că mă curentează prin tot corpul. Bărbatul ţipă, AUUUUU, mai tare ca glonţ care şuieră şi-şi duce mâna la cap, dar degeaba, fiindcă i se crapă capul şi sângele se varsă ca laptele din nucă de cocos. Aud râs în jur când mă uit cum se

chinuie să-şi ţină capul la un loc. Mă enervează şi dau cu maceta în sus şi în jos şi iar sus şi iar jos şi aud POC POC de fiecare dată şi văd roşu şi aud râs HI HI HI peste tot în jurul meu.

Apoi îl lovesc în umeri şi în piept şi văd cum Comandant zâmbeşte de fiecare dată când dau cu cuţitul în om. Strika vine şi el şi îl batem şi îl tăiem amândoi şi toată lumea râde. Mi se pare că lumea se mişcă încet şi mă uit la fiecare picătură de sânge şi de sudoare care sare-n toate părţile. Aud păsările dând din aripi când zboară toate din copac. Se aude ca un tunet. Aud ţânţarii bâzâindu-mi în ureche aşa tare şi simt cum sângele îmi udă picioarele şi faţa. Corpul duşmanului are tăietură adâncă şi roşie peste tot şi fruntea îi e aşa zdrobită că faţa lui nu mai arată ca o faţă fiindcă are capul spart şi peste tot e sânge, sânge, sânge.

Vomit peste tot. Nu pot să mă opresc. Comandant spune că e ca atunci când te îndrăgosteşti, dar nu ştiu ce înseamnă asta. Simt că un ciocan îmi bate în cap şi în piept. Mă mănâncă nasul şi gura. Văd culori peste tot şi îmi simt burta goală. Treaba dintre picioare mi se face tare. Aşa e când te îndrăgosteşti?

După aia cad pe jos în drum şi mă uit la ei cum îi omoară pe toţi, cum le taie mâinile ca să îi bată pe alţii în cap cu ele. Şi mă uit la bărbatul împuşcat în picior care scurmă drumul parcă se mai poate duce undeva. Piciorul lui lasă urmă ca o maşină din care curge. Şi peste tot văd ţânţari care zboară în cerc în jurul nostru.

Nu sunt băiat rău. Sunt soldat şi soldaţii nu e răi dacă ucide. Îmi spun asta fiindcă soldaţii trebuie să ucidă, să ucidă, să ucidă. Aşa că dacă ucid nu fac decât ce e bine. Îmi cânt un cântec fiindcă aud în cap prea multe voci care îmi spun că sunt băiat rău. Vin de peste tot şi îmi bâzâie-n urechi ca ţânţarii şi când le aud mă strâng la inimă şi îmi fac stomacul să se-ntoarcă pe dos. De aia cânt.

Soldatule Soldatule Omoară Omoară Omoară. Aşa trăieşti. Aşa mori.

Ăsta e cântecul pe care-l cânt tot timpul oriunde mergem ca să-mi aducă aminte că nu fac decât ce trebuie să facă soldaţii. Dar nu merge niciodată fiindcă mă simt mereu ca un băiat rău. Aşa că mă gândesc cum să fiu băiat rău? Eu, băiat rău – cineva care are o viaţă ca a mea şi îi este frică de Dumnezeu tot timpul.

Învăţ să citesc încă de mic de la mama şi de la tata. Când sunt foarte mic, înainte chiar să se nască sora mea. Stau mereu cu mama pe jos în bucătărie şi mă uit cum spală toate farfuriile. Seara stau mereu pe jos şi mă uit cum fundul îi iese în afară şi pieptul îi ajunge până la genunchi când munceşte să facă bucătăria aşa de curată că nici măcar musca nu vrea să-şi pună ouăle acolo.

Îmi place aşa de mult să citesc că mama-mi zice profesor. O trag de fustă şi-mi spune, în două minute, profesore. În două minute. După aceea încuie uşa şi mă ia de mână când mergem spre casa mare. Înăuntru tată doarme, doarme mereu sau ascultă radioul, aşa că ne mişcăm încet ca să luăm chibrituri de pe masa de lemn din mijlocul camerei şi să aprindem lampa în caz că se ia lumină.

Toate treburile astea mă face să fiu agitat fiindcă durează aşa de mult până când vine în sfârşit la raft prefăcându-se a căuta exact cartea care ne trebuie. Pe raft erau multe cărţi de mărimi şi culori diferite – unele roşii, unele galbene, unele albastre şi unele maro, dar cea pe care vreau întotdeauna s-o aleagă, cea pe care vreau s-o aud e aia care le ţine-n picioare pe celelalte, Biblia albă mare. Eram aşa mic şi cartea aşa mare că abia puteam s-o duc. Dar îmi plăcea coperta aşa moale şi literele de aur spunând SFÂNTA BIBLIE. Asta era cartea mea preferată pentru cum arăta şi pentru toate poveştiie din ea. Când mama o atinge eu strig aia, aia şi mama îmi spune şşşt, nu face atâta zgomot că-l trezim pe tata. Mereu stăteam pe genunchii ei pe scaunul nostru preferat şi ne uitam la literele mici de pe foaie. Mama citea peste umărul meu şi îi simt buzele mişcându-se în urechea mea când rosteşte cuvânt. Mama citeşte foarte-foarte încet fiindcă nu e profesoară ca tată care ştie multe despre carte. Nu a mers la şcoală destulă vreme ca tata dar tot timpul a zis, ştiu destul cât să citesc singură carte care contează. De asta o place Pastor aşa mult.

Îmi citeşte cum Cain îl omoară pe fratele lui, Abel, şi cum Dumnezeu se duce la Avram şi despre Iona care trăieşte în peşte. Îmi citea şi despre cum Dumnezeu îl face pe Iov să sufere foarte mult şi după ăia îl răsplăteşte la sfârşit şi cum David îl omoară pe Goliat. Când citeşte povestea asta mă gândesc în capul meu că eu stau acolo şi mă uit la armata care străluceşte la soare în aur şi bronz şi Goliat râde până când David îi taie capul. Văd astea când îmi citeşte şi mă gândesc să mă fac războinic. Şi când mama citeşte arăt cu degetul fiecare cuvânt şi întreb ce e asta şi asta ca să-mi spună şi să pot să învăţ. Făceam asta în fiecare seară până când mama-mi spunea, gata, Agu, ajunge. Mi-au obosit ochii.

Când mama nu era acolo mă duceam la raft să citesc singur Biblia. Mama tot îmi mai citea seara dar şi eu puteam să citesc singur şi foarte repede după aceea, când venea tata de la muncă să stea-n pantaloni scurţi şi-n maieu ca să asculte radioul de pe scaunul lui preferat stăteam cu el, nu cu mama şi îi citeam din Biblie ce învăţasem singur. Voiam să îi arăt că sunt deja destul de mare ca să mă duc la scoală să învăţ tot ce ştie el, care-l face să-l iubească aşa de mult oamenii din sat. În fiecare zi îl întrebam mereu, pot să mă duc mâine la scoală? Pot să mă duc mâine la şcoală şi el îmi spunea mereu, stai un pic, stai aşa. Agu! De ce vrei să creşti mare aşa de repede? Şi după aia mă duceam la mama ca să mă rog de ea să mă ajute să mă duc la şcoală. Voiam aşa de mult să mă duc că plângeam de fiecare dată ca să-l facă pe tata să mă ducă la scoală şi ea îmi zicea că dacă şi la scoală mă duc şi plâng aşa o să râdă toată lumea de mine. Deci, cum venea tata acasă îl întrebam din prima cum e la şcoală la el unde el învaţă pe alţii şi după aia dacă sunt destul de mare şi el îmi spunea să-mi pun pe cap mâna dreaptă ca să-mi ating urechea stângă, dar eram prea mic ca să fac asta şi îmi zicea, Agu, nu eşti pregătit încă.

Într-o zi, fug la tata şi îi spun, ia uite şi-mi pun mâna peste cap şi-mi ating

urechea. El zâmbeşte şi zice bine şi-n ziua următoare ne ducem la şcoala primară unde toată lumea are uniformă cu pantaloni scurţi roşii şi cămaşă albă dacă eşti băiat şi cu fustă roşie şi cămaşă albă dacă eşti fată. Toată lumea are un caiet roşu şi un pix în mână şi stă în rând fără să scoată un sunet. Băieţii erau toţi raşi în cap şi fetele aveau părul împletit, aşa că arătau toţi la fel. Voiam aşa tare să am şi eu uniformă şi caiet roşu că mă agitam întruna.

Tata mă ducea la Doamna Gloria care era directoare şi o întreba dacă pot să merg la şcoală şi ea zicea, asta? Păi nu e prea mic? Şi mie mi se părea că Doamna Gloria are o burtă foarte mare şi obraji umflaţi şi voiam să-i spun, sunt aşa mic fiindcă tu eşti aşa mare, dar tata zice, nu. Nu e prea mic şi Doamna Gloria trebuie să mă ia.

Fiindcă tata era profesor şi mama îmi citea tot timpul din Biblie deja citeam când copiii ceilalţi abia se chinuiau să înveţe. Eram cel mai deştept de la mine din clasă, aşa deştept că nu mai trebuia să-nvăţ decât să scriu. Doamna Gloria a văzut ce deştept sunt şi m-a mutat cu ceilalţi din clasa întâi aşa că stăteam cu unii mai mari ca mine în bancă. La toţi le ajungea picioarele la pământ când şedea, dar ale mele se legăna încoace şi încolo prin aer.

Scoală e o clădire mare cu tablă în faţa clasei. Acolo stă Doamna Gloria când predă lecţia. Toate clasele învaţă-n sala asta, aşa că Doamna Gloria preda la fiecare clasă de la a întâia la a şasea. Avea tot timpul o riglă mare de lemn cu care te lovea-n cap dacă nu erai cuminte. Câteodată ziua avem pauză şi cei mai mici trebuie să pună capul pe bancă şi cei mai mari trebuie să copie lecţia în caiet. Îmi fac întotdeauna lecţia acasă aşa că-n pauză stau şi mă gândesc la tot felul de lucruri, întotdeauna mă gândesc la ce citesc în carte până când vine vremea să mă joc. Chiar dacă învăţ cu copiii mai mari, mă joc mereu cu toţi prietenii mei. Am un prieten foarte bun şi tatăl lui e Inginer aşa că ei sunt printre oamenii cei mai bogaţi din sat. Pe prietenul meu îl cheamă Dike. E mai înalt decât mine chiar dacă suntem de-o seamă şi tot e cel mai bun prieten al meu.

Dar asta a fost înainte de război şi îmi amintesc doar ca prin vis. Văd şcoala mea şi pe toţi prietenii. O văd pe Doamna Gloria cu peruca ei creaţă de păr negru pe care o aranja tot timpul fiindcă nu îi stătea cum trebuie pe cap. Unii o urau pe Doamna Gloria şi râdeau de ea mergând cu burtă în faţă ca o capră grasă, dar mie îmi place Doamna Gloria şi ei îi place de mine. Mereu îmi spunea încet când plecam din clasă după ce o ajutăm, Agu, ai grijă să-ţi vezi de carte, da? Dacă înveţi mult poate te duci la Universitate şi te faci Doctor sau Inginer.

Tot ce îmi spune mă face să mă bucur fiindcă văd cum se poartă lumea cu Doctorul şi cu Inginerul. Adunăm toate astea în capul meu şi mi le aminteam, dar nu prea mult timp, fiindcă sunt tânăr. În fiecare zi, după ce vorbeam aşa cu ea, mă duceam în curte să mă joc cu colegii mei. Aveam la mine în sat mulţi prieteni fiindcă copiii ceilalţi ziceau că sunt de treabă şi că sunt cel mai tare la

joacă şi la lecţiile care le învăţăm. Aşa că la toţi le place de mine şi vor să fie prieteni cu mine, dar cel mai mult mă plăcea prietenul meu cel mai bun Dike şi mie îmi plăcea cel mai mult de el. Mereu facem totul împreună în sat. Aşa că după ce plecăm de la Doamna Gloria, mă duceam la Dike ca să mergem cu alţi băieţi în spatele curţii şcolii să jucăm fotbal prin ţărână cu o minge turtită în care nu dai niciodată ca lumea sau să facem concurs de alergări la care câştig mereu şi zbor de colo până colo prin curte chiar dacă în picioare am numai papuci.

Îmi place foarte mult la şcoală şi mă gândesc mereu să mă duc până vine războiul şi după aia se opreşte şcoala fiindcă nu mai e Guvern.

Mă duc mereu duminica la Biserică, dar mai întâi mă duc la scoală de dumi-nică să stau afară la umbra copacului mare din curtea Bisericii cu toţi colegii mei şi câteodată, dacă nu face prea multă gălăgie, şi cu sora mea, să le ascultăm pe femei citindu-ne şi mai multe poveşti din Biblie despre Iisus şi Iosif şi Maria şi spunându-ne să fim atenţi să apucăm pe drumul cel greu, nu pe ăla uşor. Şi după aia ne rugăm pentru iertare şi spunem Tatăl Nostru şi cântăm multe cântece fiindcă lui Dumnezeu îi place mai mult să fie muzică decât să stăm aşa şi să vorbim, aşa că dacă ne aude cântând ascultă atent. Mereu ne spun că lui Dumnezeu îi place aşa mult de copii, că ne veghează tot timpul. Câteo-r dată, după ce se termină şcoala de duminică mă duc la Biserica mare şi gri şi stau cu mama şi cu tata, care se îmbracă în hainele lor frumoase şi-l ascultă pe Păstor care ţipă şi asudă. Lemnul îmi înfige aşchii în fund şi ventilatorul de sus se mişcă aşa repede că mi se pare că o să cadă şi o să-mi taie capul. Mă uitam întotdeauna cum dansează femeile şi cum sar hainele pe ele aşa tare că trebuie să le lege iar şi iar şi cum cântă foarte tare când trebuie să pună bani în farfuria pentru colectă. Şi bărbaţii îşi mişcă picioarele şi-şi lasă capul în jos ca să le ajungă barba la piept.

Mai facem şi altceva duminica la mine-n sat. Când nu avem şcoală şi cor, prietenii mei şi cu mine inventăm tot felul de jocuri ca să ne jucăm. Câteodată ne prefacem că suntem mari şi facem ce fac oamenii mari, conducem maşini şi avioane sau suntem Doctor sau Navigator. Câteodată ne jucăm de-a soldaţii, aşa cum vedem la film şi luăm beţe şi zicem că sunt puşti ca să ne-mpuşcăm şi să cădem şi să ne facem că suntem morţi. Şi de fiecare dată când ne jucăm aşa ne distrăm şi râdem şi fugim şi ţipăm pe drum în sat. Toţi copiii mici se uită la noi şi vor să fie ca noi şi oamenii mari se uită şi ei la noi şi ne zic să nu mai facem aşa multă gălăgie, dar ţipă aşa printre dinţi şi ştiu că se chinuie să nu râdă fiindcă şi ei vor să fie ca noi. Ne jucăm aşa şi ne gândim că cel mai bine e să fii soldat fiindcă o puşcă arată aşa puternic şi bărbaţii din filme sunt aşa puternici şi tari când omoară alţi oameni; numai că acum ştiu că dacă eşti soldat eşti slab şi nu tare şi nu ai ce să mănânci şi nu poţi să mănânci tot ce vrei şi că alţi oameni te pun să faci lucruri pe care nu vrei să le faci şi nu pe care vrei să le faci, aşa ca în filme. Dar ştiu asta numai fiindcă acum sunt

soldat. Aşa că îmi cânt, Soldatule Soldatule Omoară Omoară Omoară. Aşa trăieşti. Aşa mori.

Şi-mi aduc mie aminte ce făceam înainte să fiu soldat şi mi-e mai bine. Dacă fac aşa multe fapte bune şi acum fac doar ce trebuie să facă soldaţii, atunci cum să fiu rău?

E dimineaţă iar, ca-n fiecare dimineaţă. Soarele se suie aşa de repede pe cer că nici măcar nu avem timp înainte să începem să asudăm, să asudăm peste tot. E copaci mulţi în jur, dar sunt toţi prea departe ca să ne facă umbră. Strivesc ierburile sub picioare şi mă uit la urmele noastre de ieri, care e peste tot. Se usucă-n noroi parcă a jucat cineva fotbal aicea noaptea trecută, numai că ştiu că asta nu se mai întâmplă fiindcă nimeni nu joacă fotbal când e război.

Mă doare tălpile. Mă doare picioarele. Mă doare genunchii fiindcă ne antrenăm mult acum. Tot timpul ne antrenăm şi iar ne antrenăm. Ne spun să fugim încoace şi încolo aşa că fugim încoace şi încolo cum fugeam la concurs la şcoală. Ne spun să ne târâm pe ierburi şi să fugim în zigzag şi să ne trântim la pământ ca să ne prefacem că vine un glonţ. Mi-e cald şi corpul meu e obosit. Nu mă simt bine deloc.

Nu-mi place câmpul ăsta chiar dacă lui Comandant îi place la nebunie fiindcă spune că nu mai putem să fim neascultători. Nu îmi place tot ce-i place lui Comandant chiar dacă trebuie să îmi placă. Dar îmi place fruntea lui lucioasă şi nasul lui mare care-i acoperă toată faţa şi chiar şi buza de sus. Îmi plac mustăţile lui şi barba mare şi neagră şi-mi place cum strânge bărbia lui cu toate firele de păr în pumn când se gândeşte la ceva. Vreau şi eu barbă ca să pot să fac la fel. Poate că atunci o să mă simt mai mare şi nu o să mai fiu tot timpul obosit. Dacă îl vedeţi pe Comandant o să ştiţi că-i un om foarte mare, chiar dacă războiul ăsta îi face pe toţi oamenii mici ca copiii şi pe copii mici ca bebeluşii. E aşa înalt că dacă te uiţi la el parcă te urci în copac, aşa de mare că dacă stă lângă tine, umbra lui opreşte soarele. E aşa de puternic că i se văd venele de pe mâini. Şi-mi vine şi să râd când mă uit la el fiindcă merge parcă are beţe de lemn care nu se-ndoaie pentru nimic în lume în loc de picioare. Înainte să fie război, aşa îi vedeam mergând pe soldaţi la paradă prin oraşul de lângă satul meu, aşa că ştiu că e soldat adevărat. Chiar şi când fugim îşi mişcă picioarele aşa şi-mi vine să râd de el, dar nu râde nimeni de el fiindcă se supără dacă faci asta. Îi bate pe aia care îl supără şi odată a şi omorât un om care l-a supărat prea tare. Îl lăsăm pe omul ăla undeva la marginea drumului cu o gaură mare în cap şi cu ochii larg deschişi.

Când stăm pe câmp aici, Comandant se plimbă prin faţa noastră şi urlă, suntem soldaţi? Noi zicem, da, să trăiţi! Suntem în armată? Suntem puternici şi mândri? Şi noi zicem da, să trăiţi! Da, să trăiţi! Şi el zâmbeşte dar ştiu că nu crede ce spunem fiindcă uneori vorbeşte singur şi zice că nu avem şanse şi că nu suntem buni decât să fim aruncaţi în luptă şi omorâţi.

Nu ştiu de ce e aşa supărat pe noi tot timpul că nu ne purtăm ca soldaţii

adevăraţi. Nici măcar nu arătăm ca soldaţii adevăraţi. Suntem aproape o sută şi douăzeci care stăm drepţi şi nimeni n-are haine la fel. Unii are haine verzi de camuflaj cum are soldaţii adevăraţi, dar ale noastre e pline de găuri şi avem zdrenţe care le suflă vântul încoace şi încolo. Dacă omo-râm soldaţi sau găsim oameni morţi cumva, unii se ceartă şi chiar se bate ca să le fure hainele. Alţi soldaţi are pantaloni negri şi cămăşi negre cu dungă roşie pe umăr, care e uniforma de poliţie înainte de război. Uniforma asta nu e bună fiindcă îţi e prea cald la soare şi ziua te vezi uşor, dar asta nu interesează pe nimeni. Oamenii vor să poarte orice care arată uniformă. Eu nici măcar nu am uniformă fiindcă sunt prea mic. Port pantalonii scurţi şi cămaşa care le-am luat în ziua când am fugit din sat. Chiar voiam şi eu pantaloni ca să nu mai poată ţânţarii să mă muşte, dar nu găsesc aşa mici ca să-i port eu. Oricum, îmi place mult cămaşa mea, chiar dacă e murdară şi trebuie să-ndoi mânecile de vreo şase ori. Îmi place chiar dacă e aşa mare că-mi vine peste pantalonii scurţi.

Câteodată mă gândesc, dacă armata are o uniformă ca să o poarte toţi soldaţii şi noi nu purtăm uniformă la fel, cum suntem noi în armată. Dacă armata e făcută din soldaţi şi noi nu suntem armată, atunci cum suntem noi soldaţi adevăraţi.

Şi de asta nu ştiu de ce Comandant e mereu aşa de supărat pe noi.

Comandant zice că mergem la raid într-un sat. Mă întreb unde e satul. Şi ce luăm de la ei? Nu ştiu şi nu întreb fiindcă se poate să mă bată. După aia ne zice dacă îi urâm pe duşmani şi noi răspundem de fiecare dată, DA, SĂ TRĂIŢI! Tropăim pe pământ şi câteodată sărim în sus. Ne zice dacă duşmanii omoară pe mama şi pe tata şi ne dă foc la casă şi noi răspundem încet, da, să trăiţi, fiindcă toţi ne gândim la oamenii şi la locul pe care îl lăsăm în urmă. Eu mă gândesc la mama şi la sora mea care fug. Nu ştiu dacă au murit sau trăiesc şi nu am de unde să ştiu cum arată dacă le văd azi. Când vedem o femeie sau o fată mă uit bine-bine la ele, ca să văd dacă e mama sau soră mea.

Comandant strigă să fim gata la oră o mie patru sute. Mi se pare că e caraghios şi îmi vine să râd. Toată lumea ştie că ziua nu are o mie patru sute de ore şi mă uit la şirul de soldaţi ca să văd dacă şi lui Strika îi vine să râdă. Seapleacă să se uite la mine, îmi scoate limba şi deschide gura mare. Vreau să râd, dar îmi sug burta şi îmi ţin suflarea. Comandant ridică sus capul până când faţa lui ajunge să strălucească parcă e de metal. SUNTEŢI LIBERI! Strigă la noi şi merge spre copac şi spre cărarea ce duce la colibele în care stăm. Unii se ia după Comandant şi îşi leagănă puştile la spate şi merg încet-încet. Unii din soldaţii ăştia fac tot ce face şi el.

Tot ce zice el, fac. Alţii îşi ţin puşca de capătul din faţă şi lasă capătul celălalt să se târască pe pământ ca un plug când se duce să caute un loc să se odihnească. Mă duc să-l caut pe Strika.

Îl găsesc stând sub un copac departe de ceilalţi bărbaţi, are un băţ în mână şi desenează ceva cu el pe pământul uscat. Iar şi iar desenează acelaşi

desen, un bărbat şi o femeie fără cap fiindcă acum capul lor se rostogoleşte pe pământ. Strika, strig eu şi el se uită la mine. Nu scoate nici un sunet. Nu zice nimic, mă gândesc eu. De când m-am făcut soldat, nu i-am auzit vocea niciodată dar acuma ştiu care-i problema lui. Desenul pe care-l face îmi spune că nu mai scoate nici un sunet de când i-au ucis părinţii. Nu-l cred prima dată când îmi spune asta şi mereu încerc să îl fac să spună ceva sau să scoată un sunet din gură. Îmi pare rău de el. Mă obişnuiesc cu asta; aşa se poartă de la început. Strika se dă la o parte ca să stau şi eu la umbră cu el. Fiindcă sunt înalt mai mult ca el, ştiu că sunt şi mai mare ca el, dar nimeni nu mai zice cu adevărat câţi ani are. Ştim doar că înainte de război eram copii şi acum nu mai suntem. Mă uit la Strika şi la cum are el pielea maro în unele locuri şi neagră în alte locuri şi arată ca hainele de camuflaj de care are toată lumea. Încep să râd când văd şi îi zic, ha ha. Hi hi hi. Strika arată ca o cămaşă.

Pe pământ scrie FOAME şi vreau să-i spun, şi mie mi-e foame. Şi mie mi-e foame, dar cuvintele nu-mi iese din gură. Nu mai e mâncare pentru nimeni din tabără. Strika îşi pune capul pe piciorul meu şi-şi linge buzele crăpate. Sângele de pe ele e uscat şi lucios şi arată parcă a înghiţit vopsea roşie. Pun mâna pe fruntea lui şi după aia pun mâna şi pe a mea să văd care e mai fierbinte, dar sunt la fel. El nu are febră şi nici eu nu am febră. Suntem doar obosiţi. Strika loveşte aerul de deasupra capului meu. Nu vrem să ne batem. Ne-am săturat să ne batem. Îi zic, într-o zi n-o să mai fie război şi putem să stăm amândoi într-o casă şi să mâncăm toată mâncarea care vrem să o mâncăm. Mă auzi? Nu se preface că mă aude fiindcă ştie că e o minciună. O să ne batem mereu în război, dar câteodată e frumos să te gândeşti că mai e şi altceva în viitorul nostru.

Lucotenent strigă E ORA O MIE PATRU SUTE şi aud vocea lui Comandant care zice, hai! Pregătiţi-vă! E timpul să mergem. E timpul să mergem.

Şi după aia încărcăm camionul de pe drumul de lângă coliba noastră şi clădire. Nici camioanele nu vrea să plece. Nu sunt deloc bine. Motorul tuşeşte şi scuipă ca un moş bolnav. Spatele camionului are bănci lungi de lemn care te umple de aşchii dacă ai cumva noroc să stai jos. Şi dacă nu, când camionul se mişcă îţi sare capul dintr-o parte în alta la fiecare ridicătură de pe drum că ţi se pare că ai fost la luptă chiar înainte să înceapă omorul. Comandant are un camion mai mic pentru el care îmi place mai mult fiindcă dă mai mult confort. Câteodată, dacă-l facem să fie fericit, ne ia pe mine şi pe Strika la el, dar asta doar câteodată. De cele mai multe ori trebuie să mergem în camionul mare cu ceilalţi soldaţi.

Comandant împarte pe oameni aşa, tu. Vino cu mine. Tu, mergi cu Lucotenent. Tu, vino cu mine. Tu mergi cu Lucotenent. Stau lângă Strika atunci când pune oamenii aici şi dincolo fiindcă vreau să fiu în grup cu Strika. Şi vreau să fiu în grup şi cu Comandant fiindcă el e soldat adevărat şi face oamenii să se poarte mai mult ca soldaţii decât Lucotenent. Comandant alege. Între oamenii

care-i ia e Strika şi care nu-i ia sunt eu. Vreau să fiu cu Strika şi cu Comandant, dar normal că ce vrei mai mult nu se întâmplă. Nu vreau să fiu cu Lucotenent sau să merg în camionul lui.

Nu-mi place de Lucotenent fiindcă e fricos. Ştiu că e fricos fiindcă pielea lui e deschisă şi galbenă parcă unul din părinţi a fost alb. Nu ştiu dacă mama sau tată lui e alb, de multe ori mă întreb dacă are mamă sau tată. Odată aud cum zice că înainte de război vindea pantofi, dar numai pentru că n-a avut norocul să se ducă la şcoală; şi mai aud şi cum zice că mama şi tata lui au murit într-un accident de maşină când era el mic şi a ajuns la piaţă să vândă pantofi. Eu nu cred ce spune şi mă gândesc că nici alţi soldaţi nu crede. Cred că e născut ca să vândă pantofi şi că e Lucotenent de rebeli numai fiindcă a plătit pe cineva ca să-i dea gradul ăsta. Ştiu asta fiindcă într-o zi după ce Comandant îl ceartă că nu s-a bătut îl aud mormăind că s-a făcut Lucotenent fiindcă crede că ofiţerii nu trebuie să se lupte. Când e cu Comandant, se poartă ca un căţel speriat şi nici măcar nu vorbeşte. La luptă, nu vine niciodată în faţă şi stă în spate unde încearcă să le spună oamenilor ce să facă. Mereu se ascunde în spatele camionului sau a oricărui lucru care îl apără de bombe şi de gloanţe. Văd cum foloseşte şi morţi ca să se apere, dar mai văd şi pe alţii care fac acelaşi lucru, aşa că nu mă supăr foarte tare pentru asta. Şi totuşi nu vreau să fiu cu Lucotenent fiindcă mi-e frică să nu mor prea repede şi să nu-mi mai văd niciodată familia.

Mă supăr fiindcă Comandant nu ne ia pe Strika şi pe mine amândoi şi mă chinui să mă urc primul în spatele camionului ca să nu trebuiască să stau în picioare şi să fiu prea obosit când ajungem să facem raid. Îmi găsesc loc în colţ, unde am un perete de lemn pe o parte. Aşa, nimeni nu mai poate să mă-mpingă încolo sau încoace. Nimeni nu o să mă facă să mă scol.

Drumul merge mai departe. Mă uit printre scândurile de lemn la copacii care trece pe lângă noi parcă fuge şi văd drumul, care curge ca un râu negru şi ne duce departe. Simt pe corpul meu aer rece care împinge toată căldura de pe toate corpurile din camion aşa că nu transpir aşa mult. Capul mi se bălăngăne aşa mult dintr-o parte în alta că trebuie să îl ţin în loc cu mâna. Foamea mă atacă fiindcă nu am mai mâncat nimic de multă vreme. Somnul mă atacă fiindcă se leagănă camionul dintr-o parte în alta şi invers din cauza ridicăturilor de pe drum. Somnul îmi vine şi încep ca să mă gândesc la satul meu. A trecut aşa mult de când l-am văzut chiar şi în vis.

Toate camioanele se opreşte. Suntem la o răscruce şi toţi se dă jos, dar eu sunt ultimul care se dă jos fiindcă sunt primul aşezat în camion. Imediat ce sar jos încep să asud şi sudoarea mi se lipeşte de piele ca un milion de insecte lucitoare. Dau la o parte sudoarea, dar mâna mi se udă şi-ncepe să miroasă ca noroiul ud. Toată lumea îşi întinde corpul într-o parte şi-n alta şi Comandant zbiară la noi TREBUIE SĂ CURGĂ SÂNGELE! Şi noi îi răspundem DA, SĂ TRĂIŢI!

Comandant se plimbă de colo-colo şi îşi pune o mână peste cealaltă şi se

uită în jur. Îşi bagă mâna în păr şi se ţine de barbă şi mie mi-e cumva frică de asta. Mă întreb dacă ştie unde ne ducem şi cum ajungem acolo.

Mă uit în spate spre vale la pământul ăsta care se-ntinde pe kilometri întregi. Peste tot e verde fiindcă aici e sudul tării şi avem mulţi copaci. Copacii ăştia sunt foarte graşi fiindcă au multă apă să bea. Din vârful dealului văd prin iarba mare de pe lângă drum până în locul în care se întâlneşte cerul cu pământul. Nu ştiu unde se termină dealul şi unde începe marginea norului fiindcă asta se întâmplă departe. Văd mulţi mulţi copaci, aşa mulţi că mă întreb dacă Dumnezeu a plantat în partea asta de ţară toţi copacii la care s-a gândit. Poate că rămâne fără până ajunge la nord unde e guvern şi de asta se supără ei pe noi şi vor să ne omoare, fiindcă Dumnezeu a uitat de ei. De pe dealul ăsta ţi se pare că poţi să sari în vârful copacilor şi ei pot să te prindă, dar ştiu că asta nu se poate întâmpla. Într-o zi un soldat de la noi din grup sare de pe o stâncă înaltă fiindcă spune că găseşte raiul printre copaci. Cred că era nebun la cap. Nu ştiu dacă a găsit raiul, dar nu vreau să încerc să văd.

Nimeni nu-mi spune numele copacilor, aşa că îl inventez. Ştiu doar copacul Iroko şi le spun aşa şi lor când îi văd. Unii copaci sunt mai mici decât copacul Iroko şi spun că sunt copiii pădurii. Sunt copaci care au frunze cu cinci colţ şi le spun copaci cu frunză-stea fiindcă mi se pare că frunzele lor se face stele de pe cer când cad. Ştiu fiindcă după ce cade frunza asta în noroi, se face galbenă că steaua. Şi mai e un copac mai mic cu viţe care-l strâng. Le spun copaci-sclavi fiindcă sunt sclavi pentru viţele care îi folosesc ca să se urce la soare. Dacă aş fi copac, aş vrea să fiu copac Iroko, fiindcă sunt aşa mari şi puternici că nu îi supără nimic, dar cred că sunt mai mult copac-sclav fiindcă niciodată nu pot să fac ce vreau eu.

Nu vreau să lupt azi fiindcă nu îmi plac împuşcăturile şi tăieturile de cuţit şi oamenii care fug. Nu îmi place să aud oameni care ţipă şi nici să văd sânge. Nu-mi place nimic din astea. Aşa că mă întreb de ce mă lupt? De ce nu pot să zic nu? După aia îmi aduc aminte de un băiat care refuză să lupte şi Comandant ne zice să sărim pe pieptul lui şi sărim pe pieptul lui până îi iese sânge pe gură.

Comandant zice, alinierea. Toţi care vine cu mine şi care merge cu Lucotenent. Facem rânduri dar nici măcar nu sunt drepte. Picioarele îmi tremură. Picioarele la toţi tremură fiindcă la nimeni nu-i place să stea aşa pe drumul principal. Chiar şi lui Comandant îi e frică fiindcă întoarce capul dintr-o parte în alta şi se uită în josul drumului şi după aia invers în susul drumului. Se uită la cer şi ştiu că se gândeşte că guvernul trimite câteodată avioane şi elicoptere ca să arunce bombe şi foc peste toată lumea. Vorbeşte foarte repede când ţipă TEN-ŢIE! Şi noi îi răspundem DA, SĂ TRĂIŢI! Satul ăsta e între drumurile astea două, aşa că oamenii care sunt cu mine atacă dintr-un capăt şi cei care sunt cu Lucotenent din capătul celălalt. Aşa nu rămâne vreun loc ca să poată fugi câinii ăştia. O să-i omorâm cum ne omoară ei pe noi şi o să furăm de

la ei ce fură ei de la noi. Noi ţipăm către el DA, SĂ TRĂIŢI!

El îşi ia oamenii lui, unul e Strika, şi mă lasă pe mine să merg cu Lucotenent şi cu Rambo. De Rambo-mi place şi vreau să port şi eu batic roşu aşa pe cap cum poartă el ca să nu îi mai curgă sudoarea în ochi când e ocupat să omoare oameni. Nimeni nu ştie de ce are numele Rambo, dar eu ştiu de film şi că bărbatul ăla e foarte dur şi rău şi mă gândesc, da, da, Rambo asta e foarte dur şi rău, da' e şi foarte deştept. Îmi place că are ochi ageri şi că vede tot când suntem la luptă. Se fereşte de bombă şi de glonţ şi de tot ce omoară oameni. Câteodată mă întreb dacă are vreun talisman care-l face să trăiască fără frică de moarte, da' nu vreau să-l întreb, că râde de mine. Ştiu că dacă stau cu el măcar nu mor, aşa că de data asta nu mă enervez prea tare că trebuie să merg cu Lucotenent.

Nu e destule puşti ca să aibă fiecare om una, aşa că eu nu am armă. Oricum, Comandant zice că sunt prea mic pentru armă fiindcă oamenii mici nu duc puşca bine de tot şi că sar în sus şi în jos când trag. Îmi dă în loc un cuţit. Toată lumea primeşte suc de puşcă. Toată lumea vrea mereu suc de puşcă fiindcă e un drog şi face viaţa uşoară de tot. Sucul de puşcă te face mai puternic şi mai curajos. Te doare capul de la el şi are gust de gloanţe şi trestie de zahăr. Nu-mi place că are culoare de ulei şi vopsea neagră sau de apă din şanţ, dar mă lupt să-mi iau porţia şi s-o bag în gură. Are gust ca atunci când lingi pietre sau când mănânci creioane, dar şi că atunci când lingi dulciuri. Gâtul îmi arde ca focul de puşcă, dar e dulce ca trestia de zahăr. Mai vreau suc de puşcă.

Burta mea se face ca a unui câine flămând fiindcă aşa o face sucul de puşcă. Mi-e şi nu mi-e foame. Vreau şi nu vreau să vomit, dar cred că mai bine să nu vomit fiindcă şi aşa nu am mâncat prea multă mâncare şi dacă vomit nu mai e nimica-n stomac la mine să-mi dea putere.

Comandant urlă, dar îl aud parcă vorbeşte dintr-un sac de bumbac. Zice să ne rugăm şi-l roagă pe Domnul să ne îndrume în ce o să facem. Eu mă gândesc că nu trebuie să-I cerem nimic fiindcă El ne uită. Eu încerc oricum să-L uit pe El, chiar dacă mama nu ar fi bucuroasă că fac asta. Ea zice mereu că să ne fie frică de Dumnezeu şi că să ne ducem mereu duminica la biserică, dar acum nici nu mai ştiu în ce zi e duminică. Îi spun pa lui Strika şi îl văd plecând cu Comandant. Aştept ca să înceapă sucul de puşcă să-şi facă efectul ca să nu trebuiască să mai gândesc.

O luăm în jos la vale şi prin tufe, aşa că mă simt ca animal care se întoarce la casa lui. Fruntea mea se încinge şi mâna îmi e fierbinte şi mi-e greu să respir, parcă aerul e apă, parcă aici se naşte norii să aducă ploaie. Aud apa şi mi-e sete şi vreau să beau, dar pârâul la care ajungem are prea mult noroi. Oricum, nu contează, îmi bag capul în apă şi când îl scot cerul e în multe culori şi văd spirite în nori. Toată lumea arată mai degrabă ca un fel de animal decât ca un om. Nimeni nu mai are nas sau buză sau gură sau ceva care te face să îţi

aduci aminte de cineva. Toate arată ca un fel de animal şi miros că puiul sau capra sau vaca.

Peste pârâu, simt în corp ceva ca un fel de curent şi încep să mă gândesc: Da, e bine să lupţi. Îmi place cum trage puşca şi ciopârţeşte cuţitul. Îmi place să văd cum fug oamenii de mine şi cum ţipă când îi omor şi le iau sângele. Îmi place să ucid.

Peste pârâu, mă simt ca un om mare cu muşchi mari şi cu cap mic şi mă gândesc că nu mă poate opri nimic şi nimic nu poate să mă încetinească – nici măcar dealul pe care ne urcăm. Sunt ca un leopard care vânează în tufe şi mi se pare că mă duc acasă.

Toate frunzele sunt roşii şi apa picură de pe ele şi toate plantele sunt prea stufoase. Tufele mă înăbuşă cu crengile lor şi încearcă să-mi pună piedică folosindu-şi rădăcinile, dar fug mereu printre toate culorile din lume şi printre copaci şi printre flori. Dacă mă prăbuşesc în genunchi nu contează fiindcă mă ridic şi fug iar şi iar. Nu ştie nimeni că venim aici, venim ca norii când nu te aştepţi.

Pe cărare, simt noroi ud printre degete şi iarbă ca un cuţit pe glezne. Spun o rugăciune către Dumnezeu, dar cuvintele mele se duc la Diavol. Ajută-mă să fac lucrurile pe care vrei să le fac, spun eu dar nu aud decât un râs în jurul meu în copaci şi în ferma de care trecem, multe ferme care nu mai are cartofi dulci[3] şi manioc[4] fiindcă nu mai stă nimeni acolo ca să le crească.

Pe cărare ajungem la marginea satului ăstuia unde se află casele oamenilor săraci făcute din noroi şi tinichea şi lemn. Nu stă nimeni în ele aşa că le dărâmăm şi dăm foc la acoperişul de paie şi după aia trecem la alte case. Fiecare om ia o casă şi zice asta e casa mea şi tot ce e înăuntru e al meu. Fug de mirosul de fum într-o casă care are pereţi de ciment şi sticlă sus ca să ţină departe oamenii răi cum sunt Comandant şi Lucotenent.

Omul din casa asta încearcă să se apare în spatele porţii de fier, dar noi o împingem până când se deschide cu un ţipăt mare parcă nu vrea deloc-deloc să se deschidă. Sub picioarele mele e mizerie moale şi copaci înalţi şi verzi cu portocale şi cu mango.

Fiecare clădire de aici e pictată în verde chiar dacă se decolorează dar se ridică din iarbă cu ferestele albe că oasele înăuntru.

Aud departe ţipete şi împuşcături, capul meu se face din ce în ce mai mic şi corpul meu se face din ce în ce mai mare. Vreau să ucid; nu ştiu de ce. Vreau doar să ucid. Văd un animal şi vreau să-l ucid. Ridic maceta şi imediat îmi dau seama. Strig, STRIKA! Fiindcă era să-l tai în bucăţi.

Mie mi se pare că arată ca un căţel, dar ne luăm în braţe printre ţipete şi împuşcături. Îi pipăi capul şi el îl pipăie pe al meu şi după aia mergem amândoi

3 Specie din familia tuberculilor, cultivată şi utilizată intensiv în alimentaţia oamenilor în Africa, Asia şi America Latină.

4 Plantă din familia Euphorbicea, cultivată pentru proprietăţile sale nutritive, rădăcina fiind extrem de bogată în carbohidraţi.

printre culori care se schimbă până la casa cea mare din curtea asta.

În casa mare nu e nimic de mâncare şi nimic de lins şi nimic de tocat, nimic. Sticlă spartă e peste tot, parcă cineva a fost aici mai înainte. Scaunele e toate rupte, dar mai e pe perete desene şi pe masă sunt flori de plastic.

Camera are aşa de multe uşi. Duc în hol. Peste tot miroase a pipi şi caca. În capătul holului, soldaţii dă jos uşa POC POC, dau cu picioarele şi cu macetele până se rupe lemnul. În cameră mă uit în sus şi văd cerul.

Nu mai e nimic ca să oprească ploaia sau ca să nu se uite Dumnezeu ce facem noi. Soarele se desface parcă-l taie cineva şi sângerează roşu şi galben şi mov şi albastru deasupra noastră. În colţ e un birou pe care-l mănâncă termitele şi în celălalt colţ e un pat care miroase a pui şi capră. Vreau să ucid. Toţi vrem să ucidem.

Sub pat e o femeie şi faţa ei care se ascund. Se uită la noi şi-şi face aşa multe griji că parcă îi taie cineva faţa cu un cuţit.

Miroase ca o capră şi vrem să o ucidem şi o tragem afară de sub pat toţi soldaţii dar ea se ţine de faţa ei. Se ţin una de alta şi tremură parcă au febră. Sunt aşa slabe, mai slabe ca noi, şi pielea le atârnă ca la elefant, aşa că ştiu că era grasă înainte să vină războiul şi să facă oamenii bogaţi şi graşi ca aia săraci şi slabi. Fata se face aşa mică, aproape cât un copil nenăscut încă – ştiu fiindcă i-am luat de la mamă din burtă ca să văd care e fată şi care e băiat. Tu eşti mama, spun eu, tu eşti sora mea? Dar ele ţipă parcă vine Diavol să le ia. Nu sunt Diavol. Nu sunt băiat rău. Nu sunt băiat rău. Diavol nu mă ia pe mine şi n-o să ajung în iad. Şi totuşi mă gândesc că poate m-a născut Diavol şi de aia fac ce fac acum.

Dar stau în afara mea şi mă uit la toate care se întâmplă. Stau în afara mea. Le apuc pe femeie şi pe faţa ei. Nu e mama şi nu e sora mea. Zic, destul. Ăsta e sfârşitul.

Acum femeia se roagă la Dumnezeu, Te rog du pe fata mea în siguranţă în rai. Iartă-i păcatele. Spui că copiii care trăiesc cu Tine sunt binecuvântaţi. Nu văd niciodată moartea. Ţi-am greşit Ţie cu ceva? Încerc să trăiesc pentru Tine. Te rog, Doamne, te implor. Râd şi iar râd fiindcă Dumnezeu îi uită pe toţi din ţara asta.

Strika îşi dă jos pantalonii şi-i arată femeii ăsteia că e bărbat în timp ce eu o ţin de un picior şi alt soldat o ţine de piciorul celălalt. Ea ţipă, SĂ TE IA DRACU! DRACU TE-A NĂSCUT! Dar nu m-a născut Diavol. Am tată şi mamă şi sunt al lor.

Ea ţipă iar şi iar, AUUUU, ca atunci demult când a apărut în satul meu un războinic mare şi armata lui se lupta mult cu duşmanii în tufişul de lângă satul meu. Se luptă multe zile şi nu câştigă nimeni până când obosesc şi zic, hai să ne oprim.

Hai să ne oprim. Aşa că se opresc şi mănâncă laolaltă duşman cu duşman şi se îndoapă bine de tot până adoarme. Dar noaptea duşmanul îl atacă pe

războinic şi-l răneşte până fuge în tufe. Atunci cade chiar lângă râul ăsta şi aproape că moare, dar zeiţa râului vine să-l ajute şi să-l facă bine. Ea era lucrul cel mai frumos din lume, aşa că războinicul când se trezeşte şi o vede zice Vai! Şi se îndrăgosteşte pe loc. După aia, fiindcă se pierde de satul lui zice bine, o să mă căsătoresc cu femeia asta frumoasă ca să facem nişte copii şi exact asta face atunci. Când femeia naşte, are băieţi gemeni, foarte puternici fiindcă tatăl lor e războinic şi mama lor e zeiţă. Tot aşa, fiindcă mama lor e zeiţă, pot să se prefacă dintr-un animal în alt animal. Aşa că uneori se prefac în maimuţă ca să se urce în copac şi să ia cel mai bun fruct şi uneori se prefac în pasăre ca să vadă toată lumea. Şi se iubesc amândoi aşa mult până într-o zi când se prefac în animale diferite. Unul se preface în bou ca să se ducă la râu să bea fiindcă i-e sete şi celălalt se preface în leopard ca să vâneze prin tufe. Leopardul a vânat cât a vânat, dar nu găseşte nimic să omoare, aşa că se întoarce la mama şi la tata. Când ajunge la râu vede un bou acolo care stă şi bea şi zice, aha, o să-l ucid pe ăsta şi o să duc de mâncare ca să mănânce familia mea. Se duce încet până la Bou şi când ajunge îl muşcă pe Bou de gât, dar Bou se luptă cu el şi-l împunge-n inimă cu cornul lui mare. Fiindcă sunt răniţi se prefac iar în oameni şi văd că sunt fraţi şi nu duşmani şi plâng până mor acolo şi sângele lor curge în râu şi-l face maro. Mama şi tatăl se întorc şi îi găsesc aşa morţi şi mama lor ţipă AAAAAA şi plânge şi spune că ea trebuie să plece de acolo unde au murit copiii ei fiindcă e groaznic. Aşa că se mută mai sus pe deal unde e acuma piaţa satului şi au mai mulţi copii, dar în fiecare an, zeiţa şi războinicul se întorc înapoi la râu cu ceilalţi copii ca să viziteze locul unde a murit fiii lor.

AAAAA! Femeia se uită la mine şi ţipă. Şi eu urlu TACI! TACI! TACI! Femeia asta e duşmancă. Mi-a ucis familia şi mi-a ars casa şi mi-a furat mâncarea şi mi-a făcut familia să se împrăştie. Şi fata asta e duşmancă. Mi-a ucis tatăl şi m-a făcut să plec de acasă. O trag pe fată dar ea nu dă drumul mâinii mamei. Ea o ţine şi amândouă sunt ca un singur animal. Sunt cu Strika şi-o tragem pe fată, tragem de un picior până pârâie dar nu dă drumul. Ea ţipă şi îi văd răsuflarea ieşind din gură, iar şi iar. Apoi Strika îşi ridică deasupra capului cuţitul şi ciopârţeşte şi tot se desface.

Fata nu mai are mână.

Nu mai ţipă şi nu mai urlă şi nu mai scoate nici un sunet. Doar nu mai are mână. Comandant zice că e duşmancă, ne fură mâncarea şi ne ucide familia fiindcă e duşmancă. Sar pe pieptul ei POC POC şi pe capul ei POC până când din gura ei iese numai sânge.

Nu eşti mama mea îi zic mamei fetei şi după aia ridic cuţitul sus deasupra capului, îmi place cum face cuţitul care îi ciopârţeşte TROSC TROSC capul şi cum îmi sare sângele pe mână şi pe faţă şi pe picioare. Ciopârţesc iar şi iar până când mă uit în sus şi e întuneric.

Altă noapte.

Timpul trece. Timpul nu trece. Ziua se face noapte. Noaptea se face zi. De

unde să ştiu eu ce se-ntâmplă? Mi se pare că într-o zi totul e bine chiar dacă ne batem în război şi în ziua următoare ucidem tot timpul şi fugim de toţi. De unde să ştiu ce se-ntâmplă cu mine? De unde să ştiu?

Totul e pe dos cum e cămaşa de pe mine. Câteodată văd lucruri în faţa ochilor când mergem sau săpăm după apă sau ucidem şi câteodată văd lucruri care ştiu că e dinainte de război, dar le văd parcă sunt acum. Dacă cineva dansează sau cântă în tabără doar ca să facă ceva să nu se gândească la război, atunci închid ochii şi văd de când eram la mine-n sat cum ne plăcea aşa de mult să dansăm. Dansăm şi noi fiindcă aşa învăţăm să fim bărbaţi. Cine e tânăr trebuie să stea un an întreg şi să înveţe toate dansurile care te face bărbat şi dacă nu înveţi nimeni nu crede că eşti bărbat.

Văd sărbătorile de la mine din sat numai fiindcă închid ochii şi văd cum toată lumea vine în piaţa satului şi bărbaţii stă de o parte şi femeile şi copiii şi cu băieţii care nu dansează stau de partea cealaltă. Începe de dimineaţa când aerul mai este încă mai rece şi se umple de fum de la focul de dimineaţă pe care îl face toată lumea. Mi-aduc aminte cum piaţa satului e mereu măturată de cine dansează şi cum mătura trage linie în nisip de la casa şefului şi până la peretele gri de la biserică.

În fiecare an se întâmplă aşa, bombăne mama, nu e bine să sărbătoreşti alt spirit decât Dumnezeu fiindcă El o să fie gelos şi o să te pedepsească. Dar îşi lega pe ea pânza albă ca să se ducă cu celelalte femei să gătească toată noaptea în curte la şeful satului. Şi când bombăne aşa, tata îi zice că Dumnezeu ştie că pe El îl slăvim cu adevărat, dar mai trebuie să spunem salutare şi la alte spirite.

Dimineaţa, toţi oamenii din sat stătea în piaţă cu pânze albe pe ei. Mereu mă uitam la femeile care închidea ochii de oboseală şi la bărbaţii care stau în picioare şi sar pe loc şi tremură şi vor să danseze iară. După aia mă uit la toboşari care stă jos şi-şi trosneşte degetele şi-şi pune urechea pe pielea de capră de pe tobă şi ascultă ce vrea să le spună toba. Aerul se strângea ca pielea de pe tobă şi toată lumea se agită.

Toată lumea stă pe acolo şi se agită la orice zgomot care se face şi se gândeşte, e vremea, începe, dar începutul nu vine niciodată când te gândeşti. Toată lumea se opreşte să aştepte şi vorbeşte despre asta până când BANG! Bate prima tobă şi AIIIIIII! Urlă primul dansator ca să le spună la toţi să tacă şi să se uite doar. Toţi dansatorii dansează Dansul Războinicului şi ies purtând clopoţei la glezne şi macete care le fac din lemn. Toate măştile de pe faţa lor e pictate cu culoare strălucitoare ca răsăritul, culoare care parcă dansează la fel de mult ca ei când bate tobă şi sună clopoţelul. Au pe cap pălării de iarbă care vorbeşte cum vorbeşte vântul în iarbă când sar într-o parte şi-n alta şi se preface că se bat până când zboară praf peste tot şi-i face pe oameni să li se înfunde cu totul nasul şi urechile.

După aia toţi dansatorii dispare pur şi simplu şi toţi care am asudat şi am

ţipat şi am zâmbit înainte ne înfruptăm cu cartofi dulci cu ulei de palmier roşu şi peşte şi carne şi ouă cu piper care face să-ţi ia gura foc aşa că trebuie să bei foarte multă apă. Atunci femeile vorbesc ele-ntre ele şi bărbaţii vorbesc între ei şi copiii se joacă. Dar eu vreau aşa mult să dansez şi încerc să repet dansul care l-am văzut.

Dar înainte să fii gata BANG! AIII! Şi se-ntoarce toţi dansatorii să danseze Dansul Zeiţei cu mască de cretă şi cu vopsea albastră pe corp şi pânză albastră legată la mijloc. De data asta nu bate nici o tobă, dar femeile din sat cântă toate foarte foarte tare cântecul zeiţei râului, în timp ce bărbaţii se uită şi se mută de pe un picior pe altul.

Şi după-masă mai mâncăm mâncare de cartofi dulci şi supă cu carne de capră sau coadă de bou sau orez cu pui şi banane sau porumb cu salată cu frunze proaspete de la fermă, dar de fapt nu se bucură nimeni fiindcă e aşa dulce cântecul că te face să vrei să plângi şi dacă vorbeşti strici cât e de dulce.

Când se face la urmă seară şi-apune soarele şi vine lumină doar de la torţele din piaţa satului, dansăm Dansul Boului şi al Leopardului. Toţi dansatorii strălucea fiindcă era unşi pe corp cu ulei şi sudoare şi picioarele tropăia pe pământ şi hainele erau făcute din iarbă care se scutură peste tot pe pământ. În lumina portocalie arată şi ei ca nişte spirite cum dansează cu masca de cap de bou cu coarne ascuţite, colorată cu roşu şi alb şi cu masca de leopard cu dinţi ascuţiţi colorată cu roşu şi alb. Cel mai mult îmi place dansul ăsta, cum boul şi leopardul fuge unul spre altul şi cade pe spate, fuge şi cade pe spate şi se loveşte la mâini şi picioare, îşi aruncă dintr-o parte în alta capul până când se termină dansul şi aşa de multă sudoare curge pe braţele lor că ţi se pare că-i sânge în lumina portocalie.

Cu toate cântecele din timpul zilei care încă răsună prin aerul de deasupra noastră, tot satul adună toate torţele care le avem, luăm foc din piaţă şi o luăm pe drum pe lângă fiecare curte până la locul unde cărarea trece printre palmieri şi coboară la râu. Toată lumea se grăbeşte tare fiindcă ţânţarii ne muscă şi ca să vadă cine o să fie băiatul care îi taie capul boului.

La râu, legat de un palmier de corn şi de picior era mereu un taur care aştepta şi tropăia din picioare şi scotea sunete lungi care te fac să te-ntristezi foarte mult în inima ta. Toţi din sat se uita când dansatorii dansează în apă mică până când toată apa străluceşte de valuri mici-mici. După aia băiatul din frunte se duce la şeful satului şi se pune în genunchi în faţa lui când ceilalţi dansatori bou şi leopard dansează de jur împrejurul lui. Şeful îi dă o macetă adevărată şi îi spune la ureche ceva până când băiatul se duce şi-i dă boului o lovitură în gât. Sângele zboară peste tot pe corpul lui şi-l şterge cu mâna de pe mască. După aia pune mâna pe unde iese sângele şi-l adună ca să se dea cu el pe corp. Când termină, ceilalţi face şi ei la fel până toţi sunt plini de mult sânge. Se tot învârt cu masca de leopard sau de bou până se aude toba BUM!

Toţi ştiu că e o moarte de păcăleală şi îşi scoate masca.

Toţi dansatorii îşi scoate masca.

Toate spiritele mor acum şi băieţii se face bărbaţi.

Deschid ochii şi văd că sunt tot la război şi mă gândesc că dacă nu venea războiul, eram acum bărbat.

Dacă închid ochii văd anotimpul ploios şi cum la mine-n sat se zice că aduce prea repede schimbarea. Poţi să-ncepi undeva cu un plan şi după aia să vezi cum îţi fuge pământul de sub picioare. Poţi să mergi pe drum şi să te trezeşti că înoţi în râu. Poţi să începi ziua uscat şi călduţ şi să o termini cu hainele ude ca o altă piele pe corp. Nimic nu e niciodată sigur şi totul se schimbă.

Nu e chiar că şi cum mă culc într-o zi şi când mă trezesc a doua zi e război, dar tot nu avem timp să ne pregătim pentru războiul ăsta fiindcă toate se întâmpla aşa repede că nici măcar nu ştiam ce se întâmpla de-adevăratelea.

Într-o zi se închide şcoala fiindcă nu mai e guvern. O parte din mine se simte tristă fiindcă îmi place să mă duc la şcoală şi să învăţ. O parte din mine se bucură fiindcă mă enervează câteodată să stau în clasa încinsă şi să asud când ceilalţi fac zgomot şi cei mai mici plâng toţi. Oricum, nu avem nimic de făcut dimineaţa aşa că mă duc la Dike acasă fiindcă ştiu că întotdeauna se trezeşte devreme. M-am dus să-l aştept afară fiindcă mamei lui nu-i place s-o deranjăm aşa devreme dimineaţa şi aştept şi tot aştept până ajunge soarele sus pe cer şi găinile încep să se bată-ntre ele când se ceartă pe insecte şi pe gunoi în şanţ. Aşteptam şi nu venea nimeni afară.

Şi aşa stăteam afară lângă casa lui Dike şi mă uitam că ce casă mare şi frumoasă are. Are vopsea frumoasă care mereu arată nouă şi ferestre care arată mereu spălate şi curtea din jurul casei arată foarte bine fiindcă mereu taie cineva iarba şi tata lui are grijă să nu lase nimeni gunoi înăuntru şi nu vine nici o găină şi nici o capră să mănânce şi să facă mizerie acolo. Mereu am vrut să intru în casă dar ştiu că nu am voie fiindcă mama lui Dike nu vrea să intru eu şi să fac mizerie cu papucii mei murdari.

Doar că de data asta când vreau afară lângă casa lui Dike nu aud nici un zgomot normal care să vină dinăuntru, muzică sau cântat sau ţipat sau plâns. Fug de jur împrejur şi încerc toate uşile şi bat cu mâna în barele de metal de la geam, dar sunt încuiate bine ceea ce nu-i normal fiindcă mereu e cineva acasă în casa lui. Din cauza asta burta mi se face mare şi se face mică la loc fiindcă Dike e acum cel mai bun prieten al meu şi sper că nu a păţit nimic rău el sau familia lui. Aşa că stau pe verandă şi nu ştiu ce să fac ca să rezolv problema asta.

Când stăteam acolo iese bucătarul casei lui Dike din camera băiatului din spate şi mă-ntreabă ce fac în dimineaţa aia şi de ce stau pe verandă dacă aia nu e casa mea. Dacă te uitai la faţa mea atunci vedeai aşa multă fericire fiindcă acum cred că nu s-a-ntâmplat nimic şi poate-au plecat doar undeva şi vin înapoi mai târziu. M-am uitat în sus fiindcă am auzit vocea bucătarului, dar

el părea trist chiar dacă zâmbea fiindcă ochii lui avea culoarea roşie şi era lăsaţi parcă a plâns prea mult. Hainele lui are încreţituri multe şi pete pe ele parcă s-a luptat cu mâncare-n loc s-o gătească şi mâna lui care o pune pe capul meu are miros de pui şi alte feluri bune de carne.

Mi-a zis că Dike a plecat cu mama lui seara trecută să se întâlnească cu tata lui într-un oraş de departe unde stau. Mă uitam aşa. Câteodată, când auzi ce nu vrei să auzi, totul în corpul tău încetează să meargă şi nu mai poţi decât să te uiţi fiindcă doar dacă eşti orb ochii tăi nu mai poate să se uite. Aşa mă uit eu fiindcă gura mea nu mai merge ca să vorbesc şi chiar şi picioarele mele abia mai merge ca să pot să mă mişc.

Tata lui a spus c-ar trebui să plece înainte să vină războiul să distrugă locul ăsta, îmi zice şi eu mă uit, dar în capul meu eram tare supărat fiindcă Dike nu mi-a spus că pleacă. Şi tot timpul ne zicem unul altuia tot fiindcă suntem prieteni buni aproape ca fraţii.

Aşa că stăteam pur şi simplu şi nu ştiam ce să fac în ziua aia fiindcă nu era nici şcoală şi nu era nici Dike. Mi se părea că vine cineva să ia tot ce îmi place şi să mă întristeze. Şi mă uit la bucătar, care încă zâmbea, dar arăta şi el trist fiindcă se plângea. Chiar dacă am gătit pentru ei atâta mâncare atâta timp. Doamna nu a lăsat nimica pentru mine ca să mă duc la casa mea. Fiindcă nu am bani cum are Doamnă, asta înseamnă că nu am familie la care să mă duc, îmi zicea mie.

Stătea jos lângă mine şi-şi întindea picioarele în faţă ca să văd cum e pline de muşcături de ţânţari şi de alte pete întunecate. Mă simţeam ciudat în cap şi în burtă când mă uitam la ele.

Zic, vai, îmi pare aşa rău, dar el nici măcar nu mă ascultă fiindcă e prea ocupat să vorbească singur.

S-o ia naiba pe Doamna. Să i se întâmple numai lucruri rele de acum înainte, zicea el şi îşi alungă muştele de pe mâini şi picioare.

După aia, fiindcă eram încă supărat în capul meu şi fiindcă bucătarul se poartă ca un nebun m-am gândit să mă duc acasă. Şi când mergeam pe drum spre casă vedeam doar urme de la alţi oameni care a locuit sau care a venit înapoi în sat fiindcă supărarea îmi trăgea capul în jos. Şi din cauza asta nu salut pe oamenii mai bătrâni aşa cum trebuie să fac dar nimeni nu îmi zice nimic fiindcă toţi are grijile lor şi mergeam pe drumul meu până când o femeie bătrână care stă mereu pe scaunul ei şi vinde alune de pământ care nu le cumpără nimeni fiindcă toată lumea spune că e un fel de vrăjitoare-mi zice, nu vrei să-mi dai bună ziua? Tinerii ăştia nu mai ştie să se poarte cum trebuie, se poartă ca animalele. Lasă, nu-i nimic. Necazurile o să te ajungă din urmă.

Şi îmi aduc şi-acum aminte de femeie fiindcă mă gândesc că viaţa mea e aşa de rea din cauza la ce-a zis ea.

Cu ochii închişi văd cum într-o zi copiii mai mici au început să fie mai slabi. Burta lor se făcea mai rotundă fiindcă alte părţi din corpul lor se făcea

mai mici. Când alerga prin sat trebuia să-şi ţină hainele cu mâna fiindcă nici măcar elasticul nu le mai ţinea bine pantalonii pe ei. Sora mea arăta aşa cu gâtul şi mâinile şi picioarele mai slabe. Făcea totul mai încet. Când spăla farfuriile, îi cădea capul în piept şi îi era mai greu să-şi mişte mâna aşa că sărea apă-n toate părţile şi de asta mama-ncepea să ţipe. Dar chiar dacă ţipa mereu la noi ştiu în capul meu şi fiindcă o aud când se roagă că îi e frică şi îi pare rău că suntem aşa slabi.

După aia oamenii au început să vină-napoi şi totul se schimba. Primii care venea înapoi arăta bine. Îţi dădeai seama că le e frică după cum se uitau într-o parte şi în alta, parcă aşteptau să sară vreun animal din tufe. Dar când veneau, veneau în maşini mai pline cu lucruri care erau ale lor decât cu oameni. Electricianul venea cu lucruri electrice. Croitorul cu materiale. Bancherul cu toţi banii lui.

Şi când au început să vină cu transportul şi autobuzul, era aşa de multe femei cu copiii lor, aşa mulţi oameni noi că toată lumea din sat se îmbrăca foarte devreme şi se ducea să vadă la staţia de autobuz şi la parcarea de maşini care rudă mai vine acasă şi să se roage să vină toată lumea cu bine înapoi.

Şi după aia s-a luat lumina, dar asta n-a schimbat prea mult felul cum trăiam. Mama nu foloseşte niciodată curent electric ca să gătească şi radioul tatei are baterie, aşa că trăim normal. Tata încă se duce la oraş fiindcă şcoala lui se mai ţine, dar într-o zi mama se trezeşte şi ne vede pe mine şi pe tata cum stăm amândoi şi ne uităm cum fierul de călcat se încălzeşte pe foc şi îi arde cămaşa. Urma era maro şi încreţită şi cămaşa arăta ca hârtia de la toaletă. Tata părea că o să plângă şi-şi muşca buza. Îşi ştergea sudoarea de pe frunte cu mâna şi se ştergea cu *rappa* lui pe degete.

Mi-au zis să nu mai vin. Nu mai e şcoală, zice el prin cămaşa care o ţine la gură. Vreau să plâng eu în locul lui fiindcă ştiu că el nu plânge niciodată. Vreau să deschid gura şi să ţip ca să se trezească toată lumea şi să asculte toate necazurile care ni le aduce războiul, dar mama şi tata tac aşa că tac şi eu.

Mama stătea doar cu faţa la curte. Pânza ei era înfăşurată la subraţ unde părul i se lipeşte din cauza sudorii din timpul somnului. Nu se întoarce cu faţa la noi şi nici nu pleacă de acolo şi nici măcar nu se ţine de bara de fier de pe verandă ca să stea mai bine în picioare. Tata îşi mângâie barba şi întreabă ce ne facem şi se uită la spatele mamei.

Ea zice, nu te mai uita la mine şi apucă-te să te rogi. Dumnezeu te ajută întotdeauna dacă-L rogi. După aia se duce în bucătărie şi ne lasă pe mine şi pe tata să stăm şi să ne uităm la toate plantele din curte. Tata-şi bagă capul în cămaşa lui şi nu mai zice nimica. Eu nu înţeleg. Cum poate tata să stea acolo aşa ca o capră care e gata să moară? Mă ridicam ca să iau apă pentru baia mea şi l-am lăsat acolo pe tata toată ziua. Stătea aşa şi nici măcar nu zicea un cuvânt nimănui, nici măcar surorii mele care întotdeauna-l face să râdă şi să

tot vorbească. Nici măcar nu ştiu dacă s-a culcat seara fiindcă stătea încă acolo când am venit să încui poarta şi să pun cheia-n cui.

Şi într-o zi, când dau cu mătura prin cameră aplecat ca să scot praful din toate colţurile cu mătura tata se năpusteşte în cameră plin de sudoare parcă a alergat foarte repede. Văd cum îi iese sudoarea prin cămaşă şi faţa îi străluceşte din cauza ei; stau acolo şi mă uit la el şi mă întreb ce s-a întâmplat de l-a făcut să arate aşa. Tata zbiară la mine, ridică-te! Hai, trebuie să mergem la biserică ACUM! Şi eu mă întreb ce s-a întâmplat fiindcă nici măcar nu e duminică. Vreau să mă duc să mă schimb dar tata îmi zice să mă mişc repede-repede şi s-o iau pe mama ca să putem merge la biserică. Mă mişc repede şi fug la bucătărie unde mama cântă încet aplecată peste oală cu tocană, dar când mă vede se gândeşte imediat că s-a-ntâmplat ceva rău şi fuge la tata, care aşteaptă pe verandă. Şi după aia ţipă amândoi şi aud cum mama face, vai vai vai! Vine războiul, vai! Vine războiul!

Întreb dacă pot să mă duc cu ei la biserică şi zic da, aşa că tata o ia-n braţe pe sora mea care doarme fiindcă nu are ceva mai bun de făcut şi eu merg cu mama în sus pe drumul de la sat la biserică. Chiar şi înainte să intrăm înăuntru aud voci care e prea tare ca să fie de la slujbă. Oamenii ţipă şi vorbeşte prea tare şi nici măcar nu pot să aud ceva din ce zice lumea. Când intrăm în biserică era prea cald şi mirosea ca la animale fiindcă nu-i curent şi ventilatoarele nu poate să se mişte ca să intre nişte aer. Toţi din sat încercau să încapă în biserică aşa că unii stau pe bancă şi alţii sunt rezemaţi de perete şi toată lumea asudă fiindcă parcă suntem un milion de vaci puse să trăiască laolaltă. Văd mulţi oameni – chiar şi oameni care nu vin la biserica asta care tot vorbesc şi tot zbiară parcă o să se întâmple ceva rău. Pastor şi Şef stau în faţă şi ţipă dar pentru că nu e microfon nu îi aude nimeni şi toată lumea vorbeşte peste ce vorbesc ei. Pastor se supără şi fuge la o tobă mare care e acolo şi bate tare-tare-n ea până se aude peste tot BANG! BANG! BANG! Tăcem toţi din gură. Tăcem toţi din gură şi nu se mai aude decât cum respiră mulţi oameni.

Pastor nici măcar nu poartă roba albă când merge spre faţa bisericii. În loc de asta purta o cămaşă albastră şi nişte pantaloni şi o şapcă să-i acopere capul chel. Ţipa iar şi iar. MĂ AUZIŢI! NU PUTEM SĂ STĂM AICI CA NIŞTE VACI PÂNĂ SE-NCEPE RĂZBOIUL! În Biblie zice că Dumnezeu îi ajută doar pe cei care se ajută singuri. Nu i-a apărat Dumnezeu pe israeliţi când a trebuit să plece de la casele lor? Aşa că haideţi să-i facem pe plac Domnului şi să plecăm până nu mai e război la noi. Altfel o să ne omoare pe toţi şi ce ne facem dacă e aşa? Râd în capul meu chiar dacă inima îmi bate repede de tot din cauza la atâta vorbit despre omorât fiindcă mă gândesc cum tata zice că Pastor crede că poate să vorbească aşa mult fiindcă are Doctorat de Reverend care-l face doctor în vorbit.

După aia se ridica Şeful şi purta pe cap şapca lui roşie şi cămaşa neagră şi zicea, da. Da, Pastor are dreptate. Ar trebui să plecăm. Mi-au spus că vine ONU

să ne ajute să plecăm aşa că plecăm cu ei când vine. Mâine, măcar femeile şi copiii mici de tot o să plece mai întâi cu ei şi după ce vedem că totul e bine cu lucrurile care le avem bărbaţii poate să se îndrepte spre un loc sigur. E clar ce spun?

Şi după aia se auzeau ţipete CINE E ONU? CUM RĂMÂNE CU FERMA MEA? ŞI CU CAPRELE MELE? ŞI TOATE CĂRŢILE MELE? SAU CU MAŞINA MEA? HEI! CUM RĂMÂNE CU TOATE ASTEA? Vocile se aude din toate părţile bisericii şi de fiecare dată când ţipă cineva toate capetele se-ntoarce în direcţia aia ca să vadă ce ţipă. Erau prea multe mormăieli şi mă durea capul de la ele, aşa că stau lângă mama şi tata şi-ncerc să nu supăr pe nimeni. Când terminăm toată lumea pleacă de la biserică şi nimeni nu-şi mai aduce aminte să spună o rugăciune fiindcă la toţi le e frică să nu vină prea aproape luptele. Nu aud nimic dar tată, care deja a trecut printr-un război, zice c-o să ne dăm seama că vine războiul dacă vedem avioane şi auzim BUM BUM care înseamnă că aruncă bombe.

În seara aia mama face o masă mare cu toate felurile care-mi place mie, adică orez cu tocăniţă cu multe cărni, dar nimeni, nici măcar tata, care poate să mănânce trei farfurii pline şi după aia să mai ceară, nu mănâncă nimic-nimic. După cină curăţ masa şi pun toate farfuriile una peste alta într-un colţ fiindcă e prea întuneric pentru ca să le spălăm şi când vin înapoi în casă o văd pe mama ca o pată întunecată şi cu lumina lămpii în jur băgând mâncare în multe pungi mici. Mă duc la ea şi o bat pe cot ca să o întreb unde ne ducem? Şi ea îmi spune că ne ducem unde ne ducem şi ajungem când ajungem. Nici măcar nu ştiu ce vrea să spună când zice aşa, dar după aia o întreb dacă i-e frică şi se uită la mine şi mă trage aproape şi mă ia-n braţe şi capul meu se odihneşte pe sânul ei. De ce să îmi fie frică, Agu? Of, zice ea. Nu îţi aduci aminte că Domnul apără pe toată lumea şi are grijă să nu ni se întâmple nimic rău niciodată? Acum du-te şi pregăteşte-te de culcare. Şi nu uita să-ţi spui rugăciunea, da? Orice-ar fi, nu uita că Dumnezeu nu ţine minte decât pe cine se roagă.

Aşa că fug pe hol spre camera care o-mpart cu sora mea şi când ajung acolo văd că pune sub pat un cuţit. Pentru ce e asta? O întreb când mă uit cu lampa la el şi ea zice că pentru duşmani, dacă vine şi după aia se întoarce cu faţa la perete. Eu râd încet de tot chiar dacă mi-e frică fiindcă sora mea, chiar dacă e mică, încearcă să facă pe deşteaptă.

Mă întindeam la mine în pat să mă culc dar tot corpul îmi ardea şi mă mânca peste tot parcă mă muşca furnicile. Încerc să dorm, să dorm, dar nici măcar nu-nchid ochii. Parcă-l aşteptam pe Moş Crăciun şi stau aşa până la miezul nopţii când aud pe mama şi pe tata vorbind. Cum adică nu vii, îi zice mama tatei şi aud cum tata îi răspunde, cum să vină Agu cu tine dacă noi suntem bărbaţii satului? Cum o să fie dacă toată lumea stă să-şi apere casa şi noi fugim dintr-un loc într-altul? Ei? Nu-i bine aşa. Şi mama-i spune, nu. Nu. Să-

ţi iasă ideea asta din cap. Doamne fereşte de aşa ceva. Iar tata-i spune, nu înţelegi nimic. Iar mama-i spune, dacă pleci şi mori, eu ce mă fac? Vrei să stau pe marginea drumului ca vreo femeie fără minte care-şi smulge părul şi-ncearcă să-l vândă? După aia tata zbiară, Stai un pic! E datoria mea şi e datoria lui ca fiu mai mare al meu să – dar mama urlă imediat FIUL TĂU AŞA ŞI PE DINCOLO! Câteodată mi se pare că n-ai minte deloc. Lasă-mă să-l iau cu mine, hai. Dacă e război şi moare toată lumea, cine să mai zică ceva dacă nu rămâne şi el?

Burta a-nceput să mi se strângă aşa tare fiindcă stau întins şi mă gândesc că nu vreau să văd toate omorurile dar ştiu şi că nu pot să-l las pe tata singur aici şi să fug, altfel o să râdă de el toţi bărbaţii. Aşa că mă uit la acoperiş şi aud picăturile de ploaie PIC PIC PIC pe acoperiş şi mă uit şi la şopârla care încearcă să-şi găsească loc să se ascundă de ploaia grea, dar nu dorm fiindcă mi-e foarte-foarte frică.

În dimineaţa următoare tata mă trezeşte dar sunt aşa obosit şi faţa lui e şi ea aşa obosită. Se mişcă repede de tot şi se agită în toate părţile. Îl întreb unde ne ducem şi el îmi zice, nu te teme. Nu te teme.

Mai târziu mergem toţi în mijlocul satului cu mama şi cu sora mea şi ducem bagajul ăsta mic şi celălalt bagaj mic care le ia cu ele. Erau aşa de mulţi oameni acolo că mi se pare că e festival doar că nimeni nu zâmbeşte deloc. Fiecare familie stă într-un colţ şi vezi toate mamele cu copii mici de tot stând lângă o traistă cu dungi roşii şi albe în care e tot ce poate lua atunci. Şi-am tot aşteptat până ploaia începe să cadă peste toate şi să se lipească de ele ca un milion de insecte mici. Toată lumea încerca să intre într-o clădire sau alta din piaţa satului ca s-aştepte şi toţi era trişti. Bărbaţii arată obosiţi şi femeilor le e frică. Doar copiii mici de tot nu ştie ce se-ntâmplă.

După-masă târziu auzim camioanele multe care vine, camioane albe mari cu literele negre ONU pe-o parte. Soldaţi cu cască albastră şi uniformă de camuflaj sare din camioane cât încă merg şi roţile răscolesc tot pământul. Ne strigă să stăm în ordine şi după aia strigă să ne urcăm cu toţi în camioane şi mă uit la tata cum o ajută pe mama să care o traistă în camionul cu femei şi copii. Văd cum gura tatei e lăsată în jos şi văd că nici nu vrea să le dea drumul surorii sau mamei mele. Mama mă mângâie şi mă ia-n braţe şi-mi spune să nu uit să mă rog iar şi iar tot timpul şi să nu-mi fie frică, fiindcă o să ne vedem curând. Îl văd pe tata împingând-o pe mama în camion şi după aia îmi aduc aminte cum era mâna ei în mâna mea şi după aia îmi aduc aminte cum stăteam cu tata când ea şi cu sora mea pleca cu camionul şi atunci le-am văzut ultima dată.

Şi-n spatele ochilor mei văd cum rămân doar bărbaţi şi băieţi în sat şi sunt aşa trişti fiindcă războiul ne ia totul. Nimic nu mai e la fel în sat fără femeile care să facă de mâncare şi să vândă alune de pământ şi să tot vorbească, aşa că toţi bărbaţii stă-n linişte, parcă moare cineva. Văd toate astea şi văd cum

într-o zi nu vedeam decât lumina care intra printr-o gaură din acoperiş dar nu era destulă, înăuntru era foarte cald şi asudăm foarte tare. Sudoarea-mi trecea prin pantaloni şi cămaşa mi se lipea de corp ca o piele. Câţi suntem la un loc acolo? Nu ştiu sigur dar cred că zece sau cincisprezece sau chiar mai mulţi. Suntem prea mulţi şi miroase a frică şi camera are gust de sare. Afară aud gloanţe peste tot şi ţipete şi urlete.

Îl întreb pe tata, o să ne omoare? O să ne omoare?

Cineva mă plesneşte peste faţă şi îmi zice TACI. Oare tata m-a plesnit? E aşa întuneric, dar ştiu că nu m-a plesnit el. Mi se umple gura de sânge şi ştiu că sângele e roşu, roşu e peste tot. Mă şterg la gură cu mâna dar sudoarea face să mă usture prea tare buza. Voiam să văd, dar singura lumină de aici venea prin gaura mică-mică din tavan. Uşa era-ncuiată şi eu sunt prins în capcană. Suntem toţi prinşi în capcană din cauza gloanţelor de afară.

Aud vocea tatei, uite. Poţi să mori acum sau poţi să mori mai târziu. E tot ăia. Vrei să stăm aici până vin să ne facă scrum? Ei? Nu uita că nu poţi să mori decât o dată. Dacă tot nu mori în picioare o să mergi în genunchi la strămoşii noştri. Ştiu că asta e rău fiindcă dacă mergi în genunchi trebuie să te uiţi tot timpul în sus când vorbeşte cineva cu tine şi dacă cineva vorbeşte cu tine, atunci scuipatul lui zboară pe faţa ta. O voce zice, mai bine trăim acum înăuntru decât să murim afară ca animale. Şi oamenii şopteşte da, da. Şi atunci tata şopteşte, atunci fiul tău va scuipa pe mormântul tău, să ştii.

Mai mulţi oameni şopteşte da, da. E adevărat. E adevărat.

Suntem gata?

Nimeni nu spune nimic, dar aud macete care zgârie podeaua. Afară se aude încă gloanţe şi râsete ca o capră care roade metal. Mi-e aşa de frică, mi se pare că picioarele mele sunt ale bărbatului de lângă mine. Şi mi se pare că am mâini cioplite din piatră. Tata îmi zice că după ce ieşim afară trebuie să fug şi să tot fug. Să fug în partea cealaltă. E bine, zice el. E bine. Dacă fugi repede, atunci duşmanul n-o să te vadă. Îl întreb dacă o să murim şi nu îmi zice nimic. E linişte doar că toată lumea respiră ca o vacă sau o capră într-un ţarc. O să murim, întreb? O să ne omoare? Primesc încă o palmă peste faţă.

Gloanţele se auzea tare şi se ţipa şi se urlă şi se râdea. Ne găsesc. Cineva mormăia şi bombănea că o să folosească corpurile noastre după ce ne omoară. O să ne bage în camioane şi o să ne curgă sângele pe la margine şi o să-l ia vântul. Şi o să ne ducă în tufe şi nici măcar nu o să poată să ne îngroape la noi în sat şi o să ne lase aşa ca să ne mănânce animalele. Altcineva zice c-o să se joace cu corpul nostru şi o să ne taie mâinile şi o să le ţină să se strângă una cu alta. Încă o voce zicea, ei sunt Diavolul, am văzut eu cu ochii mei. Arată ca un monstru cu o jumate de faţă, cu unghii lungi şi dinţi ascuţiţi. Zice că arată că Diavolul fiindcă nici măcar nu apuci să trăieşti destul ca să îi vezi şi dacă apuci, te faci şi tu Diavol ca ei.

Taci! Taci! Nu mai e timp, zbiară cineva şi imediat aud alt om care

numără unu, doi, trei şi uşa se deschide şi intră atâta lumină înăuntru că mă orbeşte. Nu mai văd nimic, decât lumină albă peste tot. Aud pe toată lumea trăgând aer în piept şi trag şi eu aer în piept. Aerul miroase a lemn ars şi praf de puşcă şi benzină Aud ţipete şi mai multe şi îl aud pe tată care îmi zice, fugi. FUGI! FUGI! AGU FUGI! Şi zic fug dacă celălalt om n-are picioarele mele dar mă împinge cineva şi fug pur şi simplu. Văd soldaţi cu faţa neagră şi zâmbet mare şi alb. Văd gloanţe care-l face pe tata să danseze peste tot cu mâinile ridicate sus la cer parcă-l laudă pe Dumnezeu. Aud râs groaznic şi fug, tot fug prin noroi şi noroiul încearcă să mă prindă. Miros cum miroase la măcelărie şi aud, MĂ OMOARĂ VAI! IISUSE HRISTOASE AJUTĂ-MĂ! AJUTĂ-MĂ! Văd un om care fuge ca un pui fără cap şi peste tot văd mâini şi picioare. După aia totul se face alb şi aud pic poc, pic poc, pic poc şi răsuflarea mea.

Toate astea mi se întâmplă mie de-adevăratelea? Se întâmplă parcă din nou şi nu pot să cred.

Deschid ochii şi văd peste tot întuneric într-un loc şi portocaliu de la foc şi de la lumina lămpii într-alt loc. Văd peste tot oameni cu arme lângă ei. Inima îmi bate aşa de repede. Mi-e sete.

Suntem în tabără şi mă uit la soarele care coboară după deal parcă nu vrea să ne mai vadă. Toată culoarea se scurge din el şi arată ca focul iadului peste tot, care mănâncă vârful copacilor şi care face frunzele strălucitoare de tot. Dintr-odată e noapte. Pământul se face din portocaliu strălucitor negru şi văd abur care se ridică de undeva din întuneric, alungând soarele.

Acum mă gândesc că toate casele din tabăra unde stăm nu e doar locul rău unde trebuie să dormim, arată aproape ca o casă simplă din lemn de palmier şi paie din sat. Mă uit şi mă gândesc că dacă nu aveam război, aici era un loc frumos la care să te uiţi. Toţi palmierii, aşa buni cu noi, care ne dă ulei şi vin se înalţă sus unde mătură cerul de nori după ce plouă. Şi când vine noaptea mă gândesc că ar trebui să-şi cânte păsările şi animalele unul la altul până adoarme. Dar noi venim aici şi aducem cu noi războiul. Când venim aici, cojim palmierii ca să ne facem adăpost şi fiindcă nu mai este loc ca să se odihnească, toate păsările pleacă de aici. Noaptea este prea linişte fiindcă ne e aşa de foame că mâncăm tot ce face zgomot. Şi ce nu am reuşit să prindem nu mai face zgomot ca să nu le mâncăm şi pe ele. În spate la tabăra asta e un pârâu care şi el strălucea limpede la soare şi mirosea aşa proaspăt ca viaţa că vedeai chiar cum se bucură peştii şi broaştele şi puii lor parcă sunt în rai, dar noi golim gunoiul şi ne spălăm aici şi ne facem nevoile aşa că nu te mai poţi uita la el.

Mă uit cum se descarcă tot ce am furat din satele în care am fost din camion. Mă uit la soare care pleacă puţin câte puţin de pe cer şi cum culoarea face pielea şoferului de camion să strălucească atunci când se uită la motor să fie sigur că merge bine de tot în ziua următoare. Şi-n lumina mică-mică, atunci când iese afară străluceşte de la ulei, chiar dacă se face noapte. Numai că dacă mă uit prea mult începe să dispară ca fantomele. Văd doar ochii lor care

clipeşte ca toţi licuricii care locuia cândva aici. Se duce la izvor să se spele şi cântecul lor mă face să mă simt cumva bine. Îmi întind picioare-n faţă şi-mi pun mâna sub cap. În fiecare seară se face foc şi soldaţii stă jos şi vorbeşte. După câtva timp mă ridic şi mă duc să stau cu ei lângă foc. E cald şi de asta mă simt un pic mai bine şi mă bucur fiindcă ne întoarcem în tabără fiindcă e frumos aici – mai frumos decât când trebuie să fiu într-un loc unde oamenii care-i omori urlă tot timpul. Şi aici mă liniştesc fiindcă nu mai e nici un duşman la care trebuie să fiu atent ca să văd dacă vrea să mă omoare. Dar stau aici şi îi ascult pe ceilalţi bărbaţi care vorbeşte şi respiră şi arată cumva vii. Când stăm aşa, de fapt aşteptăm toţi să murim, şi sunt încă şi mai trist. Nu-mi place să fiu trist fiindcă trist eşti înainte să devii nebun. Şi dacă devii nebun înseamnă că nu te mai duci să lupţi. Aşa că nu pot să fiu trist fiindcă dacă nu pot să lupt ori mor, ori mă omoară Comandant. Dacă-s mort, nu o să mai pot s-o găsesc pe mama şi pe sora mea când se termină războiul. Mă gândesc la toate lucrurile care o să le fac când se termină războiul şi eu trăiesc.

Şi mă gândesc că după ce se termină pot să mă duc la Universitate ca să-nvăţ. Cred că vreau să mă fac Inginer fiindcă-mi place cum mecanicii face mereu câte ceva la camion şi-mi place să mă uit chiar dacă n-am nici o şansă să-ncerc ce face ei. Şi câteodată mă gândesc că vreau să mă fac Doctor fiindcă atunci o să pot să ajut oamenii în loc să-i omor şi poate că atunci o să mi se ierte toate păcatele. Mă gândesc că dacă sunt Doctor sau Inginer, înseamnă că sunt un om din ăştia mari. Ştiu fiindcă cel mai bogat om de la noi din sat – chiar dacă era bătrân şi a murit înainte să vină războiul – era Doctor şi avea mereu bani mici ca să-i dea la oamenii care cerea de la el. Era şi un om mare cu un stomac gras fiindcă avea bani mulţi ca să mănânce mult aicea şi dincolo. Şi când o să fiu om mare, ştiu că o să pot să-mi citesc cartea mea fără să mă deranjeze nimeni cum era-nainte şi nimeni n-o să mai poată să-mi zică ceva. O să le zic tot la oamenii, o să le zic să facă aşa şi aşa şi o să am grijă să-şi plece capul şi să se uite numai în pământ când vine să mă salute şi să-mi aducă apă când vreau sau mâncare când vreau. Şi o să fiu gras fiindcă oamenii mari sunt mereu graşi; mereu are aşa mult ca să mănânce. Şi o să mănânc toată mâncarea până mi se umple stomacul şi după aia o să mai mănânc până când stomacul meu o să fie aşa plin că nu o să-mi mai văd picioarele chiar dacă-mi întind de tot gâtul. Şi cred că o să fie bine aşa fiindcă chiar dacă nu o să mai pot să mănânc mai multă vreme măcar n-o să mă prefac fantomă aşa ca acum din cauza războiului.

După aia o să mă duc iar la biserică. O să mă duc iar la biserică ca să-L rog pe Dumnezeu în fiecare zi să mă ierte. Şi o să mă duc iar la biserică să stau jos pe banca de sub ventilator care o să cadă într-o zi şi o să mă strivească şi nici măcar n-o să mă intereseze aşchiile de lemn care-mi intră-n picior fiindcă o să fiu atent la Iisus. Nici măcar n-o să-mi dezlipesc ochii de pe statuia lui Iisus ci o să stau acolo să mă uit la El până-mi zice într-o zi că e-n regulă.

Miros mâncarea pe care-o găteşte ei şi mi se face aşa foame. Ce să fac? Când omoram oameni, sângele curge peste toată mâncarea pe care o furăm de la ei. Peste tot pe animalele şi pe legumele lor. Găsim un fermier şi pe capră lui pe drum şi-l omorâm. Acum nu mai ştiu care e fermierul şi care e capra. Şi cartofii dulci are sânge pe ei. Şi orezul are sânge pe el. Ceilalţi soldaţi zice că dacă îl fierb n-o să ni se-ntâmple nimic, dar eu mă gândesc că n-ai cum să scoţi de pe ele sângele fermierului chiar dacă fierbi cartofii dulci sau orezul pentru totdeauna. Dar mi-e foame şi mănânc legume şi fructe şi orez şi carne şi nu mă mai gândesc. Doar mănânc. Nu vorbim când mâncăm. Ne e aşa foame că mâncăm şi tot mâncăm până ne umplem şi tot ce putem face e să dormim. O să ne culcăm în patru colibe care le facem din beţe şi frunze de palmier. Nici măcar nu are pereţi, decât acoperiş ca să nu ne plouă, aşa că toate insectele vine peste noi noaptea. Nu-i destul loc pentru toată lumea în colibele astea aşa că unii soldaţi doarme-n ploaie unde poate să-i plouă. Nu vine nici un animal ca să ne mănânce fiindcă a plecat toate. Le e aşa frică de noi că nu mai vor să vină înapoi.

Ne întindem să ne culcăm, dar eu nu dorm. Nu pot să dorm. Nu pot niciodată să dorm. Doar ascult tot timpul. Nici un zgomot. Atunci aud un băiat vorbind. Îi zicem Poet[5] fiindcă spune mereu poveste când ne culcăm. Asta e povestea care o spune.

Eram cu mama când vine războiul, zice el. Aşa-ncepe în fiecare seară când încercăm să dormim. Suntem la piaţă ca să luăm ceva de mâncare fiindcă nu mai avem de mâncare ca să mâncăm, nici măcar coajă de manioc. Eram chiar la piaţă când aud BUM! Aud doar o bufnitură şi tot pământul începe să se cutremure. Şi după aia piloţii de la guvern vine mai jos cu avionul lor care urlă şi îmi acopăr urechile, dar tobele bate BUM BUM BUM fiindcă piloţii împuşcă PAC PAC PAC şi toţi fuge într-o parte şi-n alta. Unul se ascunde sub roabă. Altul se ascunde în biserică. Unul sare-n şanţ. Nu ştiu unde să mă ascund şi fug în sus şi-n jos pe drum. Mai aud un BUM chiar lângă mine. Şi după aia am simţit foc pe corpul meu, dar nu ardeam eu. Când mă uit în sus, văd oameni atârnaţi în copac ca nişte bucăţi de carne. Capetele atârnă ca nucile de cocos înainte să cadă din copac. Vai, vai. Nu, vai, nu!

Nici un zgomot.

Dar nu pentru mult timp fiindcă începe iar. El zice, mama. Mama. Vai, vai, vai. Mama e moartă. Toată carnea ei atârnă în copac. După aia tuşeşte şi-ncepe să tremure – îl aud mişcându-se unde stă pe pământ.

Şi mai e un băiat la care-i zicem Predicator şi care nu vine din sat. Vine din tufe. Se suceşte în somn şi cântă un cântec care nu l-am mai auzit înainte. Eşti vrednic. Eşti vrednic, Doamne, cântă el cu vocea lui joasă care mă face să-mi fie frică fiindcă mi se pare că nu vine de niciunde, că vine de la spirite.

5 Griot, în textul original - poet african itinerant, adesea şi muzician, considerat păstrător al tradiţiilor populare.

Predicator are o Biblie care o foloseşte câteodată că pernă. De asta-i spunem Predicator. Biblia lui e aşa de ferfeniţită că nici măcar nu mai stă singură laolaltă şi trebuie să o lege cu o bucată de cămaşă veche. O ţine în buzunar unde are cuţitul şi gloanţele de rezervă.

Numai că el doarme şi cântă, eşti vrednic, Eşti, vrednic, Doamne, iar şi iar. Eu nu dorm şi nici nu cânt cu el, chiar dacă ştiu toate cuvintele. Fiindcă tu ai creat. Toate lucrurile pentru plăcerea ta. Ele su-u-u-u-nt şi au fost create. Eşti vrednic de mărire, Doamne, fiindcă imnul o ţine tot aşa iarăşi şi iarăşi.

Numai că după aceea lumina străluceşte pe faţa mea şi când deschid ochii mă orbeşte. Mă opresc să respir fiindcă văd faţa lui Strika, arătând ca un spirit sau un demon. Pielea lui arată cam ca lemnul ars sau cărbunele şi îi stă întinsă pe faţă aşa că obrajii lui par ascuţiţi de tot. Îi zic, lasă-mă. Lasă-mă-n pace. După aia mă uit în ochii lui şi cum încearcă să-mi zică să nu mai zac acolo şi să mă grăbesc – Comandant vrea să mă vadă chiar acum. Nu-mi place când vrea Comandant să mă vadă, dar trebuie să mă duc că altfel se supără tare. Mă ridic dar nu e uşor să fac asta. Şi după ce mă ridic în picioare mă-ntind şi mă uit la Strika cum se duce repede la locul unde doarme mereu, adică sub un camion laolaltă cu toţi şoferii de camion. Apoi iau cuţitul care-l am cu mine fiindcă niciodată nu plec fără cuţit în caz că vine duşmanii şi calc peste capete şi peste picioare ca să ajung acolo unde stă Comandant. Cum merg pe întuneric sunt ca un animal noaptea. În seara asta e aşa de linişte că mă gândesc că e din cauza crimelor care le facem. Merg în partea asta şi calc peste oameni şi printre oameni şi armele lor şi cuţitele lor şi-ncerc să nu-i trezesc ca să nu iasă scandal de nici un fel.

După aia trec pe lângă ceilalţi soldaţi până la locul unde stă Comandant şi mă uit la el prin plasă de ţânţari cum se plimbă de colo până colo. Numai el are plasă de ţânţari. Văd umbra care o face când se mişcă prin cameră şi mă gândesc că numai un om mare poate să facă aşa umbră mare.

Când ajung la colibă mă uit prin plasă şi-l văd pe Comandant. I se spune omul care-l înnebuneşte pe duşman. El luptă în multe lupte chiar dacă e bărbat tânăr, aşa că spune mereu poveşti cu oameni care se poartă cu moartea cum te porţi cu iubita şi cu copii care poate să ucidă înainte să poată să vorbească. Şi zice tot timpul că vede lucruri care-l face până şi pe Diavol să se pună-n genunchi şi să ceară îndurare. Zice mereu că mănâncă oameni, dar că n-are gust prea bun. Şi zice că vede oameni care mănâncă oameni parcă e carne adevărată.

Stau afară-n întuneric şi mă pregătesc pentru când intru. Aşa că mă gândesc la cât de multe lucruri bune mă pot gândi fiindcă dacă te gândeşti la lucruri bune nu se poate să ţi se-ntâmple nimic rău.

De fiecare dată când mă duc la Comandant mi se pare că nu trebuie să intru înăuntru fiindcă ştiu ce vrea să-mi facă. Mă gândesc de fiecare dată să-i spun că nu mai vreau să mă lupt şi că ar trebui să mă lase să plec şi să mă fac

refugiat ca să nu mai trebuiască să mă duc să omor oameni. Numai că ştiu că dacă-i spun asta o să facă ce face când nu e bucuros, adică să zâmbească şi să-şi lingă dinţii cu limba. După aia o să râdă, dar o să fie un râs supărat care-l scoate când se gândeşte că cineva se face spion.

Comandant stă pe podea cu toate hărţile lui întinse lângă el. Chiar dacă stau la uşă de mult, nu se uită la mine. Tuşesc ca să-şi dea seama că sunt aici dar tot nu se uită la mine şi de fapt pare aşa obosit, aşa ca noi toţi, fiindcă nu are pe el uniforma lui. Are doar o *rappa* legată la mijloc şi printre picioare şi o cămaşă murdară pe el. Se lăsa-n genunchi pe jos şi-şi şterge sudoarea de pe cap cu aceeaşi batistă albă murdară care-l văd c-o foloseşte la tot ce face. Mi se pare chiar că vorbeşte singur din cauza la toate lucrurile la care încearcă să se uite chiar dacă lumina nu e destul de strălucitoare ca să-mi văd mâinile dacă le ţin în faţă. Când e pe jos nu arată chiar aşa bine fiindcă băga-n gură toate degetele lui şi se freacă pe creştetul capului chel cu cealaltă mână.

Ce-a durat atât, îmi zice înainte să intru. După aia zice, stai jos, şi arată spre patul din colţul camerei. El e Comandant aşa că el are mereu pat să doarmă-n el şi ceilalţi doarme pe ce poate – dacă ai noroc pe saltea, dar cel mai mult pe jos. Chiar şi aşa, nu schimbă nimic din ce gândesc când stau la uşă fiindcă nu-mi place deloc cum miroase camera asta – ca o casă de animal după ce animalul scoate pe partea cealaltă mâncarea care o mănâncă – sau cum mirosul de aici îmi înţeapă nările parcă respir ceva ascuţit ca metalul. Şi nu vreau nici să mă mişc fiindcă mi-e frică să nu am necazuri chiar dacă azi nu fac nimic rău, mă mişc încet de tot pe lângă pereţii colibei şi simt crengile dintre frunze intrându-mi în fund când mă îndrept spre pat. Până să ajung la pat şi să stau jos, el se uită la hartă şi ia un pix ca să deseneze ceva chiar dacă e aşa întuneric că abia vede. Mă gândesc în timp ce îmi cojesc noroiul de pe picioare şi-mi pun după aia mâinile în poală ce ciudat e că bărbaţii ăştia toţi se uită la ţara asta pe hartă şi li se pare că e o bucată de carne care pot să o împartă tăind-o cu cuţitul.

Comandant tuşeşte doar şi se freacă pe cap şi pe mână şi vorbeşte singur până când după aia stinge fiecare lumânare până se face întuneric în cameră. Când termină, mă uit afară prin plasă de ţânţari unde văd focul. Acum e aproape stins şi vreau să fiu afară unde doarme soldaţii ceilalţi, unde vorbeşte Poet şi cântă Predicator, dar nu-i zic asta lui Comandant, îmi zice, dă-ţi jos hainele.

Nu vreau să-mi dau jos hainele, dar nu spun asta fiindcă Comandant este mai puternic decât mine şi câteodată-mi dă favoruri mici-mici, mai multă mâncare sau protecţie şi alte lucruri ca tricouri sau pantaloni fiindcă fac lucrul ăsta cu el. Mă simt un pic mai bine când îmi dă astea fiindcă ştiu că poate să facă ce vrea cu mine şi după aia poate să nu-mi dea nimic. Îl aud venind spre mine unde stau pe pat. Îmi dă el jos hainele-n locul meu şi după aia se aşază lângă mine şi respiră greu, dar nu ca atunci când fugi mult şi-ncerci să-ţi tragi

sufletul, altfel respiră în ureche la mine şi mie nu-mi place deloc-deloc să ascult. După aia-ncepe să mă atingă peste tot cu degetele în timp ce respiră şi mai greu. Dar de fiecare dată când îmi face asta îmi zice că asta trebuie să facă un Comandant cu trupa lui. Un soldat bun urmează oricum ordinele şi pentru tine e un ordin să mă laşi să te ating în felul ăsta. Nu vreau să fiu soldat bun, dar nu spun asta. Nu vreau deloc să fiu soldat. Nu vreau ca degetele lui să se furişeze peste tot pe corpul meu. Nu vreau ca limba lui să mă atingă şi să mă simt parcă trece un melc peste corpul meu. Nu vreau să fie pe spatele meu şi nici pe piciorul meu. Şi mă gândesc că nu e bine pentru Comandant să-mi facă asta. Dar nu zic nimic. Nu zic nimic deloc. Mă face să fiu supărat şi să fiu trist lucrul care mi-l face el mie. Ştiu că nu-mi face numai mie asta şi nu mă bucur.

Comandant mă atinge şi îmi duce capul unde stă el drepţi. Când face asta miros mirosul lui şi simt ce mult îmi vine să vomit; mă gândesc la prima dată când a făcut asta şi-a urlat la mine să-i ating soldatul. Mi se pare că a fost aşa demult, dar nu contează fiindcă fiecare dată mi se pare că e la fel ca prima. Prima dată am avut noroc fiindcă nu eram într-un loc ca asta şi era acolo un pat care nu era de tabără ca ăsta. Chiar şi aşa, mi-a zis să mă pun în genunchi pe podea şi după aia şi-a scos cureaua şi mie mi-era o frică grozavă că am făcut ceva rău şi că o să mă bată tare de tot pentru asta chiar dacă nu ştiu ce-am făcut. De data aia a zis, linişteşte-te. Nu te pedepsesc. După aia a zis, dă-ţi jos hainele.

Aşa că le-am dat jos. Şi după aia, după ce m-a pus să-i ating soldatul şi toate lucrurile alea cu mâinile şi cu limba şi cu buzele, mi-a zis să mă pun în genunchi şi a intrat în mine aşa cum câte un ţap intră în alt ţap crezând că e capră şi intră în el. Dacă vezi asta, îţi dai seama că nu e ceva normal. Numai că eu nu m-am zbătut fiindcă ştiam că dacă mă zbat o să mă omoare şi dacă tot nu vreau să mor, îl las să se mişte înainte şi-napoi chiar dacă mă doare aşa tare. Atunci, prima dată, mai aveam mâncare şi alte lucruri, aşa că a pus pe mine ulei de palmier ca să fie mai uşor, a zis el, ca să nu mă doară prea tare. Câteodată nu ajunge uleiul de palmier şi mă arde fundul parcă a luat foc. Atunci, prima dată, după ce a terminat şi am plecat de la el, m-am dus să mă întind şi n-am putut. L-am întrebat pe Strika dacă şi pe el îl doare tot aşa tare şi-mi desena în noroi un om aplecat sprijinindu-se cu mâna de pământ şi puşti şi gloanţe care trag în fundul lui. Desenul era caraghios, dar nici n-am zâmbit fiindcă simţeam că nu o să mai pot să zâmbesc iar. M-am hotărât că a venit vremea să plec fiindcă am simţit că-mi curge sânge şi nu voiam să-mi curgă sânge de faţă cu el sau cu alţi soldaţi fiindcă s-ar putea să râdă de mine şi să-mi zică femeie. Aşa că-l las pe el în cameră unde dormim pe întuneric şi iau lanterna şi mă duc să găsesc pârâul. De data asta nici măcar nu mi-e frică fiindcă sunt aşa supărat şi nu-nţeleg în capul meu ce se întâmplă că merg pe cărare şi nici măcar nu mă gândesc că vine vreun animal sau Diavol sau spirit

după mine. Şi când ajung la pârâu mă las înăuntru cu dosul înainte şi simt după aia apă până la piept şi pe la faţă. Dacă eram băiat curajos, atunci înghiţeam apă sau piatră sau ceva care să mă facă să încetez să respir şi să mă duc la fundul apei unde să stau pentru totdeauna, dar nu vreau să mor aşa fiindcă strămoşii nu te lasă să te duci să stai cu ei. În loc de asta, spiritul tău trăieşte unde-ţi laşi corpul. Am rămas sub apă şi mi-am ţinut suflarea şi-am încercat după aia să deschid gura, numai că mi s-a făcut frică şi-am dat din mâini şi-am speriat broaştele să facă mult zgomot.

Atunci, prima dată mă întorc în tabără pe întuneric şi în capul meu strămoşii face zgomot şi picioarele mele merge într-o parte şi în alta printre mărăcini fiindcă mă doare prea mult ca să merg drept. Mă-mpiedicam şi mă poticneam şi-ncercam să ţin lampa ca să nu-mi cadă şi să mă bată Comandant fiindcă lampa costă mulţi bani. A durat atât de mult să mă-ntorc la casa unde dormea Strika încât până am ajuns Strika dormea deja pe salteaua lui. Nu ştiam unde e salteaua mea şi m-am apucat să mă-ntind pe jos lângă el. După aia am simţit mâna lui în jurul meu chiar dacă nu deschide ochii ca să văd că e treaz. Nu am dormit şi m-ara uitat la el toată noaptea cum se răsuceşte, cum îşi suge degetul, cum se ia cu mâna de treabă şi cum bate aerul cu mâna. Când a venit dimineaţa am început să mă simt obosit şi să-mi fie somn mai tare decât durerea care o simţeam în fund şi-n cap aşa că m-am culcat. Cred că am dormit mult timp fiindcă atunci când m-am trezit Strika era plecat şi mi-a lăsat zgâriat pe pământ lângă mine, Dumnezeu o să-l pedepsească. Dar acum îmi face acelaşi lucru iară şi iară şi m-am obişnuit cumva chiar dacă mă face să mă simt cum m-am simţit prima dată. Îi place să-mi şoptească parcă sunt femeie şi de data asta când termină îşi trece mâna în sus şi-n jos peste spatele meu ca să şteargă sudoarea şi mă freacă pe cap parcă sunt băiat mic. Tace din gură când terminăm, e aşa de linişte că-l aud ştergându-se cu batista şi întinzându-se după aia înapoi pe pat.

Când termină de data asta lumina focului se mai vede prin plasă de ţânţari şi Comandant stă pe marginea patului cu mâna-ntre picioare. Se leagănă înainte şi înapoi şi încerc să aflu ce gândeşte. Eu mă ţin cu mâna de fund şi apăs ca să nu mai mă doară. Şi îmi pun capul pe perna lui care miroase a sudoare şi care are bucăţi de beţe de mestecat care iese afară dinăuntru. Patul ăsta al lui nu e nici măcar destul de tare ca să ne ţină pe amândoi şi scârţâie de fiecare dată când el respiră. Limba mea se trage mai în spate în gură fiindcă mi-e frică să n-o muşc cumva ca să nu mai mă doară atât. El respiră adânc şi înghite toate umbră din cameră parcă ar fi mâncare.

Agu, spune. Numai că e aşa obosit încât cuvintele abia se târăşte de pe limba lui în loc să sară. Vrei să-ţi spun ceva? Hai să-ţi spun ceva.

Eu nu vreau să ştiu nimic din ce-mi zice el. Nu vreau să-i aud vocea chiar dacă se aude ca un cuţit tocit fiindcă e aşa de obosit. Nu vreau să-l aud respirând şi nici să miros supărarea şi grijă din suflarea lui. Toate astea mă fac

să vreau să iau foc de afară şi să-nghit ca să mă ardă pe dinăuntru şi să rămân ca o carapace goală. Dar zic, Da, să trăiţi, domnule! Şi-şi pune mâna pe ceafa mea şi înghit greu. Scuipatul se adună la mine-n gură şi-mi curge pe pernă. El se uită la spatele meu şi îi simt ochii plimbându-se în sus şi-n jos pe corpul meu dezbrăcat. Îi simt privirea târându-se pe pielea mea parcă multe furnici merge încet-încet pe pământ şi mănâncă lumea pe bucăţele cu un milion de muşcături mici. Mă-ntorc şi mă uit la el cu coada ochiului. Deşi camera n-are multă lumină îi văd ochii roşii şi mă gândesc că e demon. Din cauza luminii nasul lui e şi mai ascuţit şi buza îi străluceşte prea tare de la scuipatul de pe limbă, aşa că arată parcă abia a mâncat o masă foarte bună.

Agu, nu sunt om rău, zice încet şi pune mâna pe spatele meu.

Lacrimile începe să-mi curgă în jos pe faţă şi se amestecă apoi cu scuipatul de pe pernă. Vreau să-i zic că nu mai pot să mă lupt şi că mintea mea putrezeşte ca miezul de la fructe. Dar ştiu că dacă-i zic asta o să mă plesnească aşa cum plesneşte pe toţi soldaţii – până dinţii lor plini de sânge îl taie la mână. Muşc pernă ca să nu scot nici un sunet. Simt aşchii de lemn înfigându-mi-se în cerul gurii şi în limbă. Vreau să plec. Comandant îşi plimbă degetele pe ceafa mea şi le lasă să danseze şi să bată toba pe umflătura de pe spatele meu. Le simt ca pe multe picături de apă clocotită. După aia închide mâna peste mâna mea şi mi-o ia de pe fund.

Nu te teme, îmi spune. O să fie bine.

Plecăm de aici şi-nainte să plecăm dărâmăm tot. Dărâmăm tot. Dimineaţa e răcoroasă şi-o simt plăcut pe piele. Şi dacă nu e război şi noi suntem oameni normali, nu soldaţi, ne bucurăm şi zicem, ce plăcută este dimineaţa. Ce bine e înainte să iasă soarele din nor. Ne trezim toţi şi mergem de colo-colo şi ne-ntindem mâna şi piciorul şi ne e la toţi foame. Nimeni nu mănâncă. Toţi de aici fac zero zero unu. Nu ştiam ce-nseamnă asta înainte să mă fac soldat, acum ştiu că-nseamnă că nu mănânci de dimineaţă, la prânz, doar seara. Dacă vrei să mănânci când nu e cină, atunci trebuie să-ţi mai ţii din cina de dinainte ca s-o mănânci în ziua următoare. Sau dacă facem raid şi găsim ferme, atuncea putem să mâncăm.

Toţi ştim ce să facem când e timpul să plecăm. Mâncarea merge într-un camion.

Kerosenul şi combustibilul merge în alt camion şi toată lumea se uită dacă are puşcă său cuţit fiindcă dacă-ţi pierzi puşca său cuţitul de acum, te pierde şi Comandant pe tine. Asta facem toţi, încărcăm una şi altă până strângem toată clădirea într-o grămadă de palmier şi de lemn ca să putem să-i dăm foc înainte să plecăm din tabără. Dăm foc la tot. Comandant zice, repede. Dărâmaţi tot. Faceţi grămadă. Nu vrem să lăsăm vreun loc frumos ca să-l folosească Guvernul în caz că vine pe aici. Soldaţii pregăteşte kerosen dintr-o canistră şi toarnă peste palmieri care stă acolo ca un lucru mort şi după aia Comandant vine la mine cu un chibrit şi-mi zice, tu ar trebui să dai foc. Comandant face o

onoare mare din aprinderea focului şi ştiu că mi-o dă mie fiindcă i-am salutat soldatul. Îmi place foarte mult să dau foc, dar asta tot nu mă face să-mi placă ce îmi face în seara de dinainte. Nimic din ce-mi dă vreodată nu mă face să-mi placă aia, dar nu-i zic ca să nu mă bată.

Iau chibritul de la Comandant şi-l lovesc bine de tot până aud PUF şi văd foc la capătul chibritului. Mirosul îmi intră în nas şi mă face să vreau să strănut. Ţin chibritul, îl ţin până focul mănâncă băţul şi după ăia îl arunc în grămadă. Tot ia foc numai că nu se aude BUM! Mare ca atunci când aruncă cu bombe sau mine. Tot e foarte cald şi se ridică repede-repede până se aprinde tot-tot. Flacăra are culoarea apusului de soare, portocalie peste tot, numai că tot ce atinge face negru aşa repede că nu mai e nimic frumos la care să te uiţi. Nu-mi place cum portocaliul ăsta face fumul negru să zboare peste tot şi dacă te uiţi prin el, toate se mişcă-nainte şi-napoi chiar dacă stă pe loc.

Ne uităm toţi ceva timp şi respirăm mirosul fumului care se ridică sus-sus spre cer. Mă uit la toţi ceilalţi soldaţi de lângă noi şi cum toţi se holbează cum se face focul tot mai mare până devine foarte fierbinte şi nu mai vrem să stăm pe-acolo fiindcă fumul începe acum să ne intre în piept şi ne face să tuşim şi în ochi şi ne face să plângem. După aia ne aliniem şi eu sunt lângă Strika şi aştept să-mi iau locul în camion şi mă uit la soldaţii ceilalţi care se suie repede-repede până când greutatea face camionul să mormăie ca un animal rănit. Aşteptăm, dar înainte să ne urcăm, Comandant vine pe acolo şi îl salutăm. Ne spune, nu. Nu. Voi doi mă păziţi pe mine azi. Voi o să mergeţi în maşină cu mine.

Suntem mulţi care stăm pe un singur loc în camionul lui Comandant, dar ne înghesuim înăuntru. Şofer e la volan. Eu stau lângă şofer, Strika stă lângă mine şi Comandant stă lângă uşa cealaltă. În camionul lui Comandant e mai frumos decât orice are ceilalţi soldaţi. Scaunele lui nu e de lemn, are perne şi te simţi foarte bine la fund când stai pe ele. Are un buton ca să laşi geamul jos şi poţi chiar să dai drumul la radio atunci când conduci ca să putem să ascultăm muzică.

Dar mă uit şi afară pe geam şi văd cum lucrurile trece pe lângă noi aşa repede, VUUM uite un copac, VUUM uite o casă, VUUM uite un om şi mă gândesc că dacă se mişcă totul aşa repede o să fiu bătrân până se termină războiul. Ştiu că nu mai sunt copil aşa că dacă se termină războiul nu pot să fac iar ce face copiii. Nu. O să mă fac învăţător sau fermier sau Doctor sau Inginer şi o să o găsesc pe mama şi pe sora mea, dar nu şi pe tata fiindcă el a murit în războiul ăsta.

Gândul meu e ca drumul, merge iar şi iar până mă duce departe de locul ăsta. Câteodată mă gândesc la viaţa care mă aşteaptă şi câteodată mă gândesc la toată viaţa care o las în urmă. Şi după aia mă uit la Comandant şi la Strika şi îmi spun că amândoi arată aşa liniştiţi şi frumoşi cum eram înainte de război, cum o să fim când se termină războiul, dar nu ca acum. Acum arătăm doar ca animalele.

Tot conducem şi tot mergem şi tot conducem şi tot mergem şi ne luptăm şi suntem soldaţi şi fugim din drum în tufe şi din tufe-n drum. Doar asta facem. Doar asta putem să facem până într-o zi când ajungem la un oraş. Comandant zice că e oraşul lui fiindcă locuieşte aici câteodată ca soldat înainte să-nceapă războiul. Văd un semn care spune Bine Aţi Venit în Oraşul Resurselor Abundente. Pot să citesc aşa că ştiu ce-nseamnă bine aţi venit. Ştiu ce-nseamnă oraş. Ştiu ce înseamnă resurse abundente. Dar mai vreau să ştiu şi ce-nseamnă semnul pentru noi. Vreau să-ntreb pe cineva dar nu zic nimic. Din gura mea nu iese un cuvânt.

Cum stăm pe drumul ăsta văd adieri de vânt şi pipăi ierburile. Sunt năuc, dar ştiu că trebuie să-mi ţin mereu gura. Nu zic nimic, dar mă gândesc că nimic nu e uşor. Nici măcar nu mă mai bucur. Nu mă mai bucur niciodată.

Înainte să venim aici, Comandant îmi zice cum oraşul lui e mai bun ca alte oraşe, că acolo e ca-n paradisul de care se vorbeşte în Biblie. Acolo, el zice, acolo, da. Totul e aşa de bine. Dacă te uiţi din vârful dealului, vezi cum casele are acoperişuri de culoare diferită: roşu, verde, albastru, galben, portocaliu, aşa că tot locul arată ca un câmp cu flori care se-ntinde până sus la râu care străluceşte. Vait râul străluceşte aşa sclipitor la capătul oraşului ca o bucată mare de tinichea aruncată pe pământ. Noi zicem mereu, spune el, că aici, poate cândva, o să vină păsări mari şi o să-l ia de aici pe sus fiindcă o să creadă că e tinichea, nu apă. Şi vai, vai! Agu, noi avem tot timpul lumină şi apă şi multe mâncăruri să mâncăm că pui şi vacă şi capră şi legumă şi fruct, orice fruct vrei fiindcă vânzătorii aduce întotdeauna tot ce are să vândă aici. Nu e nimic să nu se vândă aici. Dacă vrei haine frumoase, poţi să ai haine frumoase. Dacă vrei lemn frumos, poţi să ai lemn, şi bijuterii – aur şi argint. Tot e aici. Avem de toate. Dar asta nici măcar nu e ce-mi place mie de fapt.

El spune că cel mai bun lucru pe care îl are oraşul e femeile. Ah, femeile de aici e prea frumoase. Doar dacă vezi femeile de aici, nici nu-ţi dai seama când soldatul tău stă drepţi de tot. Toate are ţâţe mari că pernă şi aşa frumoase şi rotunde că până şi hainele lor se bucură că le ţine. Şi are funduri care se rotunjeşte aşa frumos că atunci când stă jos se bucură şi scaunul. Ştiu bine-bine cum să facă un bărbat să se simtă grozav cu săruturile şi iubirea lor. El zice, ah! Ultima dată când sunt aici, vai! Am patru femei într-o singură zi până soldatul mă doare prea tare ca să mă uşurez.

Nici nu poţi măcar să-ţi dai seama ce bine e aici. E chiar prea frumos, spune. Şi eu mă uit la el cu ochii holbaţi. El spune, de ce te uiţi la mine cu ochii holbaţi? Ei? Crezi că-i minciună? Zi, Agu, crezi că-i minciună?

Hai să-ţi spun cum a venit oraşul aici, spune. Demult de tot, dar nu chiar atât de mult ca să nu fie oameni, dar înainte ca oamenii să călătorească dintr-un sat în altul, era un vânzător care vindea haine mici de tot la el în sat. E un om lacom care încearcă să scoată bani din tot ce are, aşa că toţi oamenii de la el din sat trăieşte în sărăcie şi numai el trăieşte în bogăţie în curtea cea mai

mare, are cei mai mulţi cartofi dulci, cele mai multe neveste şi copiii mai mulţi decât altcineva de la el din sat – chiar decât şeful. Şi-ntr-o zi era foamete mică în tot satul, nu prea mare dar destul ca să li se facă foarte foame oamenilor şi fiindcă e foamete nici pământul nu mai le dă nimic să mănânce; fiindcă şi pământului îi e foame. Aşa că ei vine la Vânzătorul de haine cel mai bogat, toţi oamenii din sat în zdrenţe maro şi cu pielea uscată. Şi-l roagă toţi într-un glas care este aşa slab chiar dacă ei sunt aşa mulţi, Te Rugăm, Nenea. Te rugăm dă-ne din mâncarea care o păstrezi fiindcă ne e aşa foame şi tu eşti aşa bogat. Şi Vânzătorul de haine asuda şi se uita la ce păstra el şi după aia la toţi din sat şi zicea, de ce-mi cereţi mie cartofi dulci? Mă ajutaţi vreunul pe mine şi pe familia mea să-i creştem? Şi după aia toţi oamenii din sat mormăia şi oftă între ei fiindcă toţi banii lor l-a făcut pe el aşa bogat ca să planteze aşa mulţi cartofi dulci. Şi toţi din sat se supăra pe Vânzătorul de haine şi îi strigă că n-are inimă şi-l atacă pe el şi familia până când bărbatul – care era şi laş – fuge şi îşi lasă familia în mâinile la toţi oamenii supăraţi care se agită pentru mâncare.

Şi-a mers el şi-a tot mers prin tufe uitându-se în stânga şi-n dreapta, a mers multe zile, prea multe zile. Fără mâncare. Fără apă. Toate hainele lui s-a rupt din cauza tufelor şi s-a tăiat la picioare din cauza rădăcinilor şi pietrelor de pe drum până când găseşte-ntr-o zi o femeie bătrână zăcând pe drum. Femeia avea doar un ochi şi n-avea dinţi aşa că nici măcar n-auzi mare parte din ce zice. Vânzătorul de haine a văzut că ea miroase a mâncare aşa că se duce la ea şi-i zice, Tanti. Te rog, Tanti. Ajută-mă. Sunt doar un vânzător mărunt care a plecat de la el din sat ca să vândă dar hoţii de pe drum m-a atacat şi acum nu mai am nimica, nici măcar o picătură de apă ca să beau. Femeia bătrână cu care vorbeşte e vrăjitoare şi-i spune, nu te-ngrijora. Dacă mă ajuţi să fac ceva, atunci o să-ţi dau tot ce vrei. Normal, omul ăsta nu ajută pe nimeni de-adevăratelea şi-ncearcă să se ajute numai pe el, dar de data asta i-e foame prea mult aşa că ascultă atent de tot.

Vrăjitoarea zice, sunt femeie bătrână prea slabă ca să mă mişc de la locul meu de sub copacul ăsta frumos, dar casa mea nu-i prea departe. Du-te la mine acasă şi adu mâncare de cartofi dulci care am făcut-o dar nu mânca din ea până nu ajungi aici. Aşa că Vânzătorul de haine face ce-i zice vrăjitoarea şi găseşte coliba ei în mijlocul tufişurilor. Mirosea rău a resturi arse peste tot şi lutul din colibă se topeşte la loc în pământ fiindcă ea are doar un picior şi nu poate să repare tot timpul cum trebuie să repari coliba de lut. I-a mirosit şi a mâncare de cartofi dulci aşa că a intrat în colibă şi-a găsit în mijloc, pe foc, un ceaun mare. Atunci îi era aşa de foame că s-a aşezat să mănânce şi el din mâncare. Când a terminat se umpluse aşa tare că s-a-ntins pe jos şi-a adormit.

Când s-a trezit a văzut că nici n-a mai rămas aşa multă mâncare de cartofi dulci aşa că i se face ruşine şi ia oală de pe foc şi se duce repede înapoi la Vrăjitoare şi se gândeşte, Doamne! Ce să fac? Când ajunge la locul unde o lăsase pe Vrăjitoare îi zice până să apuce ea să zică ceva, te rog, Tanti. Îmi

pare rău c-am vărsat mâncarea de cartofi dulci pe jos şi de aia mai e doar puţină mâncare de tot. Te rog să mă ierţi fiindcă n-am vrut să fac nimic rău. Vrăjitoarea se uită la el şi-i spune, ai mâncat bine? El răspunde da, bine de tot. Mâncarea e foarte bună, înainte să-şi dea seama ce zice. După aia ea se uită-n sus la el şi-i zice, vai, mincinosule. Ştii că eu sunt Vrăjitoare şi te văd cu ochiul care-l las acasă la mine. Şi ţipa la om. Dar Vânzătorul de haine-i spune Vrăjitoarei, am mers multe zile şi mi-e aşa foame şi-s obosit. Te rog. Te rog. Te rog. Vrăjitoarea a zis, e bine dacă tot mă ajuţi măcar să mănânci ceva. Îmi pare rău de tine şi-ţi împlinesc o dorinţă înainte să pleci mai departe. Ce vrei cel mai mult pe lume?

Vânzătorul de haine se gândeşte şi-i plouă-n gură mai mult când aude femeia asta că-i zice aşa. Cum poate, se-ntreba el, cum poate să mă-ntrebe aşa ceva? După aia-i spune, pot să am orice vreau din toată lumea? Orice? Şi ea-i zice, da.

Orice. Şi bărbatul îşi aduce aminte de toate lucrurile frumoase care le-a lăsat la el în sat. Toate hainele frumoase şi mâncarea şi patul frumos şi alte lucruri şi după aia-i zice, Tanti. Te rog. Dacă-mi dai orice din lume atunci vreau toată bogăţia care poţi să o ai pe lume. Vrăjitoarea se supără, îi spune, om prost. Om prost ce eşti. Te gândeşti numai ce vrei tu. Ea se supără şi se ridică şi sare pe piciorul care-l are. Strigă, pleacă mai departe. Peste puţin timp o să dai peste un râu. Întinde-te lângă râu şi fă-ţi pat şi când te trezeşti o să ai tot ce vrei vreodată.

El nu îi mai spune nici măcar un cuvânt Vrăjitoarei. Vânzătorul de haine se repede în tufe şi după un pic de timp ajunge la malul unui râu mare care străluceşte ca argintul în soare. Se pune-n genunchi pe jos şi râde în sinea lui fiindcă aproape avea toate bogăţiile din lume. După aia găseşte o piatră ca să şi-o facă pernă şi chiar dacă era prea fericit ca să doarmă pune capul jos şi după ceva timp adoarme.

Vânzătorul de haine nu mai se trezeşte niciodată. În loc de asta se preface într-o piaţă şi are tot ce poate cineva să vrea. De asta poţi să stai mai sus de oraş şi să vezi cum arată ca un om care stă întins lângă râu şi de aia se spune, nu poţi să ai încredere în nimeni şi-n nimic aici în oraş. E piaţă. Are de toate dar nimic nu e niciodată cum arată de fapt.

Comandant îmi spune asta şi mă opresc ca să deschid ochii larg. Mă uit încoace şi-ncolo şi văd cum se tot agită soldaţii. Vorbeşte despre toată mâncarea şi băutura şi femeile care o să le găsească aici. Cum o luăm noi la vale spre oraş văd cum piaţa se-ntinde mereu şi-nghite toate casele şi clădirile de aici din oraş. Peste tot pe stradă e plin de gunoaie care stă pe marginea drumului şi miros ca un mort care se împute. Văd capete şi picioare de animal şi-mi vine să vomit fiindcă văd şi corpuri de oameni morţi peste tot, nu doar corpuri de animale moarte. Asta de pe drum îmi face stomacul să se-ntoarcă pe dos. Peste tot unde mergem vedem gunoaie, animale moarte şi oameni peste

tot. Toate casele, dacă arată bine de departe nu mai arată bine când ajungi aproape. Arată toate ca nişte bărbaţi bătrâni sau nişte femei bătrâne care vrea să cadă. Găuri de gloanţe e peste tot parcă gloanţele e lăcuste şi-şi face cuib peste tot înjur, chiar şi-n beton.

Şi acuma văd câte o gaură mică ici şi colo. Câteodată te uiţi că atunci când conduci – casă, casă, casă, nu casă şi unde nu e casă pământul arată parcă şi-a băgat cineva degetul acolo doar că degetul e de uriaş. În locul ăsta câteodată totul străluceşte de la sticla spartă şi câteodată simţi miros de gunoaie. Mă uit să văd dacă se mai uită şi altcineva decât mine la asta, dar mă uit doar eu şi mă gândesc, VAI! Asta e foarte rău. Toţi se gândeşte numai la toată băutura şi femeile care putem să le avem aici. Sunt prea mic ca să ştiu lucruri din astea chiar dacă ştiu din ce vorbeşte bărbaţii despre femei şi chiar vreau şi eu una ca să-mi facă soldatul să se simtă bine. Vreau una, dar nu aşa cum le avem în luptă.

Dacă oraşul ăsta e un loc mare unde toţi vânzătorii poate să cumpere şi să vândă una şi alta, eu nu văd. Piaţa e goală. Tot locul e gol. Prea multe acoperişuri cade şi îşi arată găurile de gloanţe din ele şi mă face să mă gândesc, câţi oameni moare aici în fiecare zi? Aşa de mulţi că nu mai sunt destui oameni ca să-ngroape toţi oamenii care moare. Îi aruncă pe stradă ca pe gunoaie.

Ne dăm jos din toate camioanele şi mergem să căutăm ceva care să fie bun. Nu ştiu dacă Comandant le zice la toţi de lucrurile care trebuie să le găsim aici. Cred că nu fiindcă ar trebui să înnebunească fiindcă nu găsim nimic bun. Mergem prin piaţă şi nu găsim nimic. Şi când ieşim afară din piaţă tot nu găsim nimic.

Mă uit de la stânga la dreapta şi de la dreapta la stânga la curţile de pe fiecare parte. Nu e nimic cum spune Comandant că e aici chiar dacă încep să-mi dau seama că-i mai multă viaţă decât am crezut prima dată. Întâi văd o pisică slabă şi bătrână cum linge un os vechi de pui plin de praf de pe jos. Osul e aşa uscat că parcă e piatră, ar trebui să-i spargă dinţii pisicii, dar pisica nu se supără fiindcă măcar mănâncă un pic din ce găseşte. După aia ne ducem toţi pe după colţ şi în sfârşit văd câţiva oameni în jur. Oamenii se poartă parcă soldaţii nu e un lucru nou său adevărat pentru ei în locul ăsta când peste tot la toată lumea îi e frică de noi. Mă gândesc, dacă nu mă văd? Dacă nu ne văd? Dacă murim şi ne facem spirite? Dacă ei e spirite fiindcă arată toţi la fel? Oamenii arată toţi la fel şi nu mai ştiu cine e tânăr şi cine e bătrân şi cine e bărbat şi cine e femeie. Mă gândesc că locul ăsta mă ameţeşte prea tare cu oamenii ăştia.

Mă ţin după Comandant şi Lucotenent şi Rambo şi Strika. Toţi ceilalţi soldaţi vine după mine. O luăm pe un drum care e destul de lat ca să mergem un om în spatele altui om, un camion în spatele altui camion. Pe fiecare parte e clădiri cu două sau cu trei etaje şi când mergem femeile se uită-n jos la noi şi

văd cum ţin câte o cârpă în jurul sânilor. Comandant şi Lucotenent şi Rambo şi toată lumea se uită de jur împrejur şi se linge pe buze parcă e lucrul cel mai bun care-l vedem vreodată. Toate clădirile e-n spate la un zid care se dărâmă dar are fiecare un bărbat sau o femeie la poartă care stă cu un băţ şi se uită la noi fără să zâmbească.

Aud un bărbat strigând tare, hei, hei! Nu te teme! Nu te teme păpuşă! Venim înapoi după tine!

Mergem câtva timp pe jos şi conducem aşa până Comandant zice, atenţie, şi ne oprim toţi într-un loc. Locul în care ne oprim e doar o casă care n-are paznic şi pe nimeni la poartă. Deschidem poarta ruginită şi scârţâie aşa tare. După poartă e o curte unde nu vine nimeni de mult timp. Ştiu pentru că ierburile creşte foarte mari. Mă-ntreb de ce ne aduce Comandant aici şi dintr-odată văd puşti, nişte puşti mari, puştile cele mai mari care le văd, aşa mari că are scaun ca să poţi să şezi când tragi cu ele. Lângă ele e un triunghi mare de gloanţe, gloanţe mai mari chiar decât mâna mea. Puştile astea stă pe roţi mai mari chiar decât tot corpul meu şi mă face să vreau să mă duc să pun mâna. Toate puştile şi gloanţele de aici rugineşte parcă nu mai le foloseşte nimeni de mult. Nimeni dintre noi nu mai vede aşa ceva înainte.

Comandant urlă, DREPŢI şi văd că acuma stăm toţi aici şi luăm poziţie de drepţi foarte repede. După aia Comandant zice că să avem grijă cum ne purtăm şi să arătăm bine şi să ne odihnim bine de tot că o să ştim peste ceva timp ce se-ntâmplă. Toată lumea ascultă dar nimeni nu înţelege de fapt ce zice despre cum să meargă mai în faţă şi să se bată cu duşmanii în locul ăsta sau celălalt fiindcă n-am mai văzut locul ăsta sau celălalt în toată viaţa mea. Oricum, nu contează prea mult fiindcă doar ascult un ordin şi nu mai trebuie să fac altceva. După ce urlă la noi aşa ne zice că suntem liberi şi că să ne facem tabăra.

Soldaţii ceilalţi merge acum încoace şi-ncolo ca să vadă ce e aici şi n-am mai văzut noi până acum. Eu vreau cel mai mult să mă duc la puştile mari ca să văd dacă pot să stau acolo şi să mă uit la cer ca să trag, dar Comandant ne zice mie şi lui Strika, veniţi cu mine. Ne ducem şi el merge la o casă, singura care a mai rămas în curtea asta.

Deschidem uşa la casa asta spre o cameră însorită care are multe geamuri de sticlă sparte. Ştiu imediat că aici e şcoala fiindcă văd bănci şi masă şi tablă, doar că aici e aşa multe hărţi cu ace verzi şi ace galbene şi ace albe şi ace albastre peste tot. Hărţile astea acoperă fiecare perete şi masă şi câteodată şi podeaua.

Capul mi se învârte într-o parte şi-n alta fiindcă mi se pare că sunt înăuntrul lumii şi mă uit cum arată tot dinăuntru în loc să mă uit de afară. Nu e harta lumii, e harta ţării mele şi peste tot e nume de locuri în care aud câteodată că se luptă sau că acolo e duşmanii într-o zi şi că nu e duşmanii în ziua următoare, dar nu ştiu că peste tot e război. Mă uit la acul de aici şi la acul

de acolo şi mă gândesc, dacă e să fug unde pot să fug? Războiul e peste tot. Inima îmi bate aşa repede şi asud prea mult. Vreau să stau jos.

Dintr-odată stau aici în cameră dar stau şi la mine-n clasă în umbră, în colţ ca atunci când vorbeşti prea mult sau când nu-ţi faci tema bine. Văd toate fetele care le cunosc de acasă stând aici şi muncind şi după aia mă uit la femeia care scrie lecţia pe tablă. Calcă parcă şchioapătă dar la corp arată parcă e Doamna Gloria. Scrie, Nu o să omor, nu o să omor, nu o să omor. Nu o să omor, şi toţi scrie la ei în caiet, Nu o să omor, nu o să omor în afară de mine fiindcă eu nu am caiet. Profesoara se întoarce şi se uită la mine şi-i e frică fiindcă are fata ca femeia care am omorât-o cu sânge peste tot pe faţă şi în ochi. Îmi zice nu înţelegi lecţia în timp ce vine spre mine cu o macetă care străluceşte cum străluceşte râul. Când ajunge lângă mine toate feţele copiilor e doar fata care o folosesc oricum, care o omoară Strika. Începe să-mi vină să ţip.

AGU!

Îmi aud numele şi tot se face hartă şi stau înăuntrul lumii şi mă uit la Coman-dant care doar stă şi se uită la mine. Zic, da, să trăiţi! Da, să trăiţi! Zbier şi stau drepţi şi-ncerc să par mândru şi puternic. El îmi spune, ce s-a-ntâmplat? Ce s-a-ntâmplat? Dar nu răspund. Gura mea e-nchisă. După aia zice, vino. Hai să plecăm de-aici.

Afară se face întuneric dar prin tabără începe să se audă zgomote fiindcă se face de mâncare. Fiecare soldat vorbeşte cu altul şi tot aşa vorbeşte. Îi ascult, dar mă gândesc şi la toate hărţile şi la luptele care se-ntâmplă în toată lumea asta şi mi-e frică pentru viaţa mea. Mă gândesc dacă e vreo cale ca să scap.

Când e întuneric, nu aprindem nici măcar un chibrit fiindcă duşmanii poate să ne găsească unde suntem şi poate să trimită elicoptere şi avioane ca să arunce cu bombe în noi şi să ne-mpuşte. Peste tot e doar negru şi auzi voci care vorbeşte sau cântă că spiritele noaptea. Peste tot pe unde mergi auzi vorbindu-se altceva, altă poveste, alt cântec. Nu mai suntem numai ca armata acum, suntem ca şcoala sau ca familia, mă gândesc. Fiecare om îşi găseşte prietenul lui cel mai bun şi se duce în colţul ăsta sau celălalt. Mă plimb pe acolo să văd dacă-l găsesc pe Strika, iar fiecare pas care-l fac e aşa-ncet şi de fiecare dată când calc trebuie să pun mâna-n faţă ca să găsesc drumul. Întunericul e aşa strâns parcă te ţine în braţe mama. Hei! Mi-aduc aminte de mama mea şi cum e e bună cu mine de fiecare dată care mă ia-n braţe că nu-mi mai trebuie decât să văd pielea întunecată de pe mâna cu care mă ţine lângă ea şi ştiu că viaţa care o trăiesc e aşa bună. Întunericul ăsta face să mi se pară că mă-ntorc pe dos şi toate gândurile mele pluteşte în afara mea şi că hainele mele sunt pe dinăuntrul meu. Merg cu mâna întinsă în faţă fiindcă încerc să prind toate gândurile care sunt în jurul meu ca să fiu sigur că nici o parte din mine nu lipseşte.

Merg spre unde-mi amintesc că era clădirea. Când merg spre clădire aud

sunete de dinainte de război când eram la şcoală, sunete ca de râs şi sunete ca de plâns şi sunete ca de joc care-l jucăm în pauza de la scoală. Aud sunete de creion care scrie pe hârtie şi sunete de cretă care scrie pe tablă şi cum face guma de şters când o dau de piatră ca să se ia praful de pe ea. Aud fetele cum rupe hârtie ca să scrie biletele şi să le dea-n spate şi-n fată şi cum şopteşte băieţii răspunsul ăsta sau celălalt ca să putem să le batem pe toate fetele. Aud cum se uită la noi şopârla de pe perete şi cum intră ţânţarii în clasă şi nu prea mai poţi să auzi ce zice profesorul. Îl aud pe Dike cum mestecă gumă sau linge dulciuri când n-avem voie să mâncăm nimic. Aud sandaua mea cum bate pământul când fac la mate până zice Doamna Gloria, lecţia e gata şi e vremea să vă duceţi acasă. Aud rugăciunea care o zicem în fiecare zi când se termină lecţia, Te rog Doamne ajută-mă să folosesc ce-am învăţat pentru binele tuturor când mă duc acasă. Aud toate astea şi mă face să fiu trist.

Comandant fumează o ţigară pe treapta casei când merg acolo. El e singur şi se uită-n sus la cer. De fiecare dată când trage fum ţine ţigară-n jos ca să nu vadă nimeni lumina. Sper că nu mă vede şi nu-mi zice nimic chiar dacă trec chiar pe-aproape de el, dar e ca un animal care ştie că e ceva chiar dacă nu vede şi ţipă AGU! VAI, AGU! CE FACI? IA VINO-NCOACE-N CLIPA ASTA! Şi când vin zice-ncet-ncet de tot stai jos stai jos. Aşa că mă pun jos dar mi se pare că nu are cum să vadă dacă stau aici lângă el fiindcă întunericul dintre noi e prea mare. Respir fum de la ţigara lui şi-aş vrea să nu fi renunţat la a mea pentru un biscuit mic de tot fiindcă mi-e încă tare foame. După ce termină să fumeze ţigara până la capăt, până dispare pata de foc şi faţa lui nu mai luceşte portocalie îmi pune mâna pe cap şi îşi freacă mâna lui aspră de ceafă mea. Agu, câteodată, mă gândesc eu că-mi spune, câteodată îmi pare rău de tine. Mă uit la el dar nu pot să văd nimic pe faţa lui fiindcă e prea-ntuneric. Doar că el nu zice Agu, câteodată îmi pare rău de tine. Vreau să spună asta, dar nu mi-o spune niciodată. Se trage mai aproape de mine şi mă mut încet mai departe de el şi facem aşa pe veranda de la şcoală până Lucotenent strigă spre noi, să trăiţi Comandant. Dumneavoastră sunteţi? Şi e şi Agu acolo? Comandant zice, hai să mergem. Hmmm. Dacă eşti paznicul meu, dacă plec eu, pleci şi tu. Nu-i aşa?

Comandant zice, în seara asta ieşim. Zice la toţi soldaţii, jumate din voi haideţi să mergem şi după aia ne împarte în jumate. La cealaltă jumate zice, voi să staţi aci. Când ei începe să mormăie zice, nu vă temeţi. E destule femei şi o să mai fie aici şi mâine. Odihniţi-vă, hai. Eu merg cu Comandant şi cu Lucotenent în timp ce merge amândoi şi vorbeşte despre băutură şi bani şi femei şi vorbeşte şi tot vorbeşte cât de bine e. Mergem foarte-ncet pe drum fiindcă nu putem să folosim nici o lumină. Pe lângă mine toţi bărbaţii miroase a foame, parcă o să taie cât de curând ceva dulce. Chiar dacă am mâncat în seara asta prea multă mâncare, stomacului meu îi e foame şi mai foame de fiecare dată când dăm un colţ al drumului. Nu avem cum să vedem unde

mergem deloc-deloc. Nici o casă n-are lumină. Nici o casă n-are nici măcar lampă sau lumânare şi-n locul ăsta parcă stă moartea.

Ne oprim lângă un zid de beton, zidul de la o curte. Comandant tropăie din picioare pe pământ şi scuipă printre bocanci şi-njură. E o femeie la poartă care doar stă pe-un scaun mic cu capul în mână şi un câine care mârâie la picioarele ei când ajungem noi aproape. Ea aprinde foarte repede lanterna drept în ochii noştri şi zice, deci aţi venit, da? Un bărbat zice, de ce eşti aşa supărată Soro? Şi după aia ea se uită la mine şi zice, copilul nu vine aici. Femeie proastă strig eu, dar Comandant îmi dă-n cap şi zice el e paznicul meu. Ea dă din cap şi scuipă şi scuipatul ajunge chiar lângă picioarele mele fără să mă atingă. Să te ia dracu, zice ea dar eu trec pe lângă.

În curte e mai mic decât unde stăm noi dar e o casă mare înăuntru. Aud zgomotul unui generator în curte, dar nu văd nicăieri nici o lumină. Intrăm în casă într-o cameră care are doar lumini albastre peste tot. Toate mesele şi toate scaunele şi tot arată albastru şi chiar şi pielea mea şi pielea lui Comandant arată albastru cu negru parcă deja am murit. Femeia vine la noi şi ochii îi străluceşte ca un diamant albastru. Ea şchiopătează şi când merge într-o parte şi-n alta papucii face pleosc-pleosc parcă bate podeaua fiindcă s-a supărat pe ea. Când calcă toate muştele sare de pe masă şi din băutură şi din cănile care e peste tot şi care fac tot locul să miroasă a bere şi a alcool. Şi din colţul camerei din spatele turnului de pâini puse una peste altă până la acoperiş ca un bloc de ciment vine miros de carne friptă şi tocană cu gust bun. De acoperiş atârnă un steag cu tot felul de beri şi minerale parcă e ţara care trebuie să o vadă toată lumea. Nu zboară în fată şi-n spate ca steagul normal şi doar atârnă-n jos parcă nici măcar nu vrea să stea pe perete. Pe fereastră e scânduri grele şi material negru ca să nu cumva să iasă afară lumina şi fiindcă nu e nici o fereastră deschisă se-ncinge înăuntru prea tare. Noi umplem camera şi doar ne uităm. Aud un sunet ca de ţânţar şi când mă uit în sus văd Televizor! TELEVIZOR! Aici în război! Puteţi să vă imaginaţi? Nu scoate nici un sunet dar e un film. Trebuie să-ncerc să-mi dau seama ce spune dar văd un poliţist şi o femeie care arată a prostituată care ţipă unul la altul pe ecran. Un televizor întreg! N-am mai văzut aşa ceva de când a-nceput războiul.

Tanti. Adu ceva care să satisfacă pe soldaţi, ţipă Comandant la femeie şi ceilalţi bărbaţi doar râde. Adu beri! Adu minerale! Adu tot! Ţipă Comandant.

Abia acum văd femeia care pare foarte mică şi foarte frumoasă care stă doar pe un scaun mic în fundul camerei. Tanti zbiară la ea, scoală-te idioată leneşă ce eşti nu vezi că avem musafiri şi femeia aia tânără se scoală şi se duce la frigider. Se apleacă şi i se ridică fundul în aer. Văd pe Comandant şi pe ceilalţi bărbaţi care decât se tot uită şi nici măcar nu-şi mişcă ochii de la fundul ăsta parcă e o bucată de carne gătită. După aia râd unul la altul, he he he! Ha ha ha! Hi hi! Hi hi hi! Când fata se-ntoarce cu faţa văd cum e plină de sudoare pe fruntea albă care arată albastru din cauza luminii. Ea respiră şi deschide

gura ca să sufle cu buzele un balon mic de scuipat în aer. E caldă toată, zice ea. Nu e gheaţă ca să o răcim şi Comandant se enervează, nu-i gheaţă. Cum adică? Din cauza războiului zice femeia. Aha! Războiul nu te opreşte pe tine să faci gheaţă. Adu băutura. O să o bem şi dacă e caldă, spune Comandant. Şi când fata vine lângă noi parcă se schimbă şi scoate mâna ca să o atingă peste tot. Păpuşă, spune, păpuşă, te iubesc, spune când o pipăie pe fund. Ei nu-i place. Bărbaţii ceilalţi decât tot râde şi se uită la pieptul ei care se vede fiindcă are aşa multă sudoare pe bluză. Mă uit şi eu la pieptul ei şi soldatul mi se-ndreaptă şi asta mă face să mă simt bine şi mă face să nu mă simt bine. Domnişoară, îi zic la fata asta tânără şi ei râde şi îşi bea acum băutura care e caldă, Domnişoară adu-ne nişte pâine. Femeia-şi ţâţâie buzele la mine. Din cauza războiului asta nu mai respecţi pe cine e mai mare? Lucrul ăsta mic născut ieri încearcă să-mi dea mie ordine aici. Ei! Tu lucru mic! Aş putea să-ţi fiu mamă! Bărbaţii râde aşa tare că sare muştele în lumina albastră de aici dar ea tot ia nişte pâini şi le aduce-ncoace. Când vine înapoi Comandant o apucă de piept şi ea îi dă peste mână dar bărbaţii încă zâmbeşte. Tanti mare se uită doar dintr-un colţ până se supără şi zice că dacă vrea femeie, atunci pe asta s-o lase-n pace. Am destule femei în spate dacă tu ai destui bani să-mi dai. Şi aşa dintr-odată se ridică toţi şi merge după Tanti pe uşa din spatele camerei şi mă lasă să stau aici cu băutura caldă şi cu pâinea care mi-o aruncă-n faţă femeia tânără. Aştept. Zece minute. Douăzeci de minute mă uit doar la televizor la filmul cu poliţistul şi cu prostituata. Mestec pâinea şi mă uit şi la femeia tânără care vine-ncoace ca să ia sticlele de pe masă. Mă uit la pieptul ei şi vreau să pun mâna pe fundul ei ca şi Comandant dar cum ridic mâna ca s-o pun pe ea se uită la mine parcă o să mă omoare-n bătaie şi-şi tataie buzele aşa că las mâna jos.

După aia mi se face aşa cald fiindcă nu e nici măcar un pic de aer în cameră şi mă duc afară să iau aer.

Când stau afară pe-ntuneric, sub geam, aud zgomote dinăuntru parcă e Comandant când intră-n mine. Aud astea şi mi se face soldatul foarte tare şi nu ştiu ce să fac. Îl pipăi foarte-ncet şi se simte foarte bine, aşa că-l mai pipăi când aud femeia şi bărbatul din cameră că face mai mult zgomot. Mâna mea se mişcă-n sus şi-n jos parcă nici nu mai e parte din corpul meu şi mă gândesc cum o să ating piepturi şi picioare. Toate astea îmi face ochii să se-nchidă şi inima să bată repede şi-mi place şi fac aşa mult până aud un ţipăt, AUUUU!!!! M-A OMORÂT ASTA, VAI!

Şi după aia aud paşi cum fuge încoace şi-ncolo-n casă aşa că mă opresc să mă mai pipăi şi fug în camera cu lumină albastră şi acolo văd toţi soldaţii care iese de la ei din cameră parcă-i nedumereşte ceva. Văd pe Lucotenent cum se ţine de perete şi are sânge care-i iese pe gură negru de la lumina albastră. Mă uit la el şi mă gândesc că ce se-ntâmplă e bine pentru el dar după aia îi văd faţa care arată parcă-l răneşte toate lucrurile rele de pe lume şi-mi

pare un pic de tot rău. Toţi soldaţii vine la el şi-l ţine de o mână şi de cealaltă mână şi-l ajută să stea jos pe scaun. Comandant iese pe uşa din spate şi are numai chiloţii pe el şi soldatul lui încă e drepţi şi el ţipă, CE SE-NTÂMPLĂ! Toată lumea se uită la Lucotenent şi după aia la femeia care iese şi ea din cameră după Lucotenent. Îi curge sânge din corp unde arată parcă a bătut-o cineva în cap şi a bătut-o în gură. Nu poate nici măcar să meargă deloc şi se ţine de perete când încearcă să se mişte şi îşi ţine o mână la gât. Nimeni nu ştie ce să facă până nu vine Tanti şi-ntreabă ce se-ntâmplă. Şi după aia iese şi femeile celelalte din cameră de la ele, unele poartă cârpe şi-ncearcă să-şi acopere corpul şi altele iese aşa, goale, parcă nu e problemă să mergi fără haine pe acolo. Toţi soldaţii se uită la Lucotenent care arată spre stomac. Ce se-ntâmplă, întreabă un bărbat. Şi după ăia îl întinde pe Lucotenent pe masă sub televizor şi-l face ca să se-ntindă. VAI! Zbiară cineva. Ei? Spune altcineva şi se uită la corpul lui Lucotenent. Mă duc acolo ca să văd ce pot să văd şi atunci văd cum are un cuţit care iese pur şi simplu de la el din burtă. Mă face să mă apuc şi eu de burtă ca să fiu sigur că mai e acolo. Lucotenent nici măcar nu mai ţipă. Doar tremură pe masă şi bolboroseşte pentru el parcă e nebun.

Comandant zbiară, CINE A FĂCUT ASTA? Şi atunci vine Tanti şi zice, hai acuma! Vai, ce se-ntâmplă aici? Ea se uită la faţa ei care-i curge sânge şi plânge şi se ţine de gât şi tuşeşte, m-a luat de gât şi m-a bătut şi eu ce să fac. Sunt numai fată mică. Cum să-l opresc să nu facă ceva? Aşa că doar am văzut cuţitul ăsta care-l avea la el în pantaloni şi l-am luat şi i l-am pus la gât ca să se dea de pe mine. Nu ştiam că o să fie aşa. Mă uit la faţa lui Comandant care se face neagră şi toată camera miroase a sudoare şi a frică. Mă gândesc că o să ne zică să luăm femeia asta şi s-o-mpuşcăm dar nici măcar nu deschide gura. Doar stă acolo şi se uită-n jurul nostru şi după aia la Lucotenent care e-ntins pe masă şi tot tremură. HAIDEŢI! Sus toată lumea! Ridicaţi-vă! Hai să ieşim de-aici zice şi se uită la Tanti mare care îşi ţine fata şi-i şterge sângele de pe faţă cu o cârpă. Nici o femeie nu zice nimic fiindcă le e prea frică. HAIDEŢI! MIŞCAŢI REPEDE! Urlă Comandant şi după aia se duce-n spatele camerei ca să-şi ia haina pe el şi soldaţii ceilalţi face la fel pe rând. După aia-l luăm pe Lucotenent şi-l ducem afară din clădire afară-n noapte. Femeia de la poartă doarme şi nici măcar nu ştie deloc că se-ntâmplă ceva înăuntru şi nimeni nu-i zice nimic fiindcă bărbaţii încearcă să-şi tină soldatul între picioare şi pantalonii ca să nu cadă jos.

Stăm aici trei zile-ntregi şi Lucotenent nu se face mai bine. În fiecare zi cineva-i spală stomacul cu o cârpă şi apă şi săpun dar nu se-ntâmplă nimic şi el stă doar şi tremură noaptea. Îl ţinem în clădirea din tabără ca să nu ajungă aşa uşor la el ţânţarii şi dacă tot nu e mulţi oameni care să vină pe-aici nu trebuie să ne fie frică să nu cadă clădirea. Trei zile-ntregi are cineva grijă de el tot timpul dar el nu mai vorbeşte acum şi faţa lui se face aşa albă.

Ne punem în genunchi lângă patul lui, stoarcem apă maro la el pe faţă şi-i

băgăm în ochi lampa cu kerosen. Şi are ochii aşa deschişi că vedem până în fundul capului. Toată dimineaţa doar mormăie şi geme parcă spiritul lui se luptă să iasă din corp şi seara tremură şi clănţăne parcă-i e frig chiar dacă noaptea e aşa cald că asudăm toţi. Ne uităm doar la el cum e aşa tot timpul şi toată lumea nu zice nimic.

Trebuie trei zile-ntregi ca să moară Lucotenent şi după aia moare când e lună plină şi noaptea străluceşte parcă e de argint. Îi aruncăm corpul în şanţ – eu cu Strika şi cu Comandant şi cu Rambo dar înainte de asta Rambo-i ia hainele fiindcă Comandant zice că Rambo e acuma Lucotenent. După aia îi lăsăm corpul ca să vină pisicile şi câinii şi viermii şi râmele să-l mănânce. Îl lăsăm acolo şi mă gândesc că i se-ndeplineşte dorinţa să nu se mai lupte şi mi-e frică fiindcă văd că nu poţi să nu mai lupţi decât dacă mori şi eu nu vreau să mor.

E noapte. E zi. E lumină. E întuneric. E prea cald. E prea frig. Plouă. E prea mult soare. E prea uscat. E prea ud. Dar tot timpul ne luptăm. Indiferent cum e, ne luptăm mereu. Tot timpul gloanţele mănâncă tot, frunză, copac, pământ, om – îi mănâncă şi face pe oameni să-i curgă sânge peste tot şi e aşa mult sânge care inundă tufele. Sângele care curge face pe oameni să ţipe şi să urle tot timpul, să ţipe la tata şi la mama, să strige la Dumnezeu sau la Diavol, să strige într-o limbă care de fapt nu o ştie nimeni. Câteodată îmi acopăr urechile ca să nu mai aud gloanţele şi ţipetele şi câteodată şi eu ţip şi urlu şi nu mai aud nimic decât vocea mea. Câteodată-mi vine să plâng foarte tare dar nimeni nu plânge pe aici. Dacă plâng o să se uite la mine fiindcă soldaţii n-are voie să plângă.

Tot timpul ne e rău şi ne ducem afară dar facem doar apă. Ne e şi foame şi trăim cu ce putem să găsim. Şopârlele, le mâncăm. Insectele, le mâncăm sau şi mai bine dacă găsim mâncăm şobolani şi orice fel de animale care e prin tufe. Câteodată mâncăm frunză din asta sau din cealaltă, numai că de la frunze mi se-ntoarce mereu stomacul pe dos, aşa că nu mănânc mult. Şi carnea îmi face stomacul să se-ntoarcă pe dos fiindcă nu putem să folosim mult foc ca s-o facem că ne vede duşmanii şi ne-mpuşcă să murim de unde se ascunde ei. Mereu mi-e foame, aşa de foame că mereu visez la pui şi cum o să-l mănânc, cum o să-i strivesc ciocul şi o să-i mănânc şi penele. Mi-e aşa foame că pot să mănânc şi lemn dacă face foamea mai puţină, dar mă face numai să mă doară burta şi să vomit şi să fac caca. Mi-e aşa foame că pot chiar să-mi mănânc pielea puţin câte puţin dacă nu mă face să-mi curgă sânge până mor. Mi-e aşa foame că vreau să mor, dar dacă mor atunci o să fiu mort.

Dar e aşa multe bombe şi iară bombe şi mine şi iară mine şi elicoptere care vine şi pune pe noi lumina şi ne-omoară. Tot timpul pământul tremură şi tremură copacii şi aerul miroase a fum sau aerul te bate-n ureche BUM BUM BUM şi nu mai ai nici o secundă să gândeşti ceva. Trece aşa mult timp pe lângă noi. N-am văzut drum sau sat sau femeie sau copii de mult. Văd numai război,

numai un spirit rău care stă-n tufiş şi care se bucură prea tare fiindcă mănâncă mereu tot ce vrea – pe noi – şi vede ce vrea să vadă - moarte – aşa că stă şi râde HA HA HA! Toate camioanele noastre e duse, le-a bombardat, aşa că trebuie să mergem peste tot pe jos şi nu mai suntem aşa mulţi. Oamenii moare aşa-n fiecare zi. Un băiat care-l cheamă Speranţă moare arzând în focul de la bomba care loveşte camioanele. Un om care-i zicem Pumnal moare călcând pe o mină care-i roade corpul în mii de bucăţele cum roade termitele lemnul. Şi Poet moare de malarie care-l face să tremure tot şi Predicator moare cu Biblia într-o mână şi cu piciorul în mâna cealaltă şi ţipă la Dumnezeu, vino şi ia-mă, vino şi ia-mă. Oamenii moare aşa în fiecare zi. Toţi care-i cunosc moare. Şi moare şi soldaţi la care nu le ştiu numele. În mijlocul războiului chiar mi-e dor de unii. Chiar mi-e dor de unii. Comandant îi ajută pe unii oameni să moară. Deja împuşcă el trei oameni care zice că e trădători, chiar şi pe Şofer care-ncearcă să fugă fiindcă nu mai are camion să conducă. După ce Comandant îl împuşcă pe Şofer râde şi tot râde şi vorbeşte singur şi nu mai ascultă pe nimeni. Nici măcar pe Rambo care e Lucotenent nou. Când văd astea, toate bombele-bombele şi omorurile-omorurile şi moartea-moartea mă gândesc că acum cât suntem în tufe doar furnicile mai merge şi mai trăieşte. Vreau să fiu furnică.

Acum trăim pe sub pământ în şanţurile care le săpăm în noroiul roşu şi stăm acolo ca un fel de şarpe sau şobolan. Când e uscat ne bucurăm fiindcă nu e apă niciunde şi putem să luptăm în război. Când plouă vai, e aşa rău. Aşa rău. Parcă trăieşti în mocirlă. Câteodată apă îmi ajunge la burtă şi decât mă văd în oglindă peste tot unde mă duc. Stăm aici prea mult. Am obosit şi mi-e foame şi vreau să plec.

Este aşa multă ceaţă care acoperă oamenii că încă o cămaşă. Încă nu aud împuşcături azi şi vreau să mă gândesc, GATA! RĂZBOIUL S-A TERMINAT! RĂZBOIUL S-A TERMINAT! Dar după aia mă gândesc, oare chiar s-a terminat? Albeaţa asta care atârnă pe lângă noi ne face să respirăm greu şi să mă simt parcă cineva vrea să zboare în pieptul meu şi să-mi înfunde nasul cu bumbac. Picioarele mele stau în apă toată noaptea aşa că simt că se-ncreţesc la vârf parcă sunt picioare de şobolan. Unii bărbaţi doarme şi se ţine cu mâinile de peretele şanţului cu cămaşa pe cap ca să se apere de ploaie. Tremură fiindcă e vânt rece care vine peste tot locul. E greu să nu calci pe ei fiindcă ei apare repede-repede din ceaţă. O secundă e tot alb în jurul meu şi după aia lovesc un picior care apare şi omul ţipă în somn dar nu se trezeşte. Învăţ să văd căldura corpului care face mai puţin groasă ceaţa aşa că merg atent când văd asta. Unii bărbaţi e treji fiindcă e de pază toată noaptea şi mă mişc uşor-uşor ca să nu-i trezesc.

Strika stă în faţa locului lui Comandant, care e doar şanţ, doar că are o cârpă albastră cu frunze pe ea ca să nu se ude ca noi. Strika ţine puşca aşa grea pentru el în mână că-i trage la pământ partea dreaptă a corpului. Ne

uităm unul la altul mult timp şi după aia dau cu mâna să se ducă ceaţa. Nu-mi place ochii lui Strika fiindcă e prea roşii şi dinţii lui fiindcă e prea maro şi capul lui fiindcă e mare, dar el e prietenul meu chiar dacă e urât. Îmi dă mie puşca şi trece pe lângă mine.

Intru înăuntru ca să văd dacă Comandant doarme pe ladă la el cu spatele lipit de peretele de noroi şi ghetele-ntinse în apa noroioasă. Ţigări şi scrum pluteşte în apă pe lângă el şi camera miroase toată a fum. Respir adânc ca să-l înghit tot fiindcă cumva îmi umple corpul şi nu mai mi-e aşa foame.

Acum barba lui se face aşa mare că aproape îi acoperă bărbia toată şi obrazul. Când respiră tremură firul de păr odată cu aerul. Comandant arată ca un om sălbatic şi se poartă ca un om nebun. Mă gândesc la el cum fuge gol prin tufe doar cu barba lui care-i ajunge la picioare şi-mi vine să râd dar mi-e prea foame. Dacă râd mă doare burta prea tare. Lui Comandant i-e frică de ceilalţi soldaţi aşa mult acum că zice că e bine să dormi mereu cu un ochi deschis. De asta Strika sau eu stă totdeauna afară când doarme. Eu sunt un ochi. Strika e celălalt.

Hai. Dispari din faţa mea, capul lui Rambo se ia după vocea lui care vine din ceaţă şi scuipatul lui se împrăştie pe faţa mea. Iese din albeaţă şi stă drept în faţa mea. Îl văd cu puşca lui care atârnă pe umăr. Burta mi se strânge şi gâtul mi se face ţeapăn. Ţin puşca de la Strika.

Comandant doarme, îi zic eu lui Rambo. Păi trezeşte-l, zice el înapoi. Calc în faţa lui şi-i dau cu apă pe gheată. E obosit aşa că nu-l deranja, spun. Genunchii îmi tremură şi la picioare mi-e frig. Dă-te la o parte, zice iară Rambo şi calcă în dreapta aşa că ţin puşca mai strâns şi ies în faţa lui. Ghetele lui striveşte noroiul. Nu, se odihneşte, spun.

Rambo se apleacă aşa că îi văd faţa şi barbă care creşte mare şi neagră. Ascultă băiat mic. Dă-te la o parte. Nu ne jucăm. Nu-mi mai aduc aminte ultima dată când mă joc.

Ce e hărmălaia asta, zice Comandant. Să trăiţi, sunt eu, răspunde Rambo. Idio-tule nu vezi că dorm. Păi să trăiţi acum văd. Atunci taci şi du-te-napoi la postul tău. Nu să trăiţi nu mai fac asta să trăiţi. De ce? Fiindcă plecăm să trăiţi. CINE ŞI CU CINE PLEACĂ? Urlă Comandant şi după aia-l aud râzând încet pentru el în umbra locului lui. În faţa mea Rambo înghite aşa greu că simt asta chiar la mine-n gât. Şi din spatele locului lui Comandant râde mai tare şi mai tare până îl simt stând chiar în spatele meu. Mă-mpinge la o parte cu mâna şi mă lovesc de pietrele din perete. Umărul începe să mă doară. Cine pleacă. Idiotule. Du-te-napoi la postul tău. Pleci când zic eu să pleci. Ai-nţeles? Nu, să trăiţi, niciodată, spune Rambo. Plecăm, spune Rambo. Nu vreau probleme, ah, spune. Cine e noi asta, spune Comandant şi râde. Doar tu eşti aşa prost – EU PLEC strigă o voce. ŞI EU PLEC. ŞI EU, ŞI EU, ŞI EU tot ţipă voci din ceaţă mai încet şi mai încet până omul cel mai de departe strigă-ncet de tot, şi eu. Rambo bagă degetul în trăgaciul puştii şi eu bag degetul trăgaciul meu fiindcă mi-e frică ce-

o să-mi facă Comandant dacă nu-l apăr, dar după aia mi-aduc aminte ce tare mă doare când mă sufocă şi zic niciodată. Niciodată n-o să-mi mai pară rău de el. Niciodată n-o să-l mai ajut. Las puşca jos.

Uite! Plecăm, urlă Rambo la Comandant. După aia ia puşca şi-l împuşcă. Doar o împuşcătură exact în piept şi îl văd pe Comandant uitându-se la pieptul lui cu gura deschisă parcă ţipă. Dar nici un sunet nu iese afară. Nu zice nimic. După aia corpul lui cade şi face aşa roşie apa care curge prin şanţ.

Rambo nu mai tremură şi dă afară aerul din piept. Rambo se uită la mine şi eu mă uit la el. Se uită la mine prea mult timp şi după aia se-ntoarce şi se caţără sus pe perete şi aud ghetele lui strivind frunzele lângă capul meu. După aia mă uit în sus şi văd soldaţii care se caţără şi iese toţi din şanţ şi îl aud pe Rambo strigând HAIDEŢI! HAIDEŢI REPEDE REPEDE REPEDE! MIŞCAŢI REPEDE! MIŞCAŢI CU VITEZĂ! ACASĂ ACASĂ! NE DUCEM ACASĂ! Mă uit la Comandant şi după aia mă caţăr afară din sânt. Sunt obosit şi mi-e foame şi vreau să merg acasă.

Comandant e mort. A fost aşa de uşor să-l omorâm. Nu ştiu de ce n-am făcut asta mai înainte, dar nu vreau să mă gândesc acum. Sunt prea obosit.

Mergem toată noaptea pe drumul ăsta, stâng-drept, stâng-drept, stâng-drept, stâng-drept şi ducem tot ce avem puşcă haină cuţit asta fiindcă nu mai avem altceva. Cum să mai avem dac-am stat atâta vreme-n tufiş? Sunt aşa obosit că mi-e greu să-mi mişc picioarele dar mă ţin după Rambo. Aşa face şi ceilalţi, se ţine după Rambo chiar dacă n-are hartă cum are Comandant. Nici un om nu face marş stâng-drept, stâng-drept ca soldaţii; în schimb merge când pe dreptul când pe stângul şi-şi târâie când un picior când celălalt pe jos. Papucii mi se lipeşte de picioare fiindcă e aşa de mult purtaţi şi aproape că s-a stricat şi picioarele mă doare fiindcă pielea îmi putrezeşte şi se cojeşte jos de la prea mult stat în şanţ în apă. Simt că parcă merg mereu pe unghii şi vreau să mă opresc să mă odihnesc dar nimeni nu se opreşte. Strika nu se opreşte chiar dacă faţa îi crapă peste tot şi corpul îi tremură tot timpul aşa că mă mişc aproape stâng-drept şi zic că dacă face el aşa, atunci fac şi eu. Câteodată cad pe spate şi ajung să-mi fie foarte frică fiindcă oamenii din faţa mea e ca o umbră şi nu ca oamenii şi atunci fug în faţă şi de asta picioarele mă doare şi mai tare. Aş vrea să am gheată sau papuc de pânză ca să nu mai mă doară picioarele. Sau chiar vreau să am maşină ca să plec cu ea de acolo aşa că atunci când mergem aud în capul meu maşina şi mă face să mă uit dintr-o parte în cealaltă după maşina care vine să mă salveze şi să mă ducă acasă. Nici o maşină. Mă gândesc că sunt eu maşină şi-ncerc să-mi fac picioarele să se mişte ca roţile care nu se opreşte niciodată, dar nu pot. Mi-e foame şi vreau să mă opresc să mă odihnesc şi să mănânc. Unde ne ducem luna vine după noi. E aşa mare şi strălucitoare că nu ne mai trebuie lampă ca să vedem aşa că la nimeni nu-i e frică să ne vadă duşmanii de unde se ascunde ei în tufişul ăsta. Nu pot să ne vadă dacă nu avem lampă fiindcă suntem invizibili doar dacă

aduce elicoptere ca să bată aerul BUM BUM şi să pună lumina lor strălucitoare pe drum. Văd copac şi umbră la copac. Văd piatră şi umbră la piatră şi mă văd pe mine cum ajung la copacul ăla sau la piatra aia. Ochii mi se obişnuieşte cu lumina şi văd mai multe care e în jur – fiecare copac, fiecare piatră, fiecare gunoi sau plantă care creşte singură în noroiul drumului. Unde ne ducem e doar luna care străluceşte şi face locul să arate parcă e de sticlă şi o să se spargă dacă-l atingi prea tare. Nu-mi place asta deloc. Dacă ceva e de sticlă, atunci arată drăguţ şi frumos dar arată şi mort chiar dacă are viaţă de-adevăratelea. Iarba de pe marginea drumului, copacii din spatele ierbii, piciorul sau mâna mea, faţa lui Strika, gâtul lui Rambo – arată toate moarte şi mă face să mă întreb cum poate toate astea moarte ca să trăiască. Văd orice lucru de pe drum – le văd pe toate ţepene ca sticla dar nu pot să văd prin ele şi ştiu că lumea e plină de oameni şi lucruri chiar dacă-ncercăm să ne uităm parcă nu-s acolo.

Aud un cântec. Cineva îl cântă. E un cântec vechi care-l cânta mama mere când face de mâncare sau spală. Un cântec! Un cântec! Nu am mai auzit muzic de aşa multă vreme, nici măcar de la păsări. De la muzica asta mă arde pielea şi vreau să mă scarpin, pe mine cu totul, peste tot. Simt că vreau să dansez dar oare corpul meu-şi mai aduce aminte cum? Nu prea cred. Sunt trist din cauza asta. Ce se-ntâmplă cu muzică şi toate cântecele care le avem? Nu ştiu, nu ştiu.

Merg mai repede fiindcă vreau să văd cine cântă cântecul ca să pot să stau lângă el şi să simt muzica. Merg de la omul ăsta la omul celălalt dar nu văd nici un fel de sunet care iese din gura lor. Mi se pare că trebuie să merg la omul care cântă şi să iau toate sunetele ca să le ţin pentru mine ca să le ţin la mine-n buzunar pentru când se face prea rău, dar sunetul care-l caut nu vine de nicăieri. Nu mă supăr fiindcă nu ştiu cum cântecul îmi face corpul să se mişte tot şi nu mai trebuie să mă gândesc. Trebuie să mă gândesc la alte gânduri care apare în capul meu. Nici măcar nu mă mai supără puşca ce îmi face tot spatele să mă doară fiindcă e foarte grea. Mă gândesc la acasă. De câte ori mă gândesc la acasă când suntem în tufe? De câte ori văd toţi oamenii cu care am crescut trecând prin capul meu cum fuge copiii peste tot după şcoală, fuge acasă, fuge la biserică, fuge la piaţă parcă nu-i război şi totul e bine? La mine-n cap toţi oamenii care-i văd acasă la mine sunt prea-prea fericiţi şi mă gândesc că aşa trăieşte ei; de ce stau aici doar ca să merg undeva unde nici măcar nu ştiu dacă trăiesc sau mor. Nu ştiu. Nu ştiu.

Suntem mult obosiţi dar încercăm să ajungem undeva. Unde e locul ăsta? Nu ştiu dar ştiu că Rambo zice că să nu ne oprim. Nu ne oprim şi mergem toată noaptea până la ziuă. Soarele se ridică-n spatele nostru aşa că toate umbrele noastre creşte-n faţă la picioare şi face drumul din faţă foarte întunecat aşa că e şi mai greu să facem alt pas. Drumul ăsta e aşa gol şi mă gândesc că unde s-a dus toţi fiindcă nu-mi place liniştea şi nu-mi place că singurul sunet care se

aude ziua e de la papucii mei care se loveşte de picioarele mele, sunet de la cum respir greu de fiecare dată când se-ntâmplă aşa fiindcă mă doare prea tare. Nu pot să mă opresc aşa că merg mai departe. Aud un zgomot, chiar dacă e doar cineva care geme şi mă gândesc că trebuie să aud zgomotul ăla aşa că de fiecare dată când sunetul se aude mai încet merg mai repede ca să mă ţin după el unde se duce. Nu pot să mă lase pe mine în urmă fiindcă nu ştiu unde să mă duc în tufele astea. Cum ar fi dacă m-ar lăsa în tufe să mă mănânce animalele sau alţi soldaţi care mă sacrifică să câştige războiul. Mă gândesc la ce animale o să se ia după mine dacă mă lasă aici. Are corp de leu şi cap de soldat cu cască şi ochi care arată ca gloanţele şi dinţi care arată ca şi cuţitele care să mă taie. Coada e că puşca şi suflă foc care mă găteşte bine-bine înainte să stea jos şi să mănânce toată partea care arde a corpului meu. Când îmi vine asta în minte, merg mai repede ca să nu fiu eu ultimul din şir. Sudoarea îmi arde ochii. Acum e prea fierbinte fiindcă soarele îmi bate pe spate şi face puşca să fie aşa caldă că o simt ca un fier încins pe spatele meu. Ştiu că lasă semn şi îmi arde spatele şi sunt ca o vacă şi aparţin cuiva care e puşcă. Mă fac trist când simt puşca pe spatele meu fiindcă mă gândesc că la-nceput, când războiul începe, vreau puşcă pentru ca să mă apăr. Acum puşca e a mea şi merge unde o duc eu dar acum doar merge pe spatele meu parcă e rege şi eu sunt doar servitor ca să fac ce vrea puşca. Dacă zice mergi la dreapta, atunci corpul meu se duce la dreapta chiar dacă eu mă chinui să merg la stânga şi dacă zice să mă opresc atunci mă opresc să-mi trag sufletul şi dacă mă duc la vale cu ceilalţi bărbaţi atunci zice mergi mai repede şi mă-mpinge-n jos la vale pur şi simplu. Nu-mi place deloc asta şi vreau să arunc puşca în tufe, dar dacă arunc puşca Rambo mă aruncă el pe mine fiindcă puşca e mai importantă ca mine. Nu uit niciodată asta.

Drumul e prea lung, dar câteodată e frumos să te uiţi la el. Îmi place cum se ridică în sus şi-n jos ca un animal, cum se mişcă împreună cu pământul unde stă. Dacă vezi drumul ăsta în soare, atunci ştii ce frumos e şi cum chiar şi toţi copacii îl respectă şi nu-ncearcă să crească pe el. Doar lucruri mici de tot de pe drum nu îl respectă, ca plantele mici şi câteodată animalele mici care le calcă maşina şi rămâne acolo mai mult timp. Mi-e frică fiindcă suntem doar noi pe drum şi plantele astea mici care nu respectă drumul şi drumul le omoară, atunci fiindcă noi nu respectăm drumul că facem pe el şi scuipăm peste tot pe el, mi-e frică să nu ne omoare repede şi pe noi.

Când mergem gura mea are gust de sare, aşa multă sare că nu-mi mai place ce gust are sarea. Mi se face sete aşa tare şi e mai rău decât când ţi-e foame tare fiindcă îmi face capul să se-ntoarcă dintr-o parte în cealaltă şi lumea toată se învârte parcă merg în cerc. O dată-l văd pe Strika în faţa mea cum merge încet-încet şi după aia-l văd în spatele meu că merge repede-repede. De asta mă gândesc că sunt nebun.

Ne mişcăm, mereu ne mişcăm fiindcă aşa facem şi ne uităm la lucrurile de

pe drum care trece pe lângă noi. Casă, copac, şcoală, maşină goală arsă de tot, gunoaie, trece toate pe lângă noi şi noi tot nu vedem oameni. Ajungem la alt sat dar e aşa mic, nici măcar un sat de-adevăratelea. E doar o casă pe fiecare margine a drumului şi e goală, nimic decât gunoaie. Oamenii fuge de noi parcă suntem o boală, parcă suntem lucrul cel mai rău care poate să fie pe lume. Mă uit la drum care se crapă în multe locuri parcă cineva apucă de el şi întinde până vezi cum curge de dedesubt noroi roşu. Şi peste tot e gunoaie care se mişcă pe drum parcă e oameni care se tot mişcă chiar dacă nu are nimic de făcut. Ne tot mişcăm până calcă Strika pe o bucată de sticlă care s-a spart şi cade. Nu zice nimic, nici nu plânge şi nici nu ţipă. Parcă nu simte durerea, dar simt eu durerea pentru el şi-mi vine să ţip şi să urlu. Soldaţii ceilalţi doar trece pe lângă noi şi nici măcar nu se uită. Strika. Strika, spun. Trebuie să mergem sau ne lasă aici. Dar el nu mă ascultă. În schimb îşi ia piciorul şi ia toată pielea până sticla iese de la el din picior. După aia îşi linge de tot degetul de sânge şi de praf şi are grijă să nu atingă rana care e la el pe buză. Întinde mâna spre mine şi ne ridicăm şi plecăm. Un pas. Doi paşi. Cade pe jos. De ce face Strika aşa? Trebuie să plecăm acum şi nu se ridică. Ridică-te! El doar se uită la mine şi tuşeşte până scuipă pe jos lângă el sânge şi scuipat, aşa mult sânge. Îl rog pe Strika să se ridice dar nu ascultă şi nu se ridică. Buzele i se mişcă dar nu iese nici un sunet. Mă uit la el. Faţa îi străluceşte tare de tot parcă asudă prea mult numai că nu iese sudoare. Mă pun pe jos în genunchi lângă el şi mă uit la soldaţii care trece toţi de noi. Simt inima lui care bate parcă tropăie tot satul pe pământ. Vai, vai! Strika, spun. Vai, vai! Ce se-ntâmplă? Nu iese de la el din gură nici un cuvânt. Ochii lui clipeşte şi ochii mei clipeşte şi îl văd cum se strânge. Mă ridic şi mă fac că plec. Nu mă lăsa, spune şi se uită la mine. Şi eu strig la el, haide! Ridică-te şi nu mai face ce faci acum! Aud, nu mă lăsa. Te rog Agu. Nu mă lăsa. Strika spune ceva. Aha! Strika spune ceva! Nu mă mai mise, mă-ntorc şi mă uit la el şi el se uită la mine dar parcă nici nu mă vede. Mă aplec spre el şi îi văd corpul care aproape dispare sub haine. Fata lui arată aşa rău fiindcă i se ia toată pielea şi ochii i se mişcă în cap şi arată galbeni şi roşii peste tot parcă se uşurează sânge. Strika arată ca gunoiul de pe drum. Încerc să plâng dar nu iese nici o lacrimă de la mine din ochi şi-ncerc să nu-mi fie frică dar Strika – Strika e fratele meu şi familia mea şi omul cu care pot să vorbesc chiar dacă până acum nu răspunde. Mă uit la el şi după aia mă uit în sus fiindcă nu mai aud soldaţii ceilalţi care merge pe drum. Nu vreau să mă lase-n urmă. Nu vreau să-l las pe Strika-n urmă. Strika, îl strig pe nume. Strika, dar el nu răspunde. Nu zice nimic. Spun Strika? Strika? Strika?

Nimic nu mai e la fel. Nu pot să dorm deloc când vine vremea să ne culcăm. De fiecare dată când pun capul jos, o voce dinăuntrul meu începe să ţipe şi să facă prea mult scandal aşa că nu pot nici să-nchid ochii. Şi tot timpul când se-ntâmplă aşa mi-e frică să nu mă mai cunosc pe mine. Dacă e zi stau şi mă uit la soare parcă e singurul lucru la care poţi să te uiţi pe lume. Mă uit cum

luceşte câteodată şi altă dată se luptă prea mult ca să strălucească şi vreau să-ntreb de ce se mai gândeşte să strălucească pe lumea asta. Dacă eu sunt soarele, o să găsesc alt loc unde să strălucesc unde oamenii nu foloseşte lumina mea ca să facă lucruri îngrozitoare tare. Noaptea mă uit la lună să văd dacă omul zâmbeşte. Se zice că e acolo un om care zâmbeşte, dar nu mai găsesc nimic deloc. Nimeni nu zâmbeşte aici.

Dacă e zi, dacă e noapte, nimeni nu zâmbeşte.

De aşa de multe ori zic în sinea mea că o să fug departe-departe unde nimeni nu poate să mă găsească sau să mă vadă şi o să stau acolo până la sfârşit când vine Dumnezeu pe pământ să judece pe vii şi pe morţi. De aşa de multe ori zic asta în sinea mea dar când mă ridic să fug mă gândesc la animalele şi la spiritele din tufe şi-mi amintesc harta care-am văzut-o în oraş şi mă gândesc cum pot să fug dacă nu ştiu care drum mă duce departe de război. Pot doar să stau aici şi să visez cum picioarele mele o să mă ducă departe şi repede parcă eu stau pe loc şi lumea se mişcă să mă ajute. Visez asta de multe ori dar aştept să se-ntâmple.

Într-o zi suntem pe drum şi apoi auzim zgomot ca de camion şi apoi ne-mprăştiem în tufe, toţi pe o parte şi ne mişcăm repede de tot la umbra copacilor şi frunzelor, călcăm pe creanga asta şi pe piatra aia fugim tot mereu că nu cumva să ne vadă cine-o fi şi să ne omoare. Fug mereu şi nu mă uit unde pun piciorul până BANG mă lovesc de ceva şi corpul meu cade POC uite-aşa pe jos. Genunchiul mă doare fiindcă am căzut tare şi mă uit pe jos ca să văd ce m-a-mpiedicat aşa uşor. Văd un mort care zace pe jos parcă doarme. Corpul omului mort e ţeapăn şi toată burta lui e mare parcă e plină cu gaz. E aşa mare că apasă pe uniformă până arată parcă o să pocnească. Mă uit jos la omul ăsta fiindcă ceva din capul meu îmi spune că asta-nseamnă că ajungem mai aproape de război.

Un soldat vede şi el mortul şi vine şi se pune-n genunchi lângă el şi îi desface cămaşa. E insecte peste tot. Cărăbuşi lucioşi cu argint pe spate şi viermi mici şi albi se târăşte-n sus şi-n jos pe pieptul omului mort. Bărbatul întoarce mortul şi-i scoate de pe el cămaşa şi o face sul şi o pune la el sub braţ. Se duce la picioare şi ia ghetele de acolo şi pune papucii lui în picioare la mort. Se uită la mine şi zâmbeşte şi îşi arată dinţii maro şi după aia fuge repede la ceilalţi soldaţi. Mă uit la el cum fuge şi vreau să mă ridic şi să fug după el pentru că nu vreau să stau aici cu un mort. Dar picioarele mele nu se ridică. Mă tot gândesc şi mă întreb, de ce, dacă omor bărbaţi şi femei şi-i bat până sângele lor îmi acoperă tot corpul, dacă îl văd pe prietenul meu care stă pe jos lângă drum şi tremură parcă e Diavol în el, de ce vreau să plâng şi să vomit dacă văd doar un mort?

Şi după aia mă gândesc la toate lucrurile care le fac. Dacă ei îmi ordonă UCIDE, atunci ucid, ÎMPUŞCĂ, atunci împuşc. INTRĂ-N FEMEIE, atunci intru-n femeie şi nici măcar nu zic nimic dacă nu-mi place. Omor pe toţi, mama, tata,

bunica, bunicul, soldaţi. E la fel. Nu contează cine e, decât că moare. Mă tot gândesc. Mă gândesc că nu mai pot să fac asta.

După aia mă scol de unde stau şi îmi şterg noroiul de pe mână de pantalon. Mă uit la puşca mea şi-i spun, nu mai am nevoie de tine de-acum. Stai aici. Umărul unde stă mereu doare aşa tare dar simt că se bucură fiindcă nu mai trebuie să asculte de puşcă.

Nimeni nu mă vede când mă ridic şi merg printre copaci până la drum. Simt o adiere în spate care mă-mpinge să plec departe de-aici şi mă duc repede-repede pe drum unde merg şi merg şi tot merg acolo unde apune soarele. Mă uit la el şi vreau să-l prind în mână şi să-l strâng până se scurge culoarea din el pentru totdeauna. Atunci o să fie întuneric mereu şi nimeni nu mai trebuie să vadă lucrurile rele care se petrece aici în lume. Mă gândesc că-n rai e mereu dimineaţă. Nu contează când mă trezesc, mereu simt căldura luminii soarelui care vine pe fereastră şi sunetul păsărilor care cântă afară-n copac, şi sunetul cocoşului care strigă CUCURIGU şi miros de fum care vine de unde se face foc. Totul e nou. Totul e proaspăt. Aşa simt de fiecare dată când mă trezesc aici.

Nu ştiu de cât timp stau aici, dar stau aici de mult timp – ceva săptămâni, ceva luni – nu ştiu. Ştiu doar cum mă simt aici. De la mine de la fereastră, dacă stau la mine pe pat, pot să văd oceanul şi pot să aud cum face. Şi mereu pot să aud vântul cum vorbeşte prin cocotierii care stă drepţi în faţa oceanului. În fiecare dimineaţă mă scol şi mă duc să mă plimb în nisip care îmi freacă pielea între degete până când pielea se face foarte roşie. Şi-n fiecare dimineaţă mă uit foarte atent la tot ce e aici şi văd cum crabii fuge prin nisip şi ciupercile creşte pe trunchiul palmierilor. Câteodată văd furnicile cum mănâncă nuci de cocos care cade şi cum apare pe-aici plante noi. Când văd asta mă gândesc că totul e aşa frumos. Totul e aşa bine.

Nu trebuie să-mi fie frică de nimic din război ca bombe sau mine sau că mor. Noaptea dormim înăuntru cu ventilatoare-n loc să dormim afară-n căldură sau în ploaie. Ne dă mult de mâncare şi ne zice că putem să stăm jos ca să mâncăm la masa din camera cu pereţi care e pictaţi cu albastru şi podea care e doar albă. Ne dă toată mâncarea care o vrem. Nu trebuie să cerem dacă mai vrem. Ne lasă să luăm noi. Banane, orez, cărni, pui, peşti – orice vrem avem aici. Câteodată mănânc şi dacă nu prea mi-e foame fiindcă mi-e frică să nu se termine mâncarea şi să nu mai mănânc în ziua următoare.

Acum sunt iar puternic. Mâinile şi picioarele mă duce iar şi când merg oasele mele nu pârâie şi locul nu se mai învârte iar şi iar. Am haine noi pe mine – o cămaşă albă cu dungă neagră pe piept şi pantalon nou care e albastru şi-mi vine bine de tot. Îmi place foarte mult fiindcă e curate şi uscate şi nu are gaură de gloanţe său sânge de la cine a purtat-o ultimul. Când termin baia dimineaţa mă grăbesc tare să-mi pun hainele ca să vadă toată lumea ce bine arăt când le port.

Mi-au dat o cameră pentru mine unde am un pat întreg şi o masă a mea chiar sub fereastră ca să fie cald de la lumina soarelui. Îmi dă toate cărţile astea care pot să vreau să le citesc fiindcă-i zic lui Amy că tatăl meu e profesor şi că-nainte de război mereu citesc orice pot. Îmi dă chiar oricâtă hârtie vreau şi-mi zice să scriu sau să desenez ce vreau eu să desenez, aşa că desenez şcoala ca să pot să termin şi să mă fac Doctor şi Inginer.

E un preot care vine-n fiecare miercuri şi duminică îmbrăcat cu hainele lui negre şi guler alb. Îşi zice Părintele Festus aşa că-i zicem şi noi la fel. E foarte slab, dar are obraz gros unul peste celălalt şi care atârnă-n jos şi nas care îi acoperă toată gura. Mereu are ochelari de soare aşa că nu îi văd ochii. Câteodată mă-ntreb dacă chiar are ochi. El zice, întoarceţi-vă spre Dumnezeu. Rugaţi-vă Atotputernicului ca să vă ierte. Confesiune şi Iertare şi înviere. Părintele Festus mereu zice că astea e singurele lucruri de care ai nevoie ca să dai Viaţa la viaţa ta.

Mă gândesc mereu la Confesiune şi Iertare şi înviere şi nu ştiu ce-nseamnă asta. N-are înţeles pentru mine când zice. Lucrul care are înţeles pentru mine este că un băiat care-l cheamă Strika doarme lângă mine, aşa aproape fiindcă noi suntem singurii care ne apărăm unul pe altul de lucrurile care-ncearcă să ne ucidă. Mi-aduc aminte de sunetul oamenilor care tuşeşte şi urlă şi de mirosul de veceu şi de morţii de peste tot. Ştiu doar asta. Aşa că-ntreb pe Părintele Festus de Confesiune şi Iertare şi înviere şi-mi zice mai presus de toate, băiete, trebuie să ai credinţă-n Domnul şi încredere fiindcă El te-ajută să-nţelegi. Ai Biblie?

Da, am Biblie, dar o folosesc ca să-mi ţin desenele pe masă să nu le sufle ventilatorul peste tot.

Chiar dacă nu-nţeleg tot ce-mi zice tot ascult fiindcă zice că Dumnezeu încă trăieşte aici. Nu ştiu dacă-l cred, dar îmi place să aud asta.

Şi-n fiecare zi vorbesc cu Amy. E o femeie albă din America şi-a venit aici ca să ajute oamenii ca mine. Dinţii ei e prea mici şi limba ei e prea mare pentru gura care o are aşa că vorbeşte pe nas, dar nasul ei e prea mic aşa că uneori mă chinui prea tare să aud ce zice. Mai mult nu zice nimic şi stă în faţa mea pe scaunul ei. Ea stă pe scaunul ei şi eu stau pe scaunul meu şi ea mereu se uită la mine parcă dacă se uită la mine o să mă ajute. Îmi zice să vorbesc întruna şi crede că nu vorbesc fiindcă sunt ca bebeluşii. Dacă crede că sunt ca bebeluşii atunci nu vorbesc fiindcă bebeluşii nu ştie să vorbească. Dar de fiecare dată când stau cu ea mă gândesc că sunt ca un om bătrân şi ea ca o fetiţă mică fiindcă eu lupt în război şi ea nici nu ştie ce e războiul.

Mereu îmi zice, spune-mi ce simţi. Spune-mi la ce te gândeşti. Şi-n fiecare zi-i spun la fel, mă gândesc la viitorul meu. Care e viitorul tău, mă întreabă ea pe mine. Şi îi spun că văd cum mă fac Doctor sau Inginer şi fac prea mulţi bani aşa că devin om mare şi nu mai trebuie să mă lupt niciodată. Şi câteodată-i spun aud gloanţe şi ţipete la mine-n ureche şi vreau să mor să nu le mai aud

niciodată. Vreau să mă-ntind pe jos cu ochii închişi şi cu mirosul de noroi în nas, aşa ca Strika. Vreau să simt că pământul e ud în jurul corpului meu că dacă asud să mi se pară că pământul asudă prin mine. Şi vreau să stau aici pentru totdeauna, să nu mă mut pentru nimic niciodată şi s-aştept până mă umplu de praf şi iarba mă acoperă şi insectele îşi face cuib între dinţii mei. Îi spun că eu cred că un copac Iroko mare o să crească din corpul meu, aşa mare că trunchiul lui desparte ziua şi noaptea şi aşa înalt că frunza lui mai de sus gâdilă lună până omul de acolo zâmbeşte.

Îi spun câteodată, nu zic multe fiindcă ştiu prea multe lucruri cumplite ca să ţi le spun ţie. Văd mai multe lucruri cumplite decât zece mii de bărbaţi şi fac mai multe lucruri cumplite decât douăzeci de mii de bărbaţi. Aşa că dacă îţi spun toate astea o să mă facă să fiu prea supărat şi pe tine să fii supărată prea tare în viaţa asta. Vreau să mă bucur în viaţa asta pentru tot ce văd. Vreau doar să mă bucur.

Când îi zic astea ea doar se uită la mine şi văd apă-n ochii ei. Aşa că-ncerc să-i spun, dacă îţi zic asta o să te facă să crezi că sunt un fel de bestie sau drac. Amy nu mai zice niciodată nimic când spun asta, dar apa tot străluceşte în ochii ei. Şi-i spun, bine. Sunt toate lucrurile astea. Sunt toate lucrurile astea, dar am avut cândva şi mamă şi ea mă iubeşte.

Mulţumiri

Le mulţumesc celor din Comitetul Kagan Fellowship şi din Programul Mellon pentru generozitatea lor.

Mulţumiri şi toată dragostea mea sfătuitoarei mele – Jamaica Kincaid – pentru tot ce a făcut. Entuziasmul, motivarea şi îndrumările tale sunt de apreciat. Fără tine, asta nu s-ar fi putut întâmpla.

Primei mele profesoare de scriere – Patricia Powell – pentru că mi-a dat ocazia de a explora şi pentru că a rupt din timpul ei ca să-mi arate ce înseamnă să scrii. Fără tine, asta nu s-ar fi putut întâmpla.

Familiei mele – Mami şi Tati, pentru că au înţeles şi au continuat să înţeleagă ce înseamnă asta pentru mine.

Lui Onyi, Oke şi Uch, pentru că mi-au ascultat ideile (şi au tolerat faptul că nu spălam niciodată vasele).

Unchiului Chi-Chi şi Mătuşii Uju, pentru că mi-au oferit găzduire şi mâncare pe timpul verii.

Unchiului Chude şi lui Dayo, pentru că m-au făcut să mă ţin de treabă.

Unchiului Amaechi, pentru glume şi *suya*[6].

Şi bunicilor mei şi tuturor unchilor, mătuşilor şi verişorilor, pentru dragostea şi compania pe care mi le-au oferit.

Lui Simi şi Mătuşii Kaine, pentru că au crezut în mine, pentru că au avut grijă de mine şi pentru că m-au ajutat să înţeleg ce-nseamnă să fii de unde suntem noi.

Prietenilor mei - tuturor celor care n-au avut decât lucruri de bine de spus fără să fi citit un cuvânt din ce-am scris.

Ninei, pentru sprijinul ei neţărmuit, pentru editarea şi citirea unei furtuni (care s-a terminat în sfârşit).

Lui Ian, pentru că a fost un model de urmat (când o să mă fac mare vreau să fiu *aproape* întocmai ca tine).

Adelinei, Benitei, lui Elliot, Robin şi Thenji, pentru că mi-au înveselit gândurile (să rămâneţi mereu aşa).

Celor de la Château pentru că există şi pentru că mi-au făcut faţă (ardeţi înregistrarea video).

Şi lui Aaron şi Ismael, pentru că sunteţi cine sunteţi pentru mine.

Agenţilor mei, Jeff şi Tracy – sunteţi minunat de atenţi şi răbdători.

Editorilor mei, Anya şi Tim – sunteţi minunat de atenţi şi răbdători.

Vă sunt profund îndatorat tuturor.

www.polirom.ro

6 Preparat culinar tradiţional din Africa de Vest, similar cu kebab-ul.

Apărut: 2007